

A SIÓFOKI SZC HIKMAN BÉLA SZAKKÉPZŐ ISKOLA SZAKMAI PROGRAMJA

2021

Tartalomjegyzék

NEVELÉSI PROGRAM.....	5
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai	5
1.1. Alapelvek.....	5
1.2. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink	5
1.3. Általános célok	5
1.4. Általános feladatok	6
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	7
3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	8
Az egészségnevelés általános célja, feladatai.....	8
4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	8
4.1. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	9
5. Az oktatók és az osztályfőnök feladatai	11
5.1. Az oktatók feladatai.....	11
5.2. Az osztályfőnök feladatai	12
6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	13
6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	13
6.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek	13
6.3. Csoportbontások és a kompetenciafejlesztés.....	14
6.4. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása	14
6.5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	15
6.6. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	15
6.7. Hátrányok enyhítését segítő tevékenység	17
6.8. A szociális hátrány enyhítését szolgáló tevékenységek	18
7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	18
8. A szülő, a tanuló, az oktató kapcsolattartásának, együttműködésének formái	18
8.1. Az iskola és a tanulók.....	18
8.2. Az iskola és a szülők	19
9. A tanulmányok alatti vizsgák rendje	19
9.1. Különbözeti vizsgák	19
9.2. Osztályozó- és javítóvizsgák	19
9.3. A vizsgaformák és a tantárgyi követelmények.....	20

9.4. Eljárási rend előrehozott érettségi vizsga esetén	21
9.5. A közösségi szolgálat	21
10. A felvétel és az átvétel szabályai	22
10.1. Felvétel	22
10.2. Átvétel	22
11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának alapelvei	23
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	24
1. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	24
Általános fejlesztési követelmények	25
1.1. A testi és lelki egészség a helyi tantervekben (és a kerettantervekben)	25
1.2. Az egészségnevelés ajánlott tartalma, témakörei	27
1.3. A tevékenység keretei, eszközök és módszerek	29
1.4. Az egészségtudatos magatartás befolyásolásának lehetőségei	30
2. Mentálhigiéné	30
OKTATÁSI PROGRAM.....	31
1. A tanulók értékelésére vonatkozó szabályok.....	31
1.1. Az intézményben alkalmazott tanulói értékelési formák az értékelés célja szerint:	31
1.2. Vizsgával kapcsolatos szabályok.....	31
1.3. Osztályozással, értékeléssel kapcsolatos alapelvek.....	36
2. A mindennapos iskolai testedzés programja	40
3. A tanulók fizikai állapotának mérése.....	41
4. A hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás intézményi programja.....	42
4.1. Csoportbontások és a kompetenciafejlesztés	42
4.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése.....	43
4.3. A szociális hátrány enyhítését szolgáló tevékenységek	43
4.4. A hátrányos helyzet kezelését segítő tevékenységek	43
4.5. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	43
5. Digitális kompetencia fejlesztése.....	45
5.1. A tantárgy és a szakköri foglalkozások pedagógiai alapelvei	45
5.2. A tantárgy célja.....	46
5.3. Témakörök.....	46
5.4. A tantárgy értékelése	47
6. GINOP 6.2.3-17- 2017-00033	47
KÉPZÉSI PROGRAM	48

1. Technikusi képzések (érettségihez kötött szakképesítések, képzési idő 2 év).....	49
2. Szakképző iskolai képzések (alapfokú iskolai végzettséghez kötött szakképesítések, képzési idő 3 év)	49
3. Érettségire felkészítő oktatás szakmai végzettséggel rendelkezők részére (képzési idő 2 év)	49
5. Esti képzés.....	49
6. Szakképző iskolai képzések (alapfokú iskolai végzettséghez kötött szakképesítések, képzési idő 3 év)	50
5.1. Közismereti órák.....	50
5.2. Szakmai képzés óraterve	52
5.2.1. Kifutó rendszerben	52
1. Cukrász	52
2. Eladó	53
3. Gépi forgácsoló.....	54
4. Ipari gépész	55
5. Pék.....	56
6. Szakács.....	57
5.2.2. Felmenő rendszerben	58
1. Gépi és CNC forgácsoló	58
2. Hegesztő.....	60
3. Ipari gépész	63
4. Kereskedelmi értékesítő	65
5. Cukrász	67
6. Pincér-vendégtéri szakember	69
7. Szakács.....	71
6. Felnőttképzés	73
6.1 Érettségi vizsgára felkészítő évfolyamok	73
6.2. Szakmai oktatás esti tagozaton	73
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	74
MELLÉKLETEK.....	75
A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének programja.....	75
Az orientációs fejlesztés szakmai programja.....	121

NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai

1.1. Alapelvek

Az iskolán belüli és kívüli kapcsolatok kialakítását az emberi méltóság és az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása, a különböző kultúrák iránti nyitottság és tolerancia jellemzi. Biztosítja a tanulók azon jogát, hogy képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljenek.

Nevelő-oktató munkánk középpontjában a kompetencia alapú oktatás áll: olyan ismeretek, készségek, képességek, attitűdök fejlesztése, amely megszilárdítja az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges képességeket, és biztosítja a sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz nélkülözhetetlen tudás kialakulását.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása a szocializációjukat segítő inkluzív nevelésben valósul meg, melyben fejlesztésük a számukra megfelelő tartalmak közvetítésével segíti a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való minél teljesebb beilleszkedést. Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a befogadó környezet kialakítására, az egyediséghez való alkalmazkodásra.

1.2. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- a tanulás, a tudás,
- a gyakorlatban alkalmazott tudás, kompetencia,
- az egészséges életmód,
- a sport, a mozgás a személyiség életében,
- humanista, demokratikus gondolkodás, közösségi magatartás,
- munkafegyelem, megbízhatóság, felelősségérzet,
- kreativitás, az alkotó önfejlesztés,
- egészséges nemzettudat, hazaszeretet, lokálpatriotizmus,
- az újra való nyitottság,
- az együttműködés.

1.3. Általános célok

Az iskolában folyó nevelés-oktatás célja az, hogy

- közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit,
- kiterjessze és elmélyítse a tanulók általános műveltségét,
- kialakítsa az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, a kitartó és fegyelmezett munka képességét,
- erősítse a tanulók önállóságát, öntevékenységét, kreativitását,
- fejlessze a diákokban az önmagukért és környezetükért érzett felelősséget,

- neveljen mások és a másság elfogadására, az újra való nyitottságra, rugalmasságra,
- előzze meg vagy csökkentse a sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságukból eredő hátrányát,
- készítse fel a tanulót a társadalomba való sikeres beilleszkedésre, segítse őket egy értékeket és javakat teremtő élethez,
- az adott sajátos nevelési igényű tanuló sérülés-specifikus szempontjait figyelembe véve támogassa társadalmi beilleszkedését,
- segítse a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni sikereket segítő funkcióinak fejlesztését, a tanuló képességeinek és tehetségének kibontakozását,
- fejlessze a programtantervek által meghatározott kulcskompetenciákat.

1.4. Általános feladatok

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladata, hogy

- kialakítsa a műveltség megszerzésének kívánalmát, az élethosszig tartó tanulás igényét,
- neveljen az élet tiszteletére, a természeti környezet védelmére, az egészséges életmód értékeinek elfogadására,
- fejlessze a kommunikációs és tanulási képességeket, neveljen az anyanyelv igényes használatára,
- tegye képessé a tanulókat az információk közti eligazodásra,
- ösztönözze a tanulókat a megszerzett ismeretekre épülő véleményalkotásra és az ezeken alapuló döntésekre,
- fejlessze a konfliktuskezeléshez szükséges személyiségjegyeket (önismeret, önbizalom, alkalmazkodó képesség, a siker és a kudarc tűrése, a kulturált vitakészség),
- fejlessze a logikus gondolkodás és problémamegoldás képességét,
- olyan légkört, környezetet alakítson ki, amely egymás kölcsönös tiszteletére nevel.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatáshoz kapcsolódó feladatok:

- a tanulók sérülésspecifikusság szerinti fejlesztése,
- megfelelő tanulásszervezési formákkal a differenciált, egyéniesített fejlesztés biztosítása, alkalmazkodva az eltérő képességekhez,
- a szakértői véleményben szereplő javaslatok beépítése a tanórai tevékenységbe,
- az oktató együttműködése a tanuló fejlesztésében részt vevő szakemberrel.

A szakképző iskolai nevelő-oktató munka célja, hogy

- a tanulókat a választott szakma elsajátításához szükséges műveltségi alapokhoz juttassa,
- a tanulók támogatást kapjanak a képességek, kompetenciák megalapozásához, kibontakoztatásához és megerősítéséhez,
- a tanulók értékeket, készségeket és életszerű tudást sajátítsanak el, és képessé váljanak ezek alkalmazására,
- készítse fel a tanulókat a szakmai és az érettségi vizsgára, a munkába állásra, az

egész életen át tartó tanulásra,

- kialakítsa a munkatársakkal való együttműködés képességét.

A szakképző iskolai nevelő-oktató munka feladata, hogy

- a Szakképzési Törvény, a Nemzeti köznevelésről, a programtervekről szóló törvények, valamint a tanulók adottságainak figyelembevételével határozza meg a követelményeket,
- hatékony és motiváló tanulási módszerek alkalmazásával növelje a diákok tanulási aktivitását, segítse sikerélményhez jutásukat,
- egyénre szabott gyakorlati feladatokkal biztosítsa a szakma megszerettetéséhez szükséges munkasikert.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Modern pedagógiai felfogás szerint a személyiségfejlesztés érték közvetítés, amelynek eredményeként a tanulók motivációi, szokásai, életmódja az értékekkel való azonosulás révén belső hajtóerővé, szükségletté válnak.

Célunk: a tanulók személyiségének széleskörű fejlesztése a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével.

Fő területei:

- erkölcsi nevelés
- értelmi nevelés
- közösségi nevelés
- érzelmi nevelés
- állampolgári nevelés
- akarati nevelés
- munkára nevelés
- környezettudatos életmódra nevelés.

Feladataink:

- megfelelő szociális minták, attitűdök, készségek és ismeretek elsajátításának elősegítése, családi életre nevelés, párkapcsolatok érzelmi hátterének fontossága,
- élményszerű, pozitív minták bemutatása történelmi személyiségek, irodalmi hősök magatartási mintáin keresztül,
- az értelmi képességek fejlesztése, az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása; az ismeretelsajátítási folyamatban számítunk tanítványaink aktivitására (önálló gyűjtőmunka, kiselőadás, megfigyelés, kísérlet, keresés a könyvtárban és az interneten),
- versenyszellem kialakítása és fokozása,
- az önkifejezés gazdag tárházának bemutatása, gyakoroltatása, kommunikációs készségek fejlesztése,
- olyan iskolai légkör kialakítása, amely az egyének és csoportok kölcsönös megértését, együttérzését segíti elő,
- olyan magatartási szabályok kialakítása és működtetése, amelyek átláthatók, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatók,
- olyan érzelmi légkör kialakítása és fenntartása az osztályokban, a tantestületben,

amelyben az oktatók és a tanulók is biztonságban, jól érzik magukat,

- olyan szituációk, helyzetek, előadások, beszélgetések szervezése, mely során a tanulók önismerete fejlődik, felismerhetik adottságaikat, hajlamukat, rátermettségüket,
- a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság és az elkötelezettség kialakítása,
- a munka fontosságának tudatosítása,
- tanórai és tanórán kívüli lehetőségek felkutatása a diákok alkotó tevékenységének elősegítése érdekében,
- a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése,
- sportolási lehetőségek optimális kihasználása,
- tudatosítani a diákokban, hogy a szenvedélybetegségek kialakulása megelőzhető; felismerhetőségi jegyek tanítása; hangsúlyozni, hogy gyógyítási mód is létezik,
- a környezettudatos életmód szokássá válásának kezdő lépéseit segíteni a megfelelő ismeretek átadásával, személyes példamutatással.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése szakmai együttműködéssel valósul meg. A személyiségfejlesztés alapja a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye és az oktatók tanulókra vonatkozó megfigyelése, a fejlődés folyamatos nyomon követése és a tanuló önmagához viszonyított értékelése.

3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészségnevelés általános célja, feladatai

- a testi, pszichikai, szellemi adottságaikban egészséges fiatalok nevelése,
- személyiségfejlődésük, a társadalomba való beilleszkedésük segítése,
- az egészséges életmód, a harmonikus, erkölcsös és konstruktív életvitel szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy ezek számukra értéké váljanak,
- az ehhez szükséges ismeretek, készségek, attitűdök elsajátítása, kialakítása,
- elsődleges cél a megelőzés, az egészségvesztés megakadályozása, a különféle károsító tényezők megszüntetésére való törekvés olyan tevékenységekkel és eszközökkel, amelyek egyrészt az általános egészséget segítik elő, másrészt általuk a specifikus betegségek megelőzhetők,
- intézményünk fő célja, hogy jól képzett fiatalok kerüljenek ki az életbe.

4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt az oktatók és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben történő nevelésének megszervezése, irányítása nevelő-oktató munkánk alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, oktatói irányítása.
Feladat: az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű oktatói fejlesztése.

- A tanulók életkorának figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
Feladat: a tanulói közösségek irányításánál az oktatóknak alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz.
- Az önkormányzás képességének kialakítása.
Feladat: a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy oktatói segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
Feladat: A tanulói közösségeket irányító oktatóknak a közösségek tevékenységét tudatosan tervezni és folyamatosan szervezni kell, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.
Feladat: a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációjának elősegítése a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal való együtt történő neveléssel.
Feladat: az osztályközösség felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók befogadására.

4.1. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

Tanítási órák

A tanulói személyiségfejlesztés legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra. Az iskola oktatói a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a fiatalokat tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartsuk. A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy az oktatók nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

E feladatok megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

- Az oktatók az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik – elsősorban a gyakorlásnál, az ismétlésnél – az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- A szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi

problémákkal küzdő tanulók részére egyéni segítséget nyújtunk. Figyelembe vesszük a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság ajánlását, fejlesztő foglalkozásokat szervezünk.

A személyiségfejlesztés kiemelt színtere az osztályfőnöki óra:

Az oktatói testület a megfelelő szervezetek segítségével arra törekszik, hogy hosszú távon a tanulóifjúság problémamegoldó képessége a szükséges szintre növekedjen, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására, a drogok és egyéb káros élvezeti szerek visszautasítására. Ezért az osztályfőnöki tanterv kidolgozásánál kiemelt szerepet kap a sikeres személyiség kialakítása, a hatékony kommunikáció, a jövőkép tematikája.

A nevelési-oktatási célok megvalósítását segítő tanórán kívüli tevékenységek

Hagyományőrző tevékenységek:

- Megemlékezések (október 6., az aradi vértanúk emléknapja, február 25., a kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja, április 16., a holokauszt áldozatainak emléknapja, június 4., a nemzeti összetartozás napja)
- Iskolai ünnepségek (október 23., március 15., szalagavató, ballagás)
- Egyéb rendezvények (pl. szecskaavató, diáknapi, sportnap, kerek évfordulók stb.)

Diákönkormányzat:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére iskolánkban diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat munkáját megválasztott küldöttekből álló vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az igazgató által megbízott oktató segíti.

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások:

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

Formái:

- Iskolai sportkör:

Az adott iskolai sportkör tagja a tagintézmény minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.

- Szakkörök:

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkör jellegét tekintve lehet művészi, technikai, szaktárgyi, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév elején az iskola oktatói testülete dönt.

- Versenyek, vetélkedő, bemutatók:

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában, illetve az iskolák között is évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. Ők az országos, regionális illetve a megyei versenyeken

vehetnek részt és adhatnak számot tudásukról. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését az oktatók, oktatói munkaközösségek végzik.

- **Tanulmányi kirándulások:**

Az iskola oktatói a tantervi követelmények teljesülése, a nevelő munka elősegítése céljából az osztályok, szakmacsoportok számára tanulmányi kirándulást szervezhetnek. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola támogatja a szakmai kiállításon való részvételt.

- **Szabadidős foglalkozások:**

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésének igényére az oktatói testület a tanulókat azzal kívánja felkészíteni, a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva, hogy különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük. Az iskola költségvetéséből, erre a célra fordítható keret erejéig, támogatást nyújt.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata:

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – oktatói felügyelet mellett – egyénileg, vagy csoportosan használják.

5. Az oktatók és az osztályfőnök feladatai

5.1. Az oktatók feladatai

Az oktatók feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. Az oktatók legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés és a tanítási órák előkészítése,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- eseti helyettesítés,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- felkészítés a tanulmányi versenyekre, a versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, felzárkóztatás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- oktatójelölt, gyakornok szakmai segítése, mentorálása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- aktív részvétel az oktatói testületi, illetve munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- együttműködés az iskola oktató és nem oktató dolgozóival, kiemelten az azonos osztályban tanító kollégákkal,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,

- a tanulók felügyelete az óráközi szünetekben, valamint alkalomszerűen az iskolai rendezvényeken,
- iskolai kulturális-, és sportprogramok szervezése,
- a tanulók nevelési-oktatási intézményen belüli szerveződésének segítségével összefüggő feladatok végrehajtása,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szaktantermek rendbentartása,
- Házi rend betartása és betartatása,
- óralátogatás,
- különböző feladatellátási helyekre történő alkalmazás esetén a telephelyek közötti utazás.

5.2. Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Az osztályfőnök feladatainak részletes leírását a munkaköri leírás tartalmazza. Az oktatók legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- Az iskola szakmai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés folyamatára.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító oktatók munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Az osztályban és a szülői közösségben előkészíti a sajátos nevelési igényű tanulók befogadását.
- Szükség szerint – az oktatókkal is egyeztetve – a jogszabályokban meghatározott módon kezdeményezi a tanuló szakértői vizsgálatát.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: E-napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Technikumban és a szakmunkások szakközépiskolájában szervezi és nyomon követi a tanulók által teljesítendő 50 órás közösségi szolgálati munkát. (A teljesített órákat vezeti a naplóban, törzslapban, bizonyítványban.)
- Az igazolatlan hiányzásokat rendszeresen ellenőrzi, és igazolatlan hiányzás esetén a 12/2020 (II.7) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról nevű dokumentumban meghatározottaknak megfelelően jár el.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.

- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Órát látogat az osztályában.

6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Célunk a valamely területen az átlagosnál jobb képességekkel rendelkező, ezen belül a kiemelkedően tehetséges tanulók felismerése, képességeiknek kibontakoztatása, fejlesztése.

Tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a csoportbontásos oktatás,
- a nem kötelező / választható / tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- az iskolai sportkör,
- a szakkörök,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók / szaktárgyi, sport, kulturális stb./,
- a szabadidős foglalkozások / pl. színház- és múzeumlátogatások /,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás segítése.

6.2. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

Célunk, hogy tanulóinkat úgy neveljük, hogy a magatartást szabályozó normákat elfogadják, képesek legyenek az osztályközösségbe, az iskola közösségébe beilleszkedni. Találják meg az összhangot az egyéni és közösségi érdekek között. Legyenek képesek tetteik következményeinek, más személyek problémáinak és érdekeinek figyelembe vételére. Értsék meg a magatartást szabályozó normák érvekkel történő alátámasztását.

Tevékenységek:

- az osztályfőnökök és az oktatók egyéni beszélgetések során próbálják meg a diákokkal együtt megkeresni a problémát előidéző okokat,
- speciális osztályfőnöki órák keretében személyiségfejlesztő módszerek, személyiségfejlesztő programok alkalmazása, amennyiben szükséges, illetékes szakemberek segítségének igénybe vétele,
- súlyos zavarokkal, problémákkal küzdő diákjainknál orvosok, pszichológusok pszichoterápiás segítségének igénybe vétele,
- az éves munkaterv keretében védőnő tart a diákoknak dohányzás-, alkohol-,

drogprevenációs foglalkozásokat,

- állandó kapcsolat tartása a gyermekjóléti szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, illetve a pedagógiai szakszolgálatokkal,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- a kompetencia alapú oktatás segíti a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítását, illetve annak megvalósulását: differenciált tanulásszervezés, kooperatív technikák alkalmazása, projekt módszer elterjesztése, tevékenységközpontú pedagógiai módszerek, individuális tanulás előtérbe helyezése, az alapozó időszak elnyújtása, fejlesztő értékelés bevezetése,
- a tapasztalatszerzés lehetőségeinek kitágítása IKT-eszközhasználatával,
- a felzárkóztató foglalkozások, fejlesztő foglalkozások tartása,
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése, szükség esetén családlátogatások.

6.3. Csoportbontások és a kompetenciafejlesztés

Kiemelt feladataink közé tartozik a hátrányos helyzetű – amely adódhat akár szociális, akár értelmi-érzelmi hátrányból – tanulók felzárkóztatása, valamint a tanultak kompetens módon való alkalmazása, felhasználása – vagyis az országos kompetenciamérésen elért eredményeink jelentős javítása.

Ezért iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet (angol nyelv, német nyelv), az informatikát, esetenként a matematikát, kommunikáció-magyar nyelv és irodalmat, továbbá a digitális kompetenciafejlesztést, illetve a szakmai oktatásban szükség esetén az elméleti és a gyakorlati képzést. Célunk ezzel, többek között, hogy a tanult ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására, a gyakorlaton biztosítani tudjuk oktatói irányítás mellett a balesetmentes, biztonságos munkavégzést. A csoportbontás lehetőséget ad a tanulók motiválására, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra is.

A csoportok létrehozásakor figyelembe vesszük, hogy

- egy adott osztályon belül a csoportlétszámok kiegyenlítettek legyenek,
- lehetőség szerint szakmacsoportok szerint bontunk,
- az órarend készítésekor a bontott csoportok „párosíthatók” legyenek,
- a csoportok összetétele a felmenő rendszerben ne változzon,
- a hatályos jogszabályokat.

6.4. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása

Az intézmény befogadó iskola, vállalja a sajátos nevelési igényű, egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási és figyelemzavarral) küzdő tanulók ellátását.

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a befogadó környezet kialakítására. Pedagógiai szemléletét a sokszínűség felismerésére, elismerésére törekvés, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó, az együttnevelést szolgáló tanulásszervezési módok alkalmazása jellemzi.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének tervezésénél az oktatók figyelembe veszik a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét. Az adaptációs

folyamatban az oktatók a tanuló számára előnyös ismeretelsajátítási módszereket preferálnak.

Adaptációs tevékenység pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetén:

- speciális tanulásszervezési eljárások, értékelés, eszközhasználat,
- a szakértői vélemény javaslata alapján egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés.

6.5. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal összhangban az iskola fontos feladata, hogy feltárja azokat az okokat, melyek a tanulók tanulási kudarcaihoz vezettek. Biztosítsa a tanulók számára a felzárkóztatás lehetőségét. Segítséget kell nyújtani abban, hogy a nem megfelelő családi háttérből adódó hátrányos helyzet enyhüljön.

Nem megfelelő háttér esetén támogatásban való részesítés:

- kollégiumi elhelyezésben segítségadás,
- felterjesztés önkormányzati támogatásra, segélyezésre.

Az oktató-nevelő munkában szükséges, hogy:

- ösztönözzünk a korrepetálásra, szükség esetén a fejlesztő foglalkozásokon való részvételre,
- változatos módszerekkel motiváljunk, sikerélményt biztosítsunk, segítsünk a megfelelő tanulási stratégiák kialakításában,
- egyénre szabott tanítási-tanulási folyamatot alakítsunk ki.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat és a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását az intézmény összetett feladatként kezeli.

6.6. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelmi törvény azon az elven alapszik, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben kell az államnak és az önkormányzatnak, valamint ezek intézményeinek segítséget nyújtani. Ennek érdekében foglalja össze a törvény a gyermek alapvető jogait és e jogok érvényesülésének garanciáit, illetve a szülői jogokat és kötelességeket.

A törvény megállapítja, hogy a gyermekvédelem olyan tevékenység, amely:

- a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére,
- a veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére,
- a szülői gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul.

A gyermekvédelmi teendők ellátása az igazgató és az összes oktató feladata és kötelessége. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek e munkákat kell koordinálnia.

Feladata:

- a tanulók, szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldására érdekében fordulhatnak;
- a veszélyeztető okok megléte esetén – melyek feltárásában segít az osztályfőnöknek – értesíti a gyermekjóléti szolgálatot;
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás

megállapítását kezdeményezi.

A fentiek alapján az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására és megszüntetésére terjed ki.

A megelőzést a következő tevékenységek szolgálják:

- az intézménynek rendszeres kapcsolatot kell tartania a szülőkkel, a családokkal (szülői értekezlet, fogadóórák, levél, telefon),
- segíteni és biztosítani kell a tanulói szervezetek, diákönkormányzatok (DÖK) létrejöttét és működését,
- a szenvedélybetegségek megelőzésére irányuló tevékenység,
- minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges egészséges környezetet, a képességeinek, tehetségének kibontakozását,
- a tanulók jogait tiszteletben kell tartani, egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe nemzeti vagy etnikai hovatartozása, vallása, származása miatt,
- az intézménynek együtt kell működnie a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal (rendőrség, gyámhatóság, gyámhivatal), szervezetekkel (családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, ÁNTSZ, Vöröskereszt) és személyekkel (védőnő, orvos),
- bűnmegelőzési tanácsadó hálózat szolgáltatásainak igénybevétele.

A feltárásnak a következő területekre kell kiterjedniük:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit (felmérések, tesztek, kapcsolat az osztályfőnökökkel),
- meg kell keresni a problémák okait (egyéni beszélgetések gyerekekkel, szülővel, igazolatlan hiányzások ellenőrzése),
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a problémát a gyermekjóléti szolgálatnak.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának célja, hogy megelőzzük a súlyosabbá válásukat.

Az iskolán belüli segítségnyújtás tevékenységi formái:

- differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- személyes és egyéni tanácsadás a tanulóknak, szülőknek (korrepetálás, fogadóóra, egyéni beszélgetés, szülői értekezlet),
- a törvény szerinti egészségügyi szűrővizsgálat,
- tanórán kívüli szabadidős programok szervezése,
- a tanulók szociális helyzetének javítása,
- a szülőkkel való együttműködés – szülő értekezlet, szülői munkaközösség.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége:

- segíti és összehangolja az intézmény oktatóinak gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységét,
- az osztályfőnök jelzései alapján nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, BTMN-es és SNI-s tanulókat,
- rendszeresen kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálattal, különös tekintettel a pártfogolt tanulóakra (telefon, személyes találkozás, levél útján),
- megjelenik a családsegítő központban rendezett koordinációs értekezleteken,

- tájékoztatja a szülőket és a tanulókat arról, hogy problémáikkal az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel, ennek érdekében az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a fontosabb intézmények címét, telefonszámát,
- félévkor és év végén a pártfogolt tanulókról értékelést küld a gyermekjóléti szolgálatnak.

6.7. Hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A feladatot az ifjúságvédelmi feladatokkal összhangban kezeljük. Kiemelt fontosságú az osztályfőnökök és az ifjúságvédelmi felelős tevékenysége. A tanév kezdetén a jogszabályok által előírt és megengedett körben különféle felmérések szolgálják az információgyűjtést tanulóinkról.

A tevékenység célja segíteni azokon a tanulókon, akik szociális körülményeiket tekintve, vagy egészségügyi, szellemi, pszichés sajátosságaik miatt hátrányos helyzetűek, vagy halmozottan hátrányos helyzetűek:

- a családi környezetükből adódóan (csonka családban élő gyermek, állami gondozott gyermek, munkanélküli szülők gyermeke, átmenetileg hátrányos helyzetűek),
- szülők nyolc osztálynál kevesebb végzettséggel rendelkeznek,
- a tanuló egészségügyi, pszichés zavarai miatt akadályoztatott a tanulásban.

Fontos a megelőzés szerepe, ezért osztályfőnöki órákon kiemelt hangsúlyt kapnak a megelőzést elősegítő témakörök.

Ilyen témakörök például:

- káros szenvedélyek elleni fellépés,
- a család szerepe,
- egészséges életmód.

A fenti témákból tartott osztályfőnöki órák fontos feladata, hogy felkészítsék a gyerekeket arra, hogy önálló életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.

A nevelés támogatást nyújt – különösen a serdülőknek – a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzésében. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

Megkerülhetetlen feladat, hogy a nevelés foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, valamint a szexuális úton terjedő betegségekkel. Az iskola fokozott figyelmet fordít a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatra történő felkészítésre.

Az iskola mint élettér biztosítja az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok végrehajtása nem nélkülözheti a szülővel való kapcsolattartást (fogadóóra, szülői értekezlet, családlátogatás). A diákbizottságokat is bevonjuk döntéseink előkészítésébe.

Fontos feladat a felzárkóztatás és a hátrányos helyzet csökkentése.

6.8. A szociális hátrány enyhítését szolgáló tevékenységek

Szakképzési Alapítvány a Marcali Szakképző Iskola Támogatására

Az alapítvány célja: a szakképzésben résztvevő tanulók nevelésének és oktatásának segítése, az oktatás tárgyi, technikai és személyi feltételeinek javítása; az idegen nyelv tanulásának elősegítése; az iskolai szabadidős programok támogatása; tanulmányi-, sport- és kulturális versenyek támogatása; hátrányos helyzetű – jó tanuló – diákok segítése.

Indokolt esetben az osztályfőnökök javaslata alapján az intézmény igazgatója hivatalosan megkeresi a tanulók lakóhely szerinti önkormányzatát szociális segélyek, támogatások folyósítása érdekében.

7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

A tanulók az iskolai döntési folyamatokban való részvételüket a diákönkormányzaton keresztül gyakorolják. A DÖK létrehozását, működését és feladatait az intézmény házirendje szabályozza.

A diákönkormányzat működését, döntési jogkörét a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 120. §-a szabályozza.

8. A szülő, a tanuló, az oktató kapcsolattartásának, együttműködésének formái

Az iskola és a szülő közötti együttműködési kötelezettség teljesítésénél figyelembe kell venni a titoktartási kötelezettségről szóló törvényi előírásokat. E törvény ismerete minden dolgozónak kötelessége.

Általában elmondható, hogy a tanulókról való gondoskodás, a nevelés és oktatás hatékonyabb és eredményesebb, ha az érintettek együttműködnek.

8.1. Az iskola és a tanulók

Intézményünk a tanulókat, szülőket kiemelt partnerként kezeli, ezért fontosnak tartjuk a kölcsönös, aktív, bizalmi kapcsolatra épülő, őszinte, nyílt együttműködést, úgy, hogy az oktató és a szülő kölcsönösen segíteni tudja egymást a tanuló nevelésében.

A tanulók tájékoztatása az iskola életének és működésének őket is érintő területeiről, a tanulói jogokkal és kötelezettségekkel összefüggő kérdésekről alapvető feladat.

Az intézmény életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról a tanulók tájékoztatást kaphatnak:

- az iskolai diákönkormányzat ülésein rendszeresen,
- a diákközgyűlésen évente egy alkalommal,
- az iskola épületében elhelyezett hirdetőtáblákon keresztül,
- az osztályfőnökök által az osztályfőnöki órákon,
- az iskola honlapján.

A tanulót és szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az oktatók folyamatosan tájékoztatják.

A diákok kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban, vagy írásban egyénileg, vagy választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetésével, az oktatókkal, az oktatói testülettel.

8.2. Az iskola és a szülők

Az intézmény életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról a szülők tájékoztatást kaphatnak:

- a szülői szervezetek ülésén,
- az iskolában elhelyezett hirdetőtáblákon,
- alkalmanként írásbeli tájékoztatón keresztül az E-naplóban,
- a szülői értekezleten,
- az iskola honlapján.

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak:

- a szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- nyílt napok,
- írásbeli tájékoztatók,
- az elektronikus napló bevezetésével az interneten keresztül (a lehetőségek függvényében).

A szülői értekezletek és fogadóórák idejét az iskolai munkaterv évenként tartalmazza.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetésével, az oktatókkal, az oktatói testülettel. A szülői értekezletek idejét az éves iskolai munkaterv tartalmazza.

9. A tanulmányok alatti vizsgák rendje

9.1. Különbözeti vizsgák

A különbözeti vizsgák célja:

A tanulói jogviszony átvétellel való létesítését tanulmányi követelmények teljesítéséhez kötik.

Az azonos vagy magasabb évfolyamra való átvétel esetén a különbözeti vizsgák eredményei alapján dönt az igazgató arról, hogy a jelentkező tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges alapvető tudás- és készség szinttel, valamint megfelelő viselkedéskultúrával.

Az átvételi kérelem: az átvételi kérelmet a szülők aláírásával és indoklással ellátva az igazgatóhoz kell benyújtani. Az eseti kérelmek kapcsán az átvételt, a különbözeti vizsgatárgyakat és azok időpontját, valamint módját az igazgató határozza meg. A különbözeti vizsgákon való megfelelés biztosítja az eltérő tantervű iskolából érkező tanuló felzárkózását.

9.2. Osztályozó- és javítóvizsgák

Osztályozó vizsga: a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján, ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 órát, egy adott

tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, s emiatt a tanuló teljesítménye a tanítási év közben nem volt kellő számú érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem értékelhetőnek nyilvánítjuk. Kivételt képez ez alól, ha az oktatói testület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamisméltléssel köteles folytatni/folytathatja.

A tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie félévkor és év végén akkor, ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, illetve ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

Javítóvizsga: ha a tanuló a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le.

A helyi osztályozó vizsgák félévkor és a tanév végén, a munkatervben meghatározott időszakban, míg a javítóvizsgák augusztus 15. és 31. között a következő tanév kezdete előtt vannak. Az osztályozó, illetve javítóvizsgák során történik annak megállapítása, hogy a tanuló tudja-e a tantervi követelmények szerinti tananyagot, képes-e tudása gyakorlati alkalmazására, képes-e életkorának megfelelő lényeglátásra és ismereteinek átfogó rendszerezésére.

9.3. A vizsgaformák és a tantárgyi követelmények

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 69.§ és 70.§ alapján egy vizsgázó tekintetében egy vizsganap legfeljebb három írásbeli, illetve három szóbeli szervezhető. A közismereti, szakmai tantárgyak esetén a számonkérés írásbeli vagy szóbeli vizsgából áll. A készségtantárgyakból a számonkérés szóbeli vizsgából és gyakorlati feladatok megoldásából áll. Az írásbeli(k) értékelése során az egységes javításhoz a tantárgy szakmai munkaközösség vezetője által adott útmutató felhasználása kötelező.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Ha a szakképző intézmény oktatóinak szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan oktatót kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

Független vizsgabizottság kérése

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, mulasztás miatt engedélyezett osztályozó vizsga esetében az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az igazgató a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője – a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amely a vizsgát megszervezi.

Független vizsgabizottság előtt letehető vizsgáért térítési díjat kell fizetni.

Általános rendelkezések

A tanulmányok alatti vizsgát a 20/2012. EMMI rendelet 64-71. §-ában meghatározottak szerint kell lebonyolítani háromtagú vizsgabizottság előtt. A vizsgabizottságot az iskola igazgatója bízza meg.

Ha a tanuló a kijelölt időpontban a vizsgán igazoltan nem tud megjelenni, a vizsgát az igazgató által meghatározott későbbi időpontban (még a tárgyévben) teheti le. A tanulót és szülőjét/gondviselőjét a vizsgákról 15 nappal előbb értesíteni kell.

Az osztályozó, javító és különbözeti vizsga jegyzőkönyveit irattárban kell tárolni. Az írásbeli vizsga anyagait a tanulók dolgozataihoz hasonlóan egy évig meg kell őrizni.

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc, maximum 60 perc. Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb három írásbeli vizsgát tehet.

Szóbeli vizsga esetén legalább 30 perc felkészülési időt kell biztosítani tantárgyanként, kivéve az idegen nyelvből tett vizsgát, ahol felkészülési idő nélkül felel a tanuló. A feleltetés időtartama 15 percnél nem lehet több. Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tárgyból szervezhető szóbeli vizsga.

Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagáról teljes tájékoztatatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele.

Szabálytalanság esetén három főből álló bizottság (az iskola igazgatója és két másik, a vizsgán részt nem vevő tanár) vizsgálja ki a történeteket és hoz döntést.

9.4. Eljárási rend előrehozott érettségi vizsga esetén

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő – írásbeli kérelme alapján felmenthető egy tantárgy tanulása és értékelése alól az a tanuló, aki az adott tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett. A kérelmet az igazgatóhoz kell benyújtani, melyhez csatolni kell az érettségi vizsga letételét bizonyító törzslapkirovat másolatát.

Amennyiben a tanuló felügyelete nem megoldható, akkor az órák látogatása alól nem adható felmentés.

9.5. A közösségi szolgálat

Az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele 50 óra közösségi szolgálat teljesítése. Ennek igazolása mellőzhető felnőttoktatás esetében, illetve ha a sajátos nevelési igényű tanuló szakértői javaslatában ezt a bizottság javasolja.

A közösségi szolgálat megszervezésével kapcsolatos feladatokat a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 107 § -a, illetve a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 133. §-a szabályozza.

Iskolánkban a szakmunkások szakközépiskolájában a 12-13. évfolyamon szervezzük meg a közösségi szolgálatot, melyet a 12. évfolyamon 5 óra felkészítő foglalkozással kezdjük, majd a 13. évfolyamon 5 óra feldolgozó foglalkozással zárjuk a program teljesítését. A tanulók és a szülők az iskola által felkínált lehetőségekből választhatnak, illetve javaslatot is tehetnek az iskola vezetőjének arra vonatkozóan, hogy milyen további szervezetekkel kössön az iskola együttműködési megállapodást a közösségi szolgálat elvégzése érdekében.

Amennyiben egy tanuló – pl. hiányzásai miatt – nem tudja teljesíteni az 50 órát a 12. évfolyam végére, akkor a hiányzó órákat a 13. évfolyam során pótolhatja.

Az együttműködési megállapodások megkötéséért az iskola vezetője, az elvégzett feladatok dokumentálásáért az osztályfőnök felelős.

Az osztályfőnök a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumokban, az iratkezelési szabályok megtartásával, nyilvántartja és folyamatosan vezeti a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet, amely alapján az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként meghatározott ötven óra közösségi szolgálat elvégzése igazolható legkésőbb az írásbeli érettségi vizsgák megkezdésének időpontjára.

10.A felvétel és az átvétel szabályai

A szakképző iskola tanulói közé felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni, amely jelentkezés alapján történik.

10.1. Felvétel

Iskolánk a felvételi kérelmekről az alábbiak szerint dönt:

- technikum esetén a tanulmányi eredmények, továbbá a szakképzésre vonatkozó jogszabályok szerinti egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése,
- szakképző iskola esetén az általános iskolai tanulmányi eredmények és az egészségügyi, pályaalkalmassági követelmények teljesítése.

A jelentkezés rendjét és a felvételi eljárást a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozza.

Intézményünk felvételi tájékoztatót készít, és azt a honlapunkon nyilvánosságra hozzuk.

A felvételi tájékoztató tartalmazza:

- az iskola OM-azonosítóját, a meghirdetett tanulmányi területek leírását, az azokat jelölő belső kódokat,
- a felvételi eljárás rendjét,
- a felvételi kérelmek elbírálásának, rangsorolásának módját, szabályait, ezen belül különösen a teljesítmények értékelésének módját és figyelembe vételének arányait,
- a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő jelentkezőre vonatkozó speciális elbírálási szabályokat,
- szakképzésre vonatkozó szabályok alapján az egészségügyi, pályaalkalmassági követelményeket.

10.2. Átvétel

Másik intézményből történő átvételről az igazgató dönt az alábbiak szerint:

A felsőbb évfolyamra jelentkezéskor az iskola vizsgálja a tanuló megelőző tanulmányait, a választandó osztály befogadóképességét, az osztály struktúráját.

Az átvétel igazgatói határozattal engedélyezhető:

- előzetes tanulmányok beszámításával,

továbbá:

- különbözeti vizsgával,
- egyéni segítségnyújtással,
- türelmi idő biztosításával,

- évfolyamisméltléssel.

A szakképzésre vonatkozó további átvételi szabályokat az iskola szakmai programja tartalmazza.

11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának alapelvei

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és -jártassággal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén,
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyankénti és évfolyamonkénti megjelenését a szakmai program képzési program része tartalmazza.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Az Egészségügyi Világszervezet az egészséget a társadalmi és az egyéni teljesítmény felől közelíti meg és hangsúlyozza az egészség dinamikus és pozitív természetét. Az egészséget alapvető emberi jognak, „az élethez szükséges erőforrásnak” tekinti, amely egyben társadalmi befektetés is.

E szélesen értelmezett definíció bizonyos problémákat vethet fel, mivel megnehezíti a gyakorlati prioritások felismerését.

Ezért fontos, hogy az egészségfejlesztésben dolgozó szakemberek az adott helyzethez leginkább igazodó szempontok alapján lássák el feladataikat.

A testi-lelki egészség megteremtésének és megőrzésének szintjei:

- az egyén szintje,
- a családi élet szintje,
- az oktatás és a nevelés régiója (iskola),
- nemzeti – országos – társadalmi – állami szint (Alaptörvény),
- országok, népek feletti nemzetközi szervezetek (pl. WHO).

A testi-lelki-szellemi egészség megőrzésének fő feltétele: saját belső természetünk megismerése. Az egészség megteremtésének és fejlesztésének folyamata az egyéntől indul és az iskola az az intézmény, amely tudatosítja ezt a folyamatot.

Napjainkban az egészség-megőrzési tevékenység fő célja, hogy képessé tegye az embereket arra, hogy egyre növekvő kontrollt szerezzenek saját egészségük felett, többet törődjenek egészségükkel és mindehhez rendelkezzenek a szükséges információkkal és lehetőségekkel. Így az egészség megteremtése, fejlesztése és őrzése a mindennapi élet része kell, hogy legyen. Az egészségmegőrző tevékenység magában foglalja az emberi szervezet működésével és a betegségek megelőzésével, az életvezetéssel kapcsolatos ismeretek bővítését, ezen kívül figyelembe veszi az egyén szociális és gazdasági helyzetét, mentális és fizikai kapacitását, valamint a társadalmi környezeti tényezők változását.

Az iskola egészséges életmódra nevelési programja hidat képez a család és a társadalmi intézményrendszer között, és mint másodlagos szocializációs közeg – „nagy hatású mentálhigiénés intézményként” – tartják számon a szakirodalomban.

Az iskola az egészségvédelem egyik legfontosabb színtere:

- minden korosztály hosszú éveken át látogatja az intézményeket,
- a tanulók személyiségfejlődésük, az értékek elsajátítása szempontjából még olyan fejlődési periódusban vannak, hogy érdemi hatást lehet elérni az életideálok, preferenciák kialakításában,
- az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásának folyamatában a szocializáció kitüntetett színtere az iskola,
- az iskola mint társadalmi intézmény más társadalmi intézményekkel és szervezetekkel állandó kölcsönhatásban létezik, így pl. egy egészségfejlesztési programhoz való csatlakozás hatást gyakorol az iskolának a szűkebb és tágabb környezetével való viszonyára, a környezet viselkedésére.

Általános fejlesztési követelmények

- A diákoknak legyenek alapvető ismereteik az emberi szervezet működéséről, a testi egészség és a mentálhigiéne összefüggéseiről, az egészséget fenyegető tényezőkről, a betegségek és balesetek megelőzésének módjairól, az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulásának megelőzéséről.
- Alakuljon ki a sportoláshoz, a mozgáshoz való pozitív viszonyuk, fejlődjön szabadidő kultúrájuk. A sportoláson keresztül is edzzék akaraterejüket, fejlődjön alkalmazkodóképességük, személyiségük.
- Rendelkezzenek a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához, a kooperációhoz megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával. Legyenek felkészülve az örömteli párkapcsolatra, a családi életre.
- Rendelkezzenek megfelelő énképpel, önismerettel, a kulturális különbségek megértésének képességével. Fejlődjön kritikai érzékük, szociális érzékenységük, illetve képességük, amely embertársaikkal, környezetükkel való sikeres kapcsolatteremtést illetve együttélést tesz lehetővé (empátia, rugalmasság, alkalmazkodó képesség, személyiség tisztelet stb.).
- Fejlődjön erkölcsi tudatuk, jellemük, ítélőképességük. Legyenek tisztában az emberi magatartást irányító különféle érdekekkel, eszközökkel. Értsék meg az erkölcsi normák, értékek és az ezeken alapuló magatartási szabályok, életvezetési elvek betartásának jelentőségét.

1.1. A testi és lelki egészség a helyi tantervekben (és a kerettantervekben)

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít. Az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanuló cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

Az iskolai környezet mint élettér is biztosítja az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést, ebben az oktatók életvitelének is jelentős szerepe van.

A testi-lelki egészség megőrzésére, a fizikai, szellemi képességek megtartására, fejlesztésére számos nevelési és képzési cél, követelmény és feladat fogalmazódott meg a különböző tantárgyakban:

Magyar nyelv- és irodalom:

- együttműködés csoportos beszélgetésben, vitában,
- kommunikáció etikájának alapelvei,
- képesség a saját vélemény megvédésére, illetve változtatására,
- eltérő vélemény tisztelete,
- önkontroll és szövegjavítás,
- fogékonyság az igazságra, a megértésre, a pozitív érzelmekre, a szépségre,
- az önismeret és a kritikai érzék folyamatos fejlesztése,
- a művekben megjelenített erkölcsi kérdések, magatartásformák felismerése, megértése.

Élő idegen nyelv:

- az idegen nyelven való önkifejezés öröme által,
- a bátorság, önbizalom növekedése az idegen nyelven való megszólalásban,

- miénktől eltérő kultúrák, erkölcsi normák megismerésén keresztül más normák szerint élő emberek elfogadása.

Matematika:

- állítások megítélése,
- szabályszerűségek megfogalmazása,
- összefüggések leírása,
- lényeg kiemelése,
- megoldási menet tervezése, leírása,
- vitakészség fejlődése (érvelés, cáfolás),
- az élet és a természet értékeinek felismerése, megbecsülése,
- a tudás megbecsülése, vele együtt a segítőkészség kialakítása, a segítség elfogadására való törekvés.

Történelem és társadalomismeret:

- családi és iskolai megbízatások felelős teljesítése,
- a rend és a szabadság összefüggéseinek értése,
- tudatos és kritikus viszony a társakhoz, társadalomhoz a környező világban (anyagi, természeti, szellemi),
- mások és önmaga döntéseinek értékelése, indoklása,
- jelenségek változásainak megítélése,
- többségi és kisebbségi vélemények összehasonlítása, értékelése, a kisebbségi vélemény figyelembevétele.

Biológia:

- értékelje és óvja a természet szépségeit,
- ismerje a hétköznapi tevékenységek környezetkárosító és kímélő részeit,
- értékelje az egészséget mint értéket,
- igényelje az egészséges életkörülményeket,
- képes legyen fizikai és lelki egészségének, az egészséges környezetnek megőrzésére,
- felelősség a természet jövőjéért, fenntarthatóságáért,
- ismerje az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok (alkohol, nikotin, drog, gyógyszerek) szervezetre gyakorolt hatását,
- ismerje fel az életfolyamatokat, a visszafordíthatatlanságot.
- tudja, melyek a leglényegesebb globalizációs folyamatok, és azoknak milyen előnyei és hátrányai lehetnek a Föld egészére.

Testnevelés és sport:

- sajátos eszközeivel hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak,
- erkölcsi, fizikai tulajdonságainak (pl. bátorság, kitartás, önbizalom, önfegyelem stb.) erősítése, jellemformálás,
- legyen képes önképzésre, önellenőrzésre,
- ismerje motorikus képességeit, azok fejlesztésének, fenntartásának módját,
- igényelje a mozgásos játék, versengés örömét,
- becsülje meg társai teljesítményét,
- ismerje fel a testnevelés és sport egészségügyi, prevenciók értékeit és a rendszeres

fizikai aktivitás váljon életmódja részévé – ennek egyik legfontosabb lehetősége a mindennapos testnevelés bevezetésében rejlik,

- a mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, testnevelés óra megtartásával kell biztosítani,
- heti legfeljebb 2 testnevelés órát iskolai sportkörben, az iskolában működő diáksport-egyesületben, vagy versenyszerűen sporttevékenységet folytató sportolással ki lehet váltani,
- szakképző iskolában azokon a napokon, amikor a tanuló számára csak gyakorlati oktatás van, nem kell a mindennapos testnevelést megszervezni,
- speciális gyakorlatokkal biztosítja a könnyített és gyógytestnevelésre kötelezett tanulók deformitásainak, elváltozásainak javítását, és ellensúlyozza a különböző elváltozásokból fakadó kisebbségi érzésüket, gátlásaikat.

Osztályfőnöki munka:

A tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése osztályfőnöki órákon. Gondosan felépített nevelési tartalmakkal ismeretek, készségek, képességek kialakítása.

Osztályfőnöki órákon feldolgozandó témakörök:

- énképünk, milyen a harmonikus személyiség,
- egészségünk védelme,
- a családi élet harmóniája,
- helyünk a társadalomban,
- gyarapítsuk műveltségünket,
- a szabadidő helyes eltöltése,
- munkakultúra,
- környezetkultúra az ember és a természet harmonikus kapcsolatáról,
- hazánk és nagyvilág,
- jövőképünk.

Informatika:

- sajátítsa el az önálló tájékozódás, ismeretszerzés alapjait.

1.2. Az egészségnevelés ajánlott tartalma, témakörei

Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés

- az ember fő biológiai, pszichológiai, szociálpszichológiai jellemzői,
- az ember viszonya önmagához, családjához, embertársaihoz (kortárs csoportok, munkatársak stb.), a társadalomhoz, intézményekhez,
- emberismeret, empátia, alkalmazkodó készség,
- egyén és közösség: az iskolai életébe, közösségekbe való beilleszkedés, a közéletben való aktív részvétel,
- kulturált személyközi érintkezés felnőttekkel, oktatókkal és a diáktársakkal minden élethelyzetben,
- normális embertársi, nemek közötti kapcsolatok, magatartásformák alakítása (szolidaritás, barátság, kooperáció),
- a viselkedést, személyközi viszonyokat szabályozó értékek, erkölcs hagyományok, szokások, normák, jog, divat, vallási előírások,

- a társadalmi értékrend: az értékek, normák változó világa,
- saját és mások testi épségének óvása.

A tárgyi környezettel való harmonikus együttélésre nevelés

- kulturált és esztétikus környezeti higiéné biztosítása, fenntartása, a környezet védelme,
- a közvetlen környezet, az iskola különböző létesítményeinek, gyakorlati munkahelynek rendben tartása, óvása, szépítése, a környezeti higiéné fenntartása,
- környezetkímélő magatartás és életmód (környezetbarát anyagok felhasználása, takarékoság stb.).

Betegségek elkerülése, az egészség megóvása

- a tevékenységek, a terhelés harmonikus, kiegyensúlyozott aránya,
- baleseti óvórendszabályok ismerete, balesetek elkerülése,
- közlekedési kultúra,
- helyes magatartás betegség esetén,
- elsősegély-nyújtási ismeretek,
- egészséges, korszerű rendszeres táplálkozás,
- rendszeres testmozgás, sport,
- megfelelő személyi higiéné (ápoltság, időjárásnak megfelelő öltözködés stb.).
- helyes napirend, életrend (pihenés-munka kellő aránya, elegendő alvásidő stb.) kialakítása
- egészséget fenyegető környezetkárosító anyagok, környezeti ártalmak kiküszöbölése.

Mentálhigiéné, krízis prevenció: a lelki egészség megóvása

- önismeret, önkontroll, önbizalom, autonómia, személyiség megőrzése
- pozitív életszemlélet elsajátítása,
- szorongás és stresszoldó technikák; pozitív és negatív élmények feldolgozása,
- emberismeret, empátia, alkalmazkodó készség, nyitottság,
- önnevelési, problémamegoldó és konfliktuskezelő készség fejlesztése,
- döntési képesség, érzelmi kifejező készség fejlesztése,
- egyéni képességek, lehetőségek és célok összhangja,
- devianciák.

Függőséghez vezető motívumok feltárása, illetve szokások megelőzése

- egészségkárosító élvezeti szerek (mérsékelten alkohol, nikotin, kávéfogyasztás),
- serkentők, nyugtatók, drogok,
- szenvedélybetegségek (alkoholizmus, narkománia),
- függőséghez vezető okok feltárása, tudatosítása,
- a függőség egészségkárosító következményei,
- a konfliktus- és válságkezelés lehetséges megoldásai.

Családi életre, társsá, szülővé nevelés

- nemi szerepek: barátság, partnerkapcsolatok, szexuális kultúra,
- érzelmi háttér fontossága a kapcsolatokban, a döntések meghozatalában,
- a család funkciója, jelentősége a szocializációban,
- családtípusok,
- szülői felelősség,

- kapcsolatok családtagok között, a családi élet szervezése (szerepek, feladatmegosztás),
- konfliktusok, válságok a családban, feloldási lehetőségek.

Szabadidő-kultúra fejlesztése

- elhasznált energiák pótlása,
- szellemi, testi kondíció megőrzése, fejlesztése,
- társas kapcsolatok ápolása, fejlesztése,
- önmegvalósítás, önfejlesztés,
- optimális pszichés állapot kialakítása, fenntartása.

Szabadidős szokások, a szabadidő felhasználása

- a szabadidő eltöltésének káros, haszontalan, illetve hasznos formái,
- a tömegkommunikációs eszközök, a reklám, a média stb. manipulatív szerepe a szabadidős szokások alakításában,
- igényes és igénytelen szórakozás,
- szabadidő tervezés.

1.3. A tevékenység keretei, eszközök és módszerek

Tanulók szociokulturális háttérének feltérképezése, a családi körülmények és a tanulók főbb személyiségjegyeinek megismerése, kapcsolataik feltárása.

Eszközök, módszerek:

- kérdőíves felmérés, megfigyelés,
- önéletrajz, önjellemezés, mások jellemzése, önismereti teszt,
- szociometriai elemzés.

A tanuló szabadidős szokásainak feltérképezése, különös tekintettel az egészséges életmódra, rendszeres mozgásra, sportolásra, az egészséges életmódról vallott felfogásukra, nézeteikre.

Eszközök, módszerek:

- megfigyelés,
- időmérleg vizsgálat.

Fel kell tárnunk, hogy milyen értékeket tartanak diákjaink fontosnak, milyen normák, erkölcsi szabályok irányítják döntéseiket, cselekedeteiket.

Eszközök, módszerek:

- értékorientációs vizsgálat kérdőívvel,
- megbeszélés,
- vita,
- egyéni beszélgetés.

Fontos tudnunk, hogy van-e a tanulónak káros szenvedélye, szokása: dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer-fogyasztás. (A titoktartási kötelezettséget szabályozó jogi előírások szerint.)

Szülői értekezleteken, fogadóórákon a szülőkkel való közelebbi beszélgetések.

Egyéb eszközök, lehetőségek:

- szakkönyvek,
- videofilmek,
- országos egészségnevelési programokhoz való csatlakozás,
- helyi orvosi előadók meghívása,

- védőnői tanácsadás,
- az ÁNTSZ preventív csoportja, a rendőrség ifjúságvédelmi csoportja, mentálhigiénés szakember, pszichológus által megtartott előadások.

1.4. Az egészségtudatos magatartás befolyásolásának lehetőségei

- a táplálkozás minősége, mennyisége,
- a mozgás szerepe, jelentősége, a szervezetre gyakorolt jótékony hatása,
- a fizikai állóképesség növelése a különféle betegségekben szenvedőknél gyógytorna lehetőségével,
- szűrővizsgálatokon való részvétel fontossága a megelőzés szempontjából (fogászat, tüdőszűrés, nőgyógyászati rákszűrés stb.),
- a szabadidő hasznos eltöltése,
- személyközi viszonyok karbantartása és ápolása,
- prevenciós programok,
- kortárs csoportok segítése a megelőző munkában,
- esélyteremtés a fiatalok számára egy produktív életstílus kialakítására és a káros szenvedélyek visszautasítására,
- segítségnyújtás szenvedélybetegségben szenvedő fiataloknak,
- mentálhigiéné alkalmazása a diákság és az oktatók körében,
- pszichológus segítsége,
- média.

2. Mentálhigiéné

Az iskolának a személyiségformálásban betöltendő feladatköre az utóbbi két évtizedben alapvető változáson ment át. A nevelési anyag, az átadandó ismeret megsokszorozódott, és az iskolai személyiségformálásnak váratlanul új feladatai születtek, elsősorban a családi nevelés hiányosságait pótló reszocializációs, korrekciós funkció.

Elvárások az oktatóktól:

- a személyiségformálásban betöltendő fejlesztő-fejlődési funkció, testi-lelki-szociális egészségnevelés,
- oktató, ismeretátadó funkció,
- a családi szocializáció mulasztásaiból rájuk háruló korrekció (terápiás) funkció,
- prevenciós, zavarfelismerő, szűrő diagnosztika,
- a családdal való kapcsolatban a lehetőségeikhez mérten vállalják a családgondozó, családterapeuta funkciót,
- a gyermek személyiségfejlődési, magatartási zavarainak helyrehozó funkciója.

OKTATÁSI PROGRAM

1. A tanulók értékelésére vonatkozó szabályok

1.1 Az intézményben alkalmazott tanulói értékelési formák az értékelés célja szerint:

- diagnosztizáló értékelés (előzetes): az oktató egy-egy témakör tanítása előtt felméri a tanulók előzetes tudását
- formatív értékelés (közbülső): egy-egy témakör tanítása közben zajlik, mely által az oktató visszajelzést kap, és e szerint alakítja további munkáját
- szummatív értékelés (összegző): egy témakör befejezésekor.

Az értékelés hagyományos formái:

- szóbeli felelet (részletes számadás vagy összefoglaló, tételszerű)
- felmérő dolgozatok (írásbeli felelet, esszé)
- tesztek
- témazáró dolgozatok (tantervi előírásoknak megfelelően)
- szöveges értékelés (képességkibontakoztató foglalkozás, alapkompétencia fejlesztése, megfelelt, nem felelt meg).

Más értékelhető tevékenységek:

- házi dolgozatok
- tanórai tevékenység
- kiselőadások
- gyűjtőmunka
- projektmunka
- vizsgamunka.

Rendkívüli esetben a tanulók félévi gyakorlati jegyét – a havi jegyek alapján – az osztályfőnök is megállapíthatja.

Digitális oktatás

Bármilyen előre nem látható vészhelyzet esetén (járvány, természeti katasztrófa) digitális, tantermen kívüli oktatási formára térünk át. A digitális oktatás alapját a Kréta rendszer képezi, ezen a felületen küldjük ki a tananyagot, kérjük be a házi feladatot és itt történik meg a tanulók értékelése is. A diákok technikai felszereltségének tükrében további platformok használatát is igénybe vesszük. Ilyen lehet pl. a google classroom, teams, readmenta.

1.2. Vizsgával kapcsolatos szabályok

Az érettségi vizsga részei és tantárgyai

Iskolánk középszintű érettségire való felkészítést vállal, emelt szintű vizsgára kötelezően nem készít fel. Tanulóink a kötelező és választott érettségi tantárgyak 12. évfolyamán meghatározott tantárgyi követelmények teljesítése után, miután tudásukat osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudják, bocsáthatók érettségi vizsgára. Az, aki a szakképző iskolában folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan szakmát szerzett és annak megszerzését követően kíván érettségi vizsgát tenni, mentesül az érettségi vizsga kötelezően választandó vizsgatárgya alól.

A tanuló a május-júniusi vizsgaidőszakra február 15-ig (valamennyi középiskolában és az országos vizsgaközpontban), az október-novemberi vizsgaidőszakra szeptember 5-ig (a kijelölt középiskolákban) jelentkezhet érettségi vizsgákra. Az a tanuló, aki tanulmányai során a kötelező érettségi tantárgyak valamelyikének értékelése alól felmentést kapott, köteles még egy választható tantárgyból érettségi vizsgát tenni. Az SNI-s, illetve BTMN-es tanuló a vizsgára való jelentkezésig kérvényezheti, hogy az írásbeli és szóbeli vizsgákon a feladatmegoldáshoz, valamint a felkészüléshez, a törvényileg megengedett, többletidő álljon a rendelkezésére.

Az érettségi vizsga kötelező és választható vizsgatárgyakból áll. Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt – négy kötelező, egy általa választott – vizsgatárgyból kell legalább középszinten vizsgát tennie. A vizsgatárgyak központi vizsgakövetelményekre épülnek. Az általános vizsgakövetelmények határozzák meg, hogy az adott tantárgyból tett vizsga milyen részekből áll. Ezek a következők lehetnek: szóbeli, írásbeli, gyakorlati.

Az érettségien a következő vizsgatárgyakból kötelező vizsgázni:

- a) magyar nyelv és irodalom
- b) történelem
- c) matematika
- d) idegennyelv

Iskolánkban választható érettségi tantárgyak:

SNI-s, BTMN-es tanuló által választható: informatika, biológia, testnevelés.

Abban az esetben, ha a tanuló nem teljesíti minden tantárgyból az érettségi követelményeket, törzslapkivonatot kap.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Irodalom

1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők
2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők
3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők
4. Művek a világirodalomból
5. Színház és dráma
6. Az irodalom határterületei
7. Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom

Magyar nyelv

1. Kommunikáció
2. A magyar nyelv története
3. Ember és nyelvhasználat
4. A nyelvi szintek
5. A szöveg
6. A retorika alapjai
7. Stílus és jelentés

Történelem

1. Az ókor és kultúrája
2. A középkor

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a korai újkorban (1492-1789)
5. Magyarország a korai újkorban (1490-1790)
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)
8. A világháborúk kora (1914-1945)
9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)
11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
2. Számelmélet, algebra
3. Függvények, az analízis elemei
4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria
5. Valószínűség-számítás, statisztika

Idegen nyelv

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika
10. Gazdaság

Informatika

1. Információs társadalom
2. Informatikai alapismeretek-hardver
3. Informatikai alapismeretek-szoftver
4. Szövegszerkesztés
5. Táblázatkezelés
6. Adatbázis-kezelés
7. Információs hálózati szolgáltatások
8. Prezentáció és grafika
9. Könyvtárhasználat
10. Algoritmizálás, adatmodellezés
11. A programozás eszközei

Biológia

1. Bevezetés a biológiába
2. Egyed alatti szerveződési szint

3. Az egyed szerveződési szintje
4. Az emberi szervezet
5. Egyed feletti szerveződési szintek
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

Testnevelés

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
5. Gimnasztikai ismeretek
6. Atlétika
7. Torna
8. Zenés-táncos formák
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek

Az esti tagozat vizsgarendszere

Az esti tagozaton évente két vizsgaidőszakot tartunk, amikor az ott tanulók számot adnak tudásukról. Az I. féléves vizsgaidőszak a nappali rend szerinti félévzárás előtti két hét időtartama, az év végi vizsgaidőszak pedig május utolsó, illetve június első hetének időszaka. A vizsgák típusai: szóbeli, írásbeli.

Érettségi tantárgyak esetén (magyar nyelv és irodalom, matematika, idegennyelv, történelem) félévenként legalább három érdemjegyet kell adni a tanulóknak, minden félévet írásbeli vagy szóbeli vizsga zár. Az oktatók kötelesek a vizsgaidőszak előtt egy hónappal értesíteni a tanulókat, hogy a vizsga típusa szóbeli vagy írásbeli, valamint az aktuális tételsorról. A vizsgán kötelező a részvétel, annak hiányában a félév nem érvényes. A vizsgajegy értéke 200%.

Nem érettségi tantárgyak esetén (természetismeret, informatika) nem kötelező az évközi érdemjegy, ugyanakkor a félév kötelezően beadandó dolgozattal zárul. A beadandó dolgozat témáját a tanuló és az oktató közösen határozza meg. A beadott dolgozat érdemjegye egyben a félévi jegy is.

A vizsgafeltételekről kötelező a tanulókat szeptember 30-ig tájékoztatni.

Előrehozott érettségi vizsga

Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga, amely letehető idegen nyelvekből, informatikából a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

Továbbá olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyeknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása

a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejezését megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban. (100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról)

Az előrehozott érettségi vizsgára való jelentkezés feltétele, hogy a tanuló teljesítse iskolája helyi tantervében az adott vizsgatárgyra megfogalmazott követelményeket, és megszerezze az abban előírt osztályzatokat, azt bizonyítvánnyal igazolni tudja. Az előírt osztályzatok megszerzésének módjáról az iskola belső szabályzata alapján az iskola igazgatója dönt. Az osztályzatok megszerzése a teljes tanulmányi időre vonatkozik, és osztályozó vizsgával történik. Az aktuális évben még ténylegesen tanult tárgy tantárgyi követelményeinek teljesítéséhez az érettségi vizsgák megkezdéséig jegyet kell szerezni, ehhez a tanulónak az utolsó hónap anyagából be kell számolnia az oktatónál.

Az osztályozó vizsgákra február 15-ig kell jelentkezni az igazgatónak címzett kérvényben, mely tartalmazza a tanuló nevét, osztályát, megjelölve a tantárgy nevét és az évfolyamot, amelynek anyagából a tanuló vizsgázni kíván.

Előrehozott érettségi vizsgát tehet az a tanuló is, aki nem teljesítette mindegyik érettségi tárgyból a 12. évfolyam követelményeit. Ebben az esetben is az igazgatónak címzett kérvényt kell beadnia az írásbeli érettségi vizsga megkezdése előtt.

A tanuló akkor is jelentkezhet érettségi vizsgára egy vizsgatárgyból, ha azt jelenlegi iskolájában nem tanulta. Ha az adott tantárgy szerepel a tanuló jelenlegi iskolájának helyi tantervében, akkor a tanulónak abban az iskolában kell megszereznie a helyi tantervben előírt összes évfolyam anyagából az év végi osztályzatot. Csak ezután bocsátható érettségi vizsgára az adott tárgyból.

Ha az adott tantárgy nem szerepel a tanuló jelenlegi iskolájának helyi tantervében, akkor keresnie kell egy másik iskolát, ahol azt tanítják, s velük vendégtanulói jogviszonyt kell létesítenie. (Vendégtanulói jogviszony létesítéséről az adott intézmény igazgatója dönt.) A vendégtanulói jogviszony keretében náluk tehet osztályozóvizsgát, majd náluk jelentkezhet az adott vizsgatárgyból érettségi vizsgára.

Az előrehozott érettségire leadott jelentkezés nem tekinthető utólag semmisnek. Egyedül abban az esetben lehet a jelentkezést törölni, ha a jelentkező nem tudta a vizsgára bocsátás feltételeit teljesíteni. Az osztályozó vizsgával szerzett jegy sem tekinthető semmisnek, ez kerül a tanuló bizonyítványába.

Abban az esetben, ha a tanuló nem jelenik meg az előrehozott érettségi vizsgán, vagy a vizsga során elégtelen osztályzatot szerez, úgy javítóvizsgát tehet (kötelező tárgy esetében tennie kell) a tanulói jogviszonya alatt az adott vizsgatárgyból.

Legalább elégséges osztályzat esetében az előrehozott érettségi vizsgán megszerzett osztályzat kerül az érettségi bizonyítványba, vagyis a tanulói jogviszony ideje alatt nincs mód a vizsga megismétlésére (mondjuk a jobb teljesítmény reményében). Erre legkorábban a teljes érettségi vizsga befejezése után van először lehetőség (ismétlő vizsga).

Az érettségi bizonyítvány átadásáig a tanulói jogviszony ideje alatt középszintű érettségi vizsga emelt szinten történő megismétlése (szintemelő vizsga) ugyanabból a vizsgatárgyból egy alkalommal tehető.

A tanuló a május-júniusi vizsgaidőszakra február 15-ig jelentkezhet érettségi vizsgára.

Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapvizsga állami vizsga, amely a tanulónak, illetve a képzésben résztvevő személynek az adott ágazatban történő munkavégzéshez szükséges szakmai alaptudását és kompetenciáit országosan egységes eljárás keretében méri. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az ágazati alapoktatás elvégzését követően tehet ágazati alapvizsgát. Szakmai tartalmát a képzési és kimeneti követelmények határozzák meg. A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény oktatóiból és az elnökből álló vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamara delegálja.

Az ágazati alapvizsga teljesítését az év végén adott bizonyítványba kell bejegyezni. Az ágazati alapvizsga bizonyítványba bejegyzett teljesítése a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot igazol. (2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről)

Szakmai vizsga

A szakmai vizsga állami vizsga, amely a szakirányú oktatás során megtanult, a képzési és kimeneti követelményekben az adott szakmára speciálisan előírt szakmai ismeretek elsajátítását országosan egységes eljárás keretében méri. A szakmai vizsgára bocsátás feltétele az utolsó évfolyam eredményes befejezése, és az ágazati alapvizsga teljesítése. A szakmai vizsgát az akkreditált vizsgaközpont háromtagú vizsgabizottsága előtt kell letenni. A szakmai vizsgát a Kormány rendeletében meghatározott rend szerint kell lebonyolítani.

Szakma megszerzéséről kiállított oklevelet, illetve szakmai bizonyítványt az kaphat, aki sikeres szakmai vizsgát tett. (2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről)

Az SNI-s, illetve BTMN-es tanuló az első vizsganapig kérvényezheti, hogy az írásbeli, az interaktív és szóbeli vizsgákon a feladatmegoldáshoz, valamint a felkészüléshez, a törvényileg megengedett többletidő álljon a rendelkezésére.

1.3. Osztályozással, értékeléssel kapcsolatos alapelvek

Oktatóink a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékelik, félévkor és tanítási év végén osztályzattal minősítik.

Az oktató a tanuló teljesítményét, előmenetelét félévenként, még heti egyórás tantárgy esetében is, legalább három érdemjeggyel értékeli.

A tanulók teljesítményének értékelésénél, minősítésénél alkalmazott érdemjegyek és osztályzatok a következők:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

Az osztályozás ajánlott követelményei szóbeli feleltetésnél

Jeles: kiválóan, önállóan, esetleg kisebb segítő kérdésekkel előadott ismeretanyag, logikus és hiánytalanul megadott válaszok.

Jó: összefüggően előadott, jól felépített ismeretanyag, de az összefüggések kis hányadára a tanuló csak tanári segítséggel emlékszik.

Közepes: akadozva előadott ismeretanyag, a tanuló összefüggő feleletre nem képes, a tények többségét felsorolja, az összefüggések kis hányadát is csak segítő kérdések alapján ismeri fel.

Elégséges: nehézkesen és igen hiányosan előadott ismeretanyag, a tanuló a tények többségét segítő kérdésekre fel tudja idézni, de azokat rendszerezni, magyarázni, közöttük összefüggéseket feltárni nem képes.

Elégtelen: elfogadhatatlan, nagyon hiányos tartalom, a tények ötven százalékát sem tudja – még segítő kérdésekkel sem – felidézni a tanuló.

Főtantárgy-altantárgy értékelése

A félévi értesítőben az altantárgyat tanító oktatók osztályzattal értékelik a tanulók félévi munkáját, a főtantárgy esetében nem kerül be osztályzat az értesítőbe. Tanév végén a főtantárgy altantárgyait tanító oktatók közösen alakítják ki a főtantárgy osztályzatát. Ha bármelyik altantárgy év végi értékelése elégtelen, akkor a főtantárgy osztályzata is elégtelen. A javítóvizsgán csak abból az altantárgyból kell vizsgázni, amely elégtelen értékelést kapott a tanév végén.

Tanév végén a törzslapra, illetve a bizonyítványba a főtantárgy osztályzata kerül.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Iskolánkban a házi feladat adásának célja a tantárgyi követelmények teljesítéséhez szükséges ismeretek elmélyítése, a tanultak emlékezetbe vésése, az ismeretek további gyakorlása, és bővítése. A házi feladatok legfontosabb funkciója tehát a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség-, és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.

A házi feladatok elősegítik a szülők tájékoztatását gyermekük iskolában végzett munkájáról, az iskolában folyó munkáról.

Csak olyan feladat adható kötelező jelleggel, amelynek megoldására valamennyi tanuló képes. Nem adható olyan házi feladat, melynek előkészítése a tanítási órán nem történt meg, a házi feladat a tanórán megértett anyaghoz kapcsolódjon.

A házi feladatok meghatározásánál elsődleges szempont a rendszeresség. Inkább kisebb mennyiségű, de tanóránkénti házi feladat adására kell törekedni a tanulók arányos terhelése érdekében. A házi feladat adásának gyakoriságát, illetve a ráfordítandó idő mennyiségét minden esetben az oktató határozza meg, odafigyelve arra, hogy a szóbeli és írásbeli házi feladat együttes mennyisége ne haladja meg tantárgyanként a 25-30 percet.

Hétfélig annyi házi feladatot adunk, amennyit egyik tanóráról a másikra.

A házi feladatokat mindig ellenőrizzük, értékeljük. Értékelhetjük szóban, írásban.

A tanév elején az oktató tájékoztatja a tanulókat a tárgyi követelményekről, az otthoni felkészülés ellenőrzésének, értékelésének és minősítésének módszereiről, a szorgalmi munkák beszámításáról, illetve az írásbeli házi feladat hiányának szankciójáról.

Amennyiben a tanuló rendszeresen nem készíti el feladatait a félévi és év végi osztályzatát e hiányosság lerontja.

Az írásbeli beszámoltatás rendje és korlátai

Témazáró dolgozatok írásának időpontját az oktató köteles legkésőbb egy héttel a dolgozatírás előtt bejelenteni, a dolgozatot két héten belül kijavítani. Egy tanítási napon csak két témazáró dolgozatot lehet írni. Egyéb dolgozat írását az oktató legkésőbb előző tanítási

órán jelentse be, a dolgozatot két héten belül javítsa ki. Az oktató egy tantárgyból nem írathat újabb dolgozatot mindaddig, amíg az előző, javított dolgozatot ki nem adja a tanulóknak.

Az oktató a tanév elején tájékoztatja a tanulókat, hogy melyek azok a tanulói tevékenységek, amelyeket az osztályzatok kialakításánál súlyozottan fog figyelembe venni.

A tanuló érdemjegyeiről és magaviseletéről az iskola ellenőrző könyv, illetve az elektronikus napló útján tájékoztatja a szülőket, az érdemjegyeket a tanulók írják be az ellenőrzőbe. Az adatok helyességét az osztályfőnök negyedévenként ellenőrzi.

A gyakorlati jegyeket az osztályfőnökök írják be az ellenőrző könyv megfelelő részébe, illetve az e-naplóba is.

Magatartási problémák miatt tantárgyi érdemjegy nem adható. Nem kerülhet olyan érdemjegy az e-naplóba, amelyről a tanuló nem tud.

A tanév során témazáró dolgozatot heti egy vagy két tanóraszámú tantárgy esetében legalább kettőt, három vagy annál magasabb óraszámú tantárgy esetében legalább hármat kell íratni. A témazáró dolgozatokat – a folyamatos tanítás mellett – hasonló jellegű feladatsorral kell előkészíteni, figyelembe véve a vizsgakövetelményeket (érettségi és szakmai vizsgák).

A témazárók mellett biztosítani kell a lehetőséget az egy-egy tananyagegységhez kapcsolódó szóbeli feleletekre, rövidebb írásbeli beszámolókra. A feleletek vagy írásbeli munkák osztályozásakor az oktató eltérhet a témazáróknál meghatározott százalékos értékeléstől, s az eltérést a tanulókkal is ismertetni kell. Az oktató emellett kiselőadásokat, házi dolgozatokat, gyűjtőmunkát, egyéb szorgalmi feladatokat, az egyszeri feleleteknek megfelelő osztályzatokkal is értékelhet.

A félévi vagy év végi osztályzatok kialakításánál a félévben, illetve a tanév során szerzett osztályzatok átlaga alapján kell meghatározni a záró osztályzatokat. Ha az átlag meghaladja az egész jegy után az 55 századot, a magasabb osztályzat is megadható. Az osztályzatokat minden oktató maga alakítja ki, és javaslata alapján az osztályozó értekezleten véglegesítik. Minden oktatónak az első tanítási órán közölni kell a tanulóval a beszámoltatás rendjét és milyenségét.

Aki tanév végén elégtelen osztályzatot kap a követelmények teljesítésének hiánya miatt, javítóvizsgát tehet az oktatók által meghatározott módon.

A tanulók jutalmazásának elvei

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, továbbá, aki kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, hozzájárul az iskola hírnevének öregbítéséhez, az iskola dicséretben részesíti, illetve jutalmazza.

Az iskola jutalmazza azt a tanulót, aki

- megyei és országos versenyen helyezést ér el (a mezőny első harmadában szerepel),
- eredményes kulturális tevékenységet folytat,
- kimagasló sportteljesítményt ér el,
- a közösségi életben tartósan jó szervező, és irányító tevékenységet végez.

Hasonló eredményekért tanulóközösséget is lehet csoportos jutalomban részesíteni.

A csoportos jutalmazás formái:

- jutalomkirándulás
- kulturális hozzájárulás (színházjegy, stb.)

Az egyéni jutalmazás formái, fokozatai:

- oktatói dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- oktatói testületi – bizonyítványba beírt – dicséret.

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén oklevéllel, könyvvvel vagy tárgyjutalommal is jutalmazhatók. Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi, kulturális és sportversenyek győztese) a tanévzáró ünnepségen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át jutalmát. Végzős tanulók a ballagáson vehetik át jutalmukat kiemelkedő munkájukért. A jutalmak odaítéléséről – az osztályközösség és az oktatók javaslatának meghallgatása után – az osztályfőnök dönt.

A jutalmazás anyagát háttérét esetenként iskolánk alapítványa biztosítja.

	Oktatói dicséret	Osztályfőnöki dicséret	Igazgatói dicséret	Oktatói testületi dicséret
Példás közösségi munkáért		X		
Kiemelkedő közösségi munkáért	X	X		
A 3. osztályfőnöki dicséret után			X	
Városi, kistérségi versenyen vett részt	X			
Városi, kistérségi versenyen 1-3. helyezést ért el	X	X		
Tertületi és országos versenyen vett részt	X		X	
Tertületi és országos versenyen 1-6. helyezést ért el			X	X
Iskolai- és városi kulturális rendezvényeken vett részt	X	X	X	

A tanulók büntetésének elvei

Iskolánk is fontosnak tartja, hogy megfeleljen annak a társadalmi elvárásnak, hogy ne csupán oktatási, hanem nevelési intézmény is legyen, ezért diákjaink erkölcsi formálására is gondot fordítunk. Az elmarasztalások kapcsán – miként a jutalmazás terén is – az igazságosság, az egyenlő elbírálás és a fokozatosság elvét követjük.

Iskolánkban a következő fegyelmi fokozatok vannak érvényben:

- oktatói figyelmeztetés – OKF
- osztályfőnöki figyelmeztetés – OF
- osztályfőnöki intő – OI
- osztályfőnöki rovó – OR
- igazgatói figyelmeztetés – IGF
- igazgatói intő – IGI
- igazgatói rovó – IGR
- fegyelmi tárgyalás.

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

	OKF	OF	OI	OR	IGF	IGI	IGR
Igazolatlan hiányzás 3-5		X					
Igazolatlan hiányzás 6-11			X				
Igazolatlan hiányzás 12-14				X			
Igazolatlan hiányzás 15-19					X		
Igazolatlan hiányzás 20-24						X	
Igazolatlan hiányzás 25-29							X
Tanítási óra zavarása	X						
Tiszteletlen viselkedés	X						
Megfelelő ruha viselése iskolai rendezvényeken		X					
2 oktatói figyelmeztetés		X					
Tanóráról való igazolatlan távolmaradás		X					
Az iskola illetve társai tulajdonának rongálása		X					
Iskolai versenyen cserbenhagyja a közösséget		X					
Társait szándékosan bántalmazza			X				
Iskola engedély nélküli elhagyása					X		
Etikai normák súlyos megsértése (pl. hamisítás, lopás)					X		
Városi vagy területi versenyen cserbenhagyja a közösséget					X		
Iskolán kívüli magatartása kívánivalót hagy maga után, amikor az iskolát képviseli					X		
Engedély nélküli dohányzás						X	
Alkohol iskolában történő fogyasztása							X

Amennyiben a tanulót tetten érik kábítószer fogyasztása vagy terjesztése közben, azonnali hatállyal fegyelmi eljárást indítunk ellene.

2. A mindennapos iskolai testedzés programja

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető.

Tanulóink számára a 2012/2013-as tanévtől, a 9. évfolyamtól kezdődően felmenő rendszerben bevezettük a mindennapos testnevelést. Lehetőségeinkhez mérten délelőtti órákon biztosítjuk tanulóinknak a rendszeres testmozgást.

A mindennapi testedzéshez hozzájárulnak még a következők:

- diáksportkörü foglalkozások, labdajátékok
- házi bajnokságok
- osztályok közötti sportversenyek
- sportnap.

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékony megvalósulásának egészségügyi és pedagógiai szempontjai:

- minden testnevelésórán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légzőrendszer megfelelő terhelése
- minden testnevelésórán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag
- a testnevelési tananyag egészében alapelv a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittség mérések testhelyezeteire és az izomerősítések különböző testhelyezeteire
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgásprogramban
- a testmozgásprogram olyan sportokat is megtanít, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében.

3. A tanulók fizikai állapotának mérése

Évenként egy alkalommal, januártól áprilisig, történik a tanulók általános fizikai teherbíró képességének a felmérése. A mérések elvégzése lehetővé teszi az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok feltérképezését, segít mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítésében, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésében, a szükséges szint elérésében és megtartásában.

Iskolánkban a felmérés elvégzéséhez a NETFIT® (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) feladatait használjuk. A NETFIT® program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében.

A NETFIT® újszerűsége az alábbi területeken érhető tetten:

- a tudományos megalapozottságban;
- a tanulók minősítésének kritériumorientált módszerében;
- a személyre szabott visszajelentő és értékelő modulban;
- az egészségközpontúságban;
- a motoros tesztek ízület- és gerincvédelmet biztosító végrehajtásában;
- pedagógiai alkalmazhatóságában;
- online adatkezelő rendszerében.

A NETFIT® a következő tesztelési lehetőségeket biztosítja:

- kötelező, intézmény szintű fittségi tesztelés,
- öntesztelés és önértékelés,
- egyéni tesztelés,
- az egyéni legjobb teljesítményt célzó tesztelés.

A tanulásszervezés lehetőségei a következők lehetnek:

- egyénenkénti oktatói felmérés;
- felmérés tanulópárokban, együttes formában;
- felmérés tanulópárokban, csoportos formában,
- felmérés tanulópárokban vagy 3-4 fős csoportokban, önállóan;
- felmérés “vegyes” tanulásszervezési eljárásokkal;
- felmérés projektszerűen, a teljes intézményt érintő módon (NETFIT® projektnap).

A NETFIT®, a fizikai fitsségi állapotot nemhez és életkorhoz igazodó külső kritériumértékekhez, úgynevezett egészségsztenderdekhez viszonyítja. Az egészségsztenderdek olyan teljesítménymínimum értékeket jelentenek, amelyeket túlteljesítve a tanuló hosszú távon valószínűbben lesz védett az ülő életmóddal, fizikai inaktivitással összefüggő megbetegedések rizikófaktoraival szemben.

Az egészségközpontú fittség teszt-elemeivel a fitsségi állapot három lényeges összetevőjét lehet mérni, amely összefüggésben áll az általános egészségi állapottal.

Ez a három fő komponens:

- aerob fitsségi (állóképességi) profil – a kardiovaszkuláris fittség (aerob kapacitás)
- vázizomzat fitsségi profil és hajlékonysági profil – a vázizom funkcionális fitssége (izomerő, erő állóképesség, hajlékonyság)
- testösszetétel profil – a testösszetétel (testzsír százalék, testtömeg index)

A felmérések elvégzése után kiderül, hogy melyek azok a kondicionális képességek, ahol súlyos hiányosságok mutatkoznak. Ennek érdekében igyekszünk egész éven keresztül állandó gyakorlási anyaggal fejleszteni a tanulók fizikai állapotát.

A tanulók adottságai erősebben befolyásolják teljesítőképességüket a testnevelésben, mint az elméleti tantárgyakban. Ahhoz tehát, hogy a teljesítmények értékelési szempontként szerepelhessenek, esélyt kell adni arra, hogy a hátrányos fizikai adottságokkal rendelkezők is jó értékelést szerezhessenek. Az esélyjavítás egyik lehetősége a differenciált tananyag kijelölésével, az adott módszertani alternatívák alkalmazásával valósítható meg. Az értékelés differenciálásának másik lehetősége az alkati és az alapvető fizikai adottságok felmérésére készített táblázatok értékelésének módosítása.

A tanulók értékelésénél fontos szempont a tanórai és a tanórán kívüli testedzésben mutatott aktivitásuk, valamint a szabálytudat és erkölcsi rend (fair play) betartásának mértéke.

4. A hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás intézményi programja

4.1 Csoportbontások és a kompetenciafejlesztés

Kiemelt feladataink közé tartozik a hátrányos helyzetű – amely adódhat akár szociális, akár értelmi-érzelmi hátrányból – tanulók felzárkóztatása, valamint a tanultak kompetens módon való alkalmazása, felhasználása – vagyis az országos kompetenciamérésen elért eredményeink jelentős javítása.

Ezért iskolánkban csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet (angol nyelv, német nyelv), az informatikát, a digitális kompetencia fejlesztése tantárgyat, esetenként a matematikát, kommunikáció-magyar nyelv és irodalom, illetve a szakmai oktatásban szükség esetén az elméleti és a gyakorlati képzést. Célunk ezzel, többek között, hogy a tanult ismereteket

elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére, a tanulók tudásának megalapozására, valamint a gyakorlaton biztosítani tudjuk a balesetmentes, biztonságos munkavégzést oktatói irányítás mellett. A csoportbontás lehetőséget ad a tanulók motiválására, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra is.

A csoportok létrehozásakor figyelembe vesszük, hogy

- egy adott osztályon belül a csoportlétszámok kiegyenlítettek legyenek
- lehetőség szerint szakmacsoportok szerint bontsunk
- az órarend készítésekor a bontott csoportok „párosíthatók” legyenek
- a csoportok összetétele a felmenő rendszerben ne változzon
- a hatályos jogszabályokat, irányadó a 2011. évi CXC. törvény 6. melléklete.

4.2 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése

- Képességkibontakoztató felkészítés tanórai kereteken belül.
- Képesség- és személyiségfejlesztő eljárások egyéni fejlesztési terv alapján.
- Egyéni fejlesztő foglalkozások biztosítása (oktatói korrepetálás, tanulás tanítása, alapképességfejlesztése).
- Egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, differenciálás az oktatásban.
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használatának biztosítása.
- A szakmaválasztás, továbbtanulás irányítása, segítése.

4.3 A szociális hátrány enyhítését szolgáló tevékenységek

- ***Szakképzési Alapítvány a Marcali Szakképző Iskola Támogatására***
Az alapítvány célja: a szakképzésben résztvevő tanulók nevelésének és oktatásának segítése, az oktatás tárgyi, technikai és személyi feltételeinek javítása; az idegen nyelv tanulásának elősegítése; az iskolai szabadidős programok támogatása; tanulmányi, sport- és kulturális versenyek támogatása; hátrányos helyzetű – jó tanuló – diákok segítése.
- Indokolt esetben az osztályfőnökök javaslata alapján az intézmény igazgatója hivatalosan megkeresi a tanulók lakóhely szerinti önkormányzatát szociális segélyek, támogatások folyósítása érdekében.

4.4 A hátrányos helyzet kezelését segítő tevékenységek

- teamen belüli egyéni problémák megbeszélése
- gyermekpszichológus alkalmazása
- nevelési értekezletek, tréningek
- szakirodalom tanulmányozása, tapasztalatok felhasználása
- egyéni szakmai képzés (gyógynevelés, mentálhigiénia, stb.)
- csoportos továbbképzés az intézményben belső vagy külső szakmai irányítással.

4.5 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei maradéktalan kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük,

mely biztosíthatja iskolai sikerességüket. Az esélyegyenlőséget biztosítani kell a szakképzéshez való hozzáférés esetében, a gyakorlati képzőhelyek kiválasztásában, a választható szakképesítések vonatkozásában, a hátrányos helyzetűek támogatásában.

Iskolánk – többek között – az alábbi eszközökkel nyújt segítséget számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztésével,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- az oktatók módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulással,
- a differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- képességkibontakoztató foglalkozások szervezésével,
- a tanulási attitűd pozitív átforgalmazásával,
- pályaválasztás segítésével,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

Az esélyegyenlőség érvényesülését szolgáló tevékenységünk alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl cél az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítása, a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása az intézmény minden tevékenysége során:

- a beiratkozásnál, felvételinél,
- tanításban, ismeretközvetítésben,
- a gyerekek / tanulók egyéni fejlesztésében,
- a tehetséggondozásban,
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában,
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében,
- a továbbtanulásban, pályaaorientációban,
- a hátrányos helyzet leküzdésére irányuló tevékenységben,
- a humán erőforrás-fejlesztésben, az oktatók szakmai továbbképzésében,
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Feladatok:

- kiemelt figyelem fordítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatására,
- hátrányos helyzetű tanulók arányának figyelembe vétele a csoportok kialakításánál,
- az együttnevelés biztosítása az integráltan oktatható sajátos nevelési igényű tanulók számára, a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók felülvizsgálatának kezdeményezése,
- a lemorzsolódás arányának csökkentése, mentorálás biztosítása, különös tekintettel a HH és HHH tanulók körében,
- a kompetenciamérések eredményeinek javítása,
- a HH és a HHH tanulók egyre nagyobb arányú bevonása a tanórán kívüli tevékenységekbe,
- a tanulási hatékonyságot növelő módszertani továbbképzéseken – kooperatív tanulási technikák, projekt pedagógia, drámapedagógia, hatékony együttnevelés, integrált nevelés – való részvétel ösztönzése, támogatása,
- a legmegfelelőbb oktatók kiválasztása az adott csoporthoz,
- iskolán kívüli segítő programokban való részvétel – pl. Útravaló-Macika program – ösztönzése,
- a tanulók mobilitásának támogatása,
- pályaválasztás segítése, pályakövetési rendszer megvalósítása,

5. Digitális kompetencia fejlesztése

5.1. A tantárgy és a szakköri foglalkozások pedagógiai alapelvei

1. A problémamegoldó gondolkodás, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzés középpontba helyezése.
2. A hagyományos és modern megmunkáló eszközök, valamint a digitális technológiák ötvözésével kézzel fogható alkotások készítése.
3. A tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása: elsődlegesen a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás készségei.
4. A tantárgy tanítás-tanulási folyamatában olyan cselekvőképesség kialakítása, amelynek mozgója a felelősségérzet és az elköteleződés.
5. Az alkotó munka folyamata során olyan kompetenciák fejlesztése, amely aritkán kerül elő az átlagos tanórák során.
6. A cselekedve tanulás módszerével fejlesztjük az alkotó gondolkodást, amely a pályaorientációt, a szakma iránti elkötelezettséget erősíti.
7. Vonzó a diákok körében pozitív megítéléssel bíró tanulói környezet kialakítása, amibe nemcsak az infrastruktúra és eszközrendszer magas színvonala tartozik bele, hanem az iskola, mint társadalmi közeg is.
8. Tehetséggondozás, esetleges továbbtanulás, pályaorientáció támogatása.
9. A lemorzsolódással érintett gyerekek kiszűrése és hatékony felzárkóztatása, a közösségbe történő integrációjuk és életpálya-építésük támogatásával egyidejűleg.

5.2. A tantárgy célja

Átfogó eredménycélok a 9. évfolyamon

A tanulók a nevelési-oktatási szakasz (9. évfolyam) végére:

- alkalmazzák a Digitális Közösségi Alkotóműhelyre vonatkozó, speciális jellegű munka-, tűz- és balesetvédelem előírásait,
- ismerik az alkotóműhelyben fellelhető eszközöket, támogatással használják a digitális technológiákat, ismerik azok fejlődéstörténetét, működését, jelentőségét, gyakorlati és együttes alkalmazási lehetőségeit,
- ismerik az alkotótérben található informatikai eszközök és a szerkesztő szoftverek célszerű választásának alapelveit, magabiztosan használják azokat.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó eredménycélok a 9. évfolyamon

❖ informatikai és digitális eszközök használata:

- a tanulók ismerik a célszerűen választott informatikai eszközök és a szerkesztő szoftverek felhasználási lehetőségeit, használják azokat,
- képesek a 3D nyomtatási feladat elvégzésére,
- használják a Micro:bit programozási környezetét egyszerű programozási feladatok megalkotására és futtatására,
- biztonságosan, támogatással használják a lézervágó és textilmegmunkáló eszközöket.

❖ alkotótevékenység:

- a tanulók oktatói útmutatás alapján önállóan, párban, csoportban dolgoznak,
- képesek a produktumot létrehozó tevékenység kreatív tervezésére, a produktum kivitelezésére, megvalósítására,
- értéklik saját és társaik munkáját.

❖ technológiai és problémamegoldó gondolkodás:

- a tanulók komplex szempontrendszer mellett stratégiát választanak,
- figyelembe veszik a környezeti szempontokat,
- felismerik a technológiai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatát.

❖ munkakultúra:

- a tanulók felkészülnek a munka világára,
- rövid és középtávú terveket fogalmazznak meg.

5.3. Témakörök

1. Bevezetés a robotprogramozásba
2. A műhelyhasználat szabályai, balesetvédelmi előírások.
3. A Micro Bit felépítése, az eszköz használatának lehetőségei, szabályai
4. A fejlesztőkörnyezet bemutatása
5. Kiírás, rajzolás a LED-ek segítségével
6. Események kezelése
7. Változók, matematikai műveletek

8. Ciklusok és feltételek
9. Kommunikáció a robotok között
10. Motorvezérlők, motorok, szenzorok használata
11. Saját projekt Micro Bit eszközökkel
12. Az Ardublock fejlesztőkörnyezet
13. Ciklusok, feltételek Ardublock-ban
14. Érzékelők
15. Saját projekt Arduino eszközökkel
16. 3D nyomtatás
17. Gravírozás, vágás
18. Varrás, hímzés
19. Gépi forgácsolás
20. Összetett projektek

5.4. A tantárgy értékelése

Elkészített munkák alapján.

6. GINOP 6.2.3-17- 2017-00033

A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése

A pályázat célja a lemorzsolódás csökkentése, az iskolát végzettség nélkül elhagyó tanulók számának minimalizálása. A pályázat két teljes tanévet (2018/2019, 2019/2020) ölel át. A projekt során 4 tanulócsoporthoz 24 tanuló vesz részt délutáni foglalkozásokon heti 2 órában 4 csoportvezető vezetésével. A fejlesztő órák célja, hogy a tanulók javítsanak tanulmányi átlagukon, magabiztosabbak legyenek, megtanuljanak tanulási technikákat, fejlődjenek szociális készségeik. Ezenkívül 1 mentor is foglalkozik a bevonott diákokkal.

Ezenkívül a szabadidő hasznos eltöltése is szerepel a programok között. A két tanév alatt szervezünk három kirándulást, Pécsre Európa kulturális fővárosába (2010), Mesztegyőre a falumúzeumba, illetve kisvonatozáson is részt vesznek a gyerekek. A harmadik cél pedig Keszthelyen Balatoni Múzeum, majd egy hajókirándulás a Balatonon. Mivel iskolánk diákjainak magas százaléka roma származású, ezért két alkalommal is foglalkozunk a kultúrájukkal, hagyományos ételeiket készítjük el. Vetélkedőket, versenyeket szervezünk – fotópályázat, Az internet mint tudásbázis. Kézműves foglalkozásokkal készülünk karácsony ünnepére, hol az iskolában, hol pedig a Kulturális Korzóban.

A pályázat a tanulói életpálya építésében is segítséget nyújt. A grafológiai foglalkozás az önismeretet fejleszti, a karriertanácsadás pedig a mai modern önéletrajz elkészítésében, az álláskeresés minkéntjében nyújt tanácsot, illetve megismerteti a munka és a vállalkozói lét világával.

Digitális Közösségi Alkotóműhely kerül kialakításra intézményünkben, ahol tanulóink, illetve más iskolák diákjai ismerkedhetnek meg pl. a 3D-s nyomtató, a digitális varrógép működésével, s produktumokat hozhatnak létre.

KÉPZÉSI PROGRAM

Iskolánk képzési programja a 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről, illetve 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról alapján készült.

A szakképző iskola kilencedik évfolyamán ágazati alapoktatás folyik, amely ágazati alapvizsgával zárul. A tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait, az általa választott szakmáról az igazgató által meghatározott időszakon belül nyilatkoznia kell.

A tizedik és tizenegyedik évfolyamon szakirányú oktatásban vesz részt a tanuló. Gyakorlati oktatása úgynevezett duális képzés keretében vállalatoknál, vállalkozóknál, valamint egyéni képzőhelyeken valósul meg.

Ha a tanulónak, illetve a képzésben részt vevő személynek a szorgalmi időszakban teljesítendő szakirányú oktatásról való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó összes szakirányú oktatási idő húsz százalékát, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlatról való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak húsz százalékát, a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az évfolyam követelményeit nem teljesítette és magasabb évfolyamba nem léphet. Az igazolatlan mulasztás nem haladhatja meg a szorgalmi időszakon kívüli egybefüggő gyakorlat foglalkozásainak öt százalékát. Az igazolatlan mulasztást a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy pótolni köteles. Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy mulasztása az e bekezdésben meghatározott mértéket eléri, és a mulasztását a következő tanév megkezdéséig pótolja, magasabb évfolyamba léphet.

A kerettanterv, a programterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

Iskolánk célrendszeréből következik a gyakorlati élethez, a munkába álláshoz szükséges ismeretek, képességek elsajátításának begyakoroltatása.

Mindennapos feladatunk a hétköznapi világ beemelése, a problémamegoldásra való érzékenység, és az ismeretek állandó alkalmazása, visszacsatolása.

Valljuk, hogy a tudás sok mindent jelent, ismereteket éppúgy, mint alkalmazható tudást, kulturált magatartást, az egészséges életmód ismeretét, és persze annak belső igényét is. Ezért mindkét iskolatípusunkban kiemelt szerepet biztosítunk a komplex személyiségfejlesztésnek.

A tanulócsoporthoz képeiket, szükségleteiket figyelembe véve az oktatói testület tanévenként felülvizsgálja a szabadon választható órák elosztását.

Iskolánk szakmai profiljába az alábbi szakmák tartoznak (iskolarendszerű képzésben):

- 1. Technikusi képzések (érettségihez kötött szakképesítések, képzési idő 2 év)**
  - gyakorló ápoló
  - informatikai rendszer- és alkalmazásüzemeltető technikus
  - fodrász
  - turisztikai technikus
- 2. Szakképző iskolai képzések (alapfokú iskolai végzettséghez kötött szakképesítések, képzési idő 3 év)**
  - a) kereskedelem ágazat
    - eladó, kereskedelmi értékesítő (2020. szeptember 1-jétől)
  - b) gépészet ágazat
    - gépi forgácsoló, gépi és CNC forgácsoló (2020. szeptember 1-jétől)
    - ipari gépész
    - hegesztő
  - c) turizmus-vendéglátás ágazat
    - cukrász
    - pincér-vendégtéri szakember
    - szakács
    - panziós-fogadós
  - d) élelmiszeripar ágazat
    - pék
  - e) épületgépészet ágazat
    - központifűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő
  - f) specializált gép- és járműgyártás
    - gépjármű mechatronikus
  - g) kreatív ágazat
    - bőrtémékkészítő
    - divatszabó
  - h) szociális ágazat
    - szociális gondozó és ápoló
- 3. Érettségire felkészítő oktatás szakmai végzettséggel rendelkezők részére (képzési idő 2 év)**
- 4. Orientációs évfolyam – a rugalmas tanulási utakra épülő program**
- 5. Esti képzés**

6. Szakképző iskolai képzések (alapfokú iskolai végzettséghez kötött szakképesítések, képzési idő 3 év)

5.1. Közismereti órák

A közismereti oktatást a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanuló számára a szakképző iskola kilencedik-tizenegyedik évfolyamán a közismereti kerettanterv alapján szervezzük meg. (12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet)

évfolyam	9.	10.	11.
tantárgyak	óraszám	óraszám	óraszám
osztályfőnöki	1	1	1
magyar-kommunikáció	2	1	
társadalomismeret	2	1	
idegen nyelv	2	2	2
matematika	2	1	
természetismeret	3		
testnevelés	5	5	5
szabad órakeret	1		1,5
összesen:	18	11	9,5

2020. szeptember 1-jétől

Tantárgyak		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	9-11. óraszám összesen
Közismereti oktatás	Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2	206
	Idegen nyelv	2	1	1	139
	Matematika	2	2	1	175
	Történelem és társadalomismeret	3	0	0	108
	Természetismeret	3	0		108
	Testnevelés	4	1	1	211
	Osztályközösség-építő Program	1	1	1	103
	Pénzügyi és munkavállalói ism.			1	31
	Összes közismereti óraszám	17	7	7	1081
Ágazati alapoktatás		16	0	0	576
Szakirányú oktatás		0	25	25	1675
Szabad órakeret		1	2	2	170
Tanítási hetek száma		36	36	31	
Éves összes óraszám		1224	1224	1054	3502
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34	

5.2. Szakmai képzés óraterve

5.2.1. Kifutó rendszerben

1. Cukrász

34 811 01 azonosító számú Cukrász szakképesítés

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a(z) 34 811 01 Cukrász szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendeletalapján készült.

		Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		
		elmélet	gy		elmélet	gy		elmélet	gy	
	Összesen	9,5	5	140	5,5	17,5	140	5,5	17,5	
	Összesen	14,5			23,0			23,0		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5		
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							1		
11561-16 Gazdálkodási ismeretek	Vendéglátó gazdálkodás	2			1			1		
11518-16 Élelmiszerismeret	Általános élelmiszerismeret	1,5			1			1		
11519-16 Élelmiszerbiztonsági alapismeretek	Élelmiszerbiztonságról általában	0,5								
	Vendéglátás higiénája				0,5					
11521-16 Cukrász szakmai idegen nyelv	Cukrász szakmai idegen nyelv	1			1					
11522-16 Cukrász szakmai feladatok	Cukrász szakmai ismeretek	4			2			1		
	Szakrajz	0,5								
	Cukrász szakmai gyakorlat		5							
	Cukrász szakmai üzemi gyakorlat					17,5			17,5	

2. Eladó

34 341 01 azonosító számú Eladó szakképesítés

A szakképzési tantervi ajánlás

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 34 341 01 Eladó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet alapján készült.

		Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		
		elmélet	gy		elmélet	gy		elmélet	gy	
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	6,5	8	140	7	16	140	7,5	15,5	
	Összesen	14,5			23,0			23,0		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5		
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							1		
11992-16 Kereskedelmi ismeretek	Kereskedelmi ismeretek	3			2			1		
	Kereskedelmi gyakorlat		6			15			13,5	
10027-16 A ruházati cikkek és a vegyes iparcikkek forgalmazása	Ruházati és vegyes iparcikk áruismeret	2								
10028-16 Az élelmiszerek és vegyi áruk forgalmazása	Élelmiszer- és vegyi áruismeret	1			2			1,5		
10029-16 A műszaki cikkek forgalmazása	Műszaki cikk áruismeret				2,5			1,5		
11691-16 Eladástan	Eladástan	0,5			0,5			1		
	Eladási gyakorlat		2			1			2	

3. Gépi forgácsoló

34 521 03 azonosító számú Gépi forgácsoló szakképesítés

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 34 521 03 Gépi forgácsoló szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet alapján készült.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		elméleti heti óraszám	gy	ögy	elméleti heti óraszám	gy	ögy	elméleti heti óraszám	gy	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5								
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.						0,5			
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.						1			
10163-12 Gépészeti munkabiztonság és környezet-védelem	Munkavédelem	1								
	Elsősegélynyújtás gyakorlata		1							
10162-12 Gépészeti alapozó feladatok	Gépészeti alapozó feladatok	2								
	Gépészeti alapozó feladatok gyakorlata		5							
10173-12 Anyagvizsgálatok és geometriai mérések	Szakmai anyagismeret és anyagvizsgálat	1,5			2					
	Anyagvizsgálat és gépészeti mérések gyakorlata		6							
10174-12 Esztergályos feladatok	Esztergálás				3		3			
	Esztergálás gyakorlata					7		5,5		
10176-12 Marós feladatok	Marás				4					
	Marás gyakorlata					5		6		
10175-12 Kösörülés feladatok	Kösörülés				2		2,5			
	Kösörülés gyakorlata					2		6		
Összes óra		5	12		11	14	8	17,5		
Összes óra		17		140	25		140	25,5		

4. Ipari gépész

34 521 04 azonosító számú Ipari gépész szakképesítés

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 34 521 04 Ipari gépész szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet alapján készült.

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		elméleti heti óraszám	gy	ögy	elméleti heti óraszám	gy	ögy	elméleti heti óraszám	gy	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5								
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5		
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							1		
10162-12 Gépészeti alapozó feladatok	Gépészeti alapozó feladatok	2								
	Gépészeti alapozó feladatok gyakorlata		5							
10163-12 Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem	Munkavédelem	1								
	Elsősegélynyújtás gyakorlata		1							
10166-12 Gépészeti kötési feladatok	Gépészeti kötések alapjai				4					
	Gépészeti kötések készítésének gyakorlata					2				
10173-12 Anyagvizsgálatok és geometriai mérések	Szakmai anyagismeret és anyagvizsgálat	1,5			3					
	Anyagvizsgálat és gépészeti mérések gyakorlata		6			3				
10177-12 Gépelemek szerelési feladatai	Gépelemek beállítása				4			3		
	Mérések és beállítások gyakorlata					9			8,5	
10178-12 Ipari gépész műveletek	Fémmegmunkálások							2,5		
	Üzembehelyezés gyakorlata								9	
Összes óra		5	12		11	14		8	17,5	
Összes óra		17		140	25		140	25,5		

5. Pék

34 541 05 azonosító számú Pék szakképesítés

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 34 541 05 Pék szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet alapján készült.

		Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		
		elmélet	gy		elmélet	gy		elmélet	gy	
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	8,5	6	140	8	15	140	9	14	
	Összesen	14,5			23,0			23,0		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5		
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							1		
11945-16 Sütőipari alapismeretek	Sütőipari technológia I.	3								
	Szakmai gépek I.	2								
	Szakmai számítások I.	1,5								
	Szakmai gyakorlat I.		6							
11837-16 Sütőipari ismeretek	Sütőipari technológia II.				3			2		
	Szakmai gépek II.				2			1		
	Szakmai számítások II.				1			1		
	Szakmai gyakorlat II.					12			10	
11919-16 Élelmiszerelőállítási alapismeretek	Mikrobiológia és higiénia	1								
	Munka- és környezetvédelem	1								
	Minőség-ellenőrzés gyakorlat					3				
	Gazdasági és fogyasztóvédelmi ismeretek				1			1		
	Minőségirányítás				1					
10942-16 Mézskalács készítés	Mézskalács készítés							1,5		
	Mézskalács készítés gyakorlat								4	

6. Szakács

34 811 04 azonosító számú Szakács szakképesítéshez

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- a 34 811 04 számú, Szakács megnevezésű szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet alapján készült.

		Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		
		elmélet	gy		elmélet	gy		elmélet	gy	
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	9,5	5	140	5,5	17,5	140	5,5	17,5	
	Összesen	14,5			23,0			23,0		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5		
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							1		
11561-16 Gazdálkodási ismeretek	Vendéglátó gazdálkodás	2			1			1		
11518-16 Élelmiszerismeret	Általános élelmiszerismeret	1,5			1			1		
11519-16 Élelmiszerbiztonsági alapismeretek	Élelmiszerbiztonságról általában	0,5								
	Vendéglátás higiénijája				0,5					
12096-16 Szakács szakmai idegen nyelv	Szakmai idegen nyelv	1			1					
12094-16 Ételkészítési ismeretek alapjai	Ételkészítési ismeretek alapjai elmélet	4,5								
	Ételkészítési ismeretek alapjai gyakorlat I.		5							
	Ételkészítési ismeretek alapjai gyakorlat II.					15,5				
12095-16 Ételkészítési ismeretek	Ételkészítési ismeretek elmélet				2			1		
	Ételkészítési ismeretek gyakorlat					2			17,5	

5.2.2. Felmenő rendszerben

1. Gépi és CNC forgácsoló

Gépészet ágazathoz tartozó

4 0715 10 07 Gépi és CNC forgácsoló szakmához

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Gépészet

A szakma megnevezése: Gépi és CNC forgácsoló

A szakma azonosító száma: 4 0715 10 07

A szakma szakmairányai: —

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Műszaki ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

A programtervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		1/9		2/10		3/11		A képzés összes óraszámja
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszámja		288	288	270	630	232,5	542,5	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	144	144	0	0	0	0	288
	Villamos áramkör	45	45					90
	Villamos áramkör ábrázolása	9	9					18
	Villamos áramkör kialakítása	18	18					36
	Villamos biztonságtechnika	18	18					36
	Villamos áramkörök mérése, dokumentálása	54	54					108

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

Műszaki alapozás	Gépészeti alapismeretek	126	144	0	0	0	0	270
	Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem	18						18
	Műszaki rajz alapjai	72						72
	Anyag- és gyártásismeret	18						18
	Fémipari alpmegmunkálások		72					72
	Projektmunka	18	72					90
	Tanulási terület összórászáma	270	288	0	0	0	0	558
Gyártás-előkészítés	Gyártás-előkészítés	0	0	72	72			144
	Anyagválasztás			4	10			14
	A forgácsolószerszámok anyagai			4	8			12
	Segédanyagok			3	6			9
	Műszaki dokumentációk			36				36
	Forgácsoló szerszámgépek			15	24			39
	Szerszámgépek készülékei			5	14			19
	Pneumatikus és hidraulikus rendszerek elemei			5	10			15
	Tanulási terület összórászáma	0	0	72	72	0	0	144
Gépi forgácsolás	Forgácsoló megmunkálások	0	0	180	504	62	248	994
	A forgácsolás alapjai			9	54			63
	Esztergálás			72	126			198
	Marás			72	126			198
	Furatmegmunkálások			9	54			63
	Köszörülés			18	72			90
	Egyéb forgácsoló megmunkálások				36			36
	Karbantartási feladatok				36			36
	Projektfeladat					62	248	310
	Minőségellenőrzés	0	0	18	54	0	0	72
	Geometriai mérések			7	23			30
	Alak-és helyzetellenőrzések			2	12			14
	Felületi érdesség mérése			2	4			6
	Anyagvizsgálatok			3	8			11
	Statistikai folyamatszabályozó rendszerek (SPC)			2	3			5
	Minőségbiztosítási rendszerek			2	4			6
	Tanulási terület összórászáma	0	0	198	558	62	248	1066
Korszerű forgácsoló technológiák	CNC-gépkezelés és -forgácsolás	0	0	0	0	62	248	310
	A gépkezelés alapjai					15,5	62	77,5
	Munkadarab- és szerszámbe fogás						31	31
	Programszerkesztés, -tesztelés					15,5	31	46,5
	Megmunkálások					31	62	93
	Projektfeladat						62	62
	CNC-programozás alapjai	0	0	0	0	62	46,5	108,5
	A programozás alapjai					8	5	9
	Cím kódos programozás					15,5	3,5	18
	Esztergálási műveletek programozása					15,5	15,5	31
	Marási műveletek programozása					15,5	15,5	31
	Furatmegmunkálási műveletek programozása					7,5	7	9
	Tanulási terület összórászáma	0	0	0	0	124	294,5	418,5
	Egybefüggő szakmai gyakorlat			0		140		

2. Hegesztő

Gépészet ágazathoz tartozó
4 0715 10 08 Hegesztő szakmához

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Gépészet

A szakma megnevezése: Hegesztő

A szakma azonosító száma: 4 0715 10 08

A szakma szakmairányai: —

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Műszaki ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részszakmák megnevezése: Fémipari gyártás előkészítő

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát évfolyamonként

Évfolyam		1/9.		2/10.		3/11.		A képzés összes óraszám
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszám		288	288	396	504	232,5	542,5	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	144	144	0	0	0	0	288
	Villamos áramkör	45	45					90
	Villamos áramkör ábrázolása	9	9					18
	Villamos áramkör kialakítása	18	18					36
	Villamos biztonságtechnika	18	18					36
	Villamos áramkörök mérése, dokumentálása	54	54					108
Műszaki alapozás	Gépészeti alapismeretek	126	144	0	0	0		270
	Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem	18						18
	Műszaki rajz alapjai	72						72
	Anyag- és gyártásismeret	18						18
	Fémipari alpmegmunkálások		72					72
	Projektmunka	18	72					90
	Tanulási terület összórészám	288	288	0	0	62	0	638
Gépészeti alapismeretek	Műszaki dokumentáció	0	0	108	0	0	0	108
	Technológiai dokumentációk			3				3
	Rajztechnikai alapszabványok, előírások, megoldások			50				50
	Jelképes ábrázolások			10				10

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

	A géprajzkészítés gyakorlata			45				45
	Gépészeti alpmérések	0	0	36	36	0	0	72
	Alapfogalmak			3				3
	Mérési dokumentumok			2	2			4
	A mérés eszközei			3	2			5
	Mérési hibák			2	1			3
	Hosszméretek mérése, ellenőrzése			16	20			36
	Szögek mérése és ellenőrzése			6	5			11
	Alak- és helyzetpontosság mérése, ellenőrzése			4	6			10
	Anyagismeret, anyagvizsgálat	0	0	36	36	0	0	72
	Alapanyagok csoportosítása és tulajdonságai			2				2
	Anyagszerkezettani alapismeretek			2	2			4
	A mikroszerkezet és a tulajdonságok kapcsolata			1	1			2
	Fontosabb fémek és ötvözeteik			10	4			14
	Szinterelt szerkezeti anyagok			2	1			3
	Műanyagok			3	2			5
	Segédanyagok			3	1			4
	Hőkezelő eljárások			8	5			13
	Anyagvizsgálat			5	20			25
Hegesztési feladatok előkészítése	Tanulási terület összórászáma	0	0	180	72	0	0	252
	Hegesztés alapismeretei	0	0	108	144	0	0	252
	A hegesztés alapfogalmai			4				4
	Hegesztési élek előkészítése, kialakítása			24	46			70
	Alkatrészek összeállítása, készülékek használata			24	44			68
	A hegesztés hozag- és segédanyagai			6				6
	Hegesztési eltérések			7	2			9
	A hegesztés biztonságtechnikája			7	2			9
	Hegesztő berendezések és azok üzembehelyezése			36	50			86
	Tanulási terület összórászáma	0	0	108	144	0	0	252
	Fogyó elektródás ívhegesztés bevont	0	0	54	144	31	62	291
	Fémek hegeszthetősége bevont elektródás			3	2			5
	Fogyó elektródás ívhegesztés bevont elektródával (kézi ívhegesztés)			4	2			6
	A bevont ívhegesztő elektródák főbb típusai			3	2			5
	A bevont elektródás kézi ívhegesztés technológiája			18	68	18	14	118
	Az ívhegesztés kötése			16	60	13	48	137
	A bevont elektródás kézi ívhegesztéssel készített kötések eltérései (hibái)			4	4			8
	Javító- és felrakóhegesztések			3	4			7
	A bevont elektródás kézi ívhegesztés biztonságtechnikája			3	2			5
	Gázhegesztés	0	0	54	144	31	93	322
	A gázhegesztés fogalma, lényege			1	2			3
	Gázhegesztő berendezések			2	4			6
	Hegesztőgázok			2	2			4
	Hegesztőláng			1	2			3
	A gázhegesztés technológiája			16	52	16	48	132
	A hegesztőláng beállítása			2	4			6
	A hegesztés folyamata			16	54	15	45	130
	A gázhegesztés kötése, illesztések, varratlakok			4	10			14
	Fémek hegeszthetősége gázhegesztéssel			2	2			4

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

A hegesztési kötések eltérései, hibái			4	4			8
A gázhegesztés jelentősége a javító technikában			2	4			6
A gázhegesztés biztonságtechnikája			2	4			6
Fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés	0	0	0	0	46,5	186	232,5
A fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés berendezése					2,5	8	10,5
A hegesztőhuzal					1	8	9
Védőgázellátás					2	10	12
A fogyó elektródás védőgázos (MIG/MAG) ívhegesztés technológiája					41	160	201
Volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés (TIG)	0	0	0	0	46,5	186	232,5
Volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés					1	2	3
A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés berendezése					2	2	4
A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés hozaganyagai					2	8	10
A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés technológiája					36	60	96
A hegesztőpisztoly és a hegesztőpálca tartása volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés esetén					1,5	102	103,5
Hegesztési eltérések					2	4	6
A volfrámelektródás semleges védőgázos ívhegesztés biztonságtechnikája					2	8	10
Egyéb hegesztési eljárások	0	0	0	0	0	15,5	15,5
Az elektromos ellenállás elvén működő eljárások						4	4
A mechanikai energia felhasználásán alapuló hegesztő eljárások						4	4
A sugárenergia által végzett ömlesztőhegesztések						3,5	3,5
A termokémiai elven működő eljárások						2	2
A hegesztés jövője						2	2
A hegesztett kötések minőségi követelményei	0	0	0	0	0	15,5	15,5
Hegesztési eltérések csoportba sorolása						2	2
Hegesztési varratok roncsolásos vizsgálata						2	2
A hegesztési varratok roncsolásmentes vizsgálatai						3	3
A hegesztett kötések minőségi szintjei, kategóriái						5,5	5,5
Hegesztési feszültségek, alakváltozások						3	3
Tanulási terület összóraszáma	0	0	108	288	155	558	1109
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0		140			

3. Ipari gépész

Gépészet ágazathoz tartozó
4 0715 10 09 Ipari gépész szakmához

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Gépészet

A szakma megnevezése: Ipari gépész

A szakma azonosító száma: 4 0715 10 09

A szakma szakmairányai: Ipar; Vegyipar

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Műszaki ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részsakmák megnevezése:

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámát az alábbi táblázatban láthatjuk.

Évfolyam		1/9		2/10		3/11		A képzés összes óraszám
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszám		288	288	396	504	341	434	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	144	144	0	0	0	0	288
	Villamos áramkör	45	45					90
	Villamos áramkör ábrázolása	9	9					18
	Villamos áramkör kialakítása	18	18					36
	Villamos biztonságtechnika	18	18					36
	Villamos áramkörök mérése, dokumentálása	54	54					108
	Gépészeti alapismeretek	126	144	0	0	0	0	270
Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem	18						18	
Műszaki rajz alapjai	72						72	
Anyag- és gyártásismeret	18						18	
Fémipari alapmegmunkálások		72					72	
Projektmunka	18	72					90	
Tanulási terület összórása	270	288	0	0	0	0	558	

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

Gépezési feladatok	Anyagismeret	0	0	72	0	0	0	72
	Fémes anyagok			45				45
	Nemfémes anyagok			27				27
	Gépezési ismeretek	0	0	108	0	0	0	108
	Fémek alakítása			36				36
	Hegesztés, forrasztás, ragasztás			36				36
	Szegecselés, csavarozás			18				18
	Felületvédelem			18				18
	Műszaki rajz	0	0	72	0	31	0	103
	Műszaki rajz olvasása, készítése			72		31		103
	Mérés és anyagvizsgálat	0	0	36	72	0	0	108
	Gépezési mérések			18	36			54
	Roncsolásos anyagvizsgálati eljárások			12	30			32
	Roncsolásmentes anyagvizsgálati eljárások			6	6			12
	Gépezési gyakorlatok	0	0	0	144	0	0	144
	Hegesztési, forrasztási, ragasztási gyakorlat				72			72
	Szegecs-, csavarkötések készítése				36			36
	Felületvédelmi bevonatok készítése				36			36
	CAD-rajzolás	0	0	0	0	62	0	62
	CAD-rajzolás					62		62
Tanulási terület összórászáma	0	0	288	216	62	0	566	
Gépelemek szerelési feladatai	Gépelemek	0	0	108		93		201
	Hajtások			36		36		72
	Hidraulikus rendszerek			18		21		39
	Pneumatikus rendszerek			36		36		72
	Szerelési gyakorlat	0	0	0	288	0	248	536
	Hajtások szerelése				108		87	195
	Hidraulikus rendszerek szerelése				72		73	145
	Pneumatikus rendszerek szerelése				108		88	196
	Tanulási terület összórászáma	0	0	108	288	93	248	737
Ipari gépész műveletek	Fémmegmunkálások	0	0	0	0	93	0	93
	Fémek megalakítása, tulajdonság javítása					31		31
	Kézi és gépi forgácsolás					31		31
	Üzembe helyezés					31		31
	Üzembehelyezés gyakorlata	0	0	0	0	0	186	186
	Melegüzemi gyakorlat						31	31
	Kézi és gépi forgácsolási feladatok						77	77
	Üzembe helyezés						78	78
	Tanulási terület összórászáma	0	0	0	0	93	186	279
Egybefüggő szakmai gyakorlat			0		140			

4. Kereskedelmi értékesítő

Kereskedelem ágazathoz tartozó
4 0416 13 02 Kereskedelmi értékesítő

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Kereskedelem

A szakma megnevezése: Kereskedelmi értékesítő

A szakma azonosító száma: 4 0416 13 02

A szakma szakmairányai: —

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Kereskedelem ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Bolti előkészítő, Pénztáros

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		1/9.		2/10.		3/11.		A képzés összes óraszámja
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszámja		576	0	396	504	341	434	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Gazdálkodási tevékenység ellátása	Gazdasági ismeretek	216	0	0	0	0	0	216
	Gazdasági alapfogalmak	24						24
	A háztartás gazdálkodása	33						33
	A vállalat termelői magatartása	51						51
	Az állam gazdasági szerepe, feladatai	27						27
	Jogi alapfogalmak	15						15
	Tudatos fogyasztói magatartás	15						15
	Marketing alapfogalmak	24						24
	Nemzetközi gazdasági kapcsolatok	27						27
	Vállalkozások működtetése	72	0	0	0	0	0	72
	A vállalkozások gazdálkodása	9						9
	A gazdálkodási folyamatok elszámolása	27						27
	Statisztikai alapfogalmak	36						36
	Tanulási terület összórészámja	288	0	0	0	0	0	288
	Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	108	0	0	0	0	0
Kapcsolatok a mindennapokban		18						18
A munkahelyi kapcsolattartás szabályai		18						18
A kommunikációs folyamat		36						36
Ön- és társismeret fejlesztése		36						36

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

	Digitális alkalmazások	162	0	0	0	0	0	162
	Munkavédelmi ismeretek	4						4
	Tízujjas vakírás	104						104
	Digitális alkalmazások	54						54
	Tanulási terület összórása	270	0	0	0	0	0	270
Kereskedelmi egység működtetése	Kereskedelmi ismeretek	0		144	108	155	155	562
	Áruforgalmi ismeretek			108	72	77,5	77,5	335
	Szakmai számítások			36	36	46,5	31	149,5
	Online kereskedelem					31	46,5	77,5
	Üzlet működtetése	0	0	72	108	15,5	31	226,5
	A kereskedelemben előforduló kockázatok és kockázatértékelés			18	22			40
	Munka-, tűz és balesetvédelem			36	14			50
	Környezetvédelem			18	22			40
	Erőforrás gazdálkodás					15,5	31	46,5
	Áru- és vagyonvédelem				50			50
Kereskedelmi egység működtetése	Pénztárgépezés	0	0	0	0	0	93	93
	Pénztárgép működtetése						22	20
	Pénzkezelés szabályai						15	12
	Pénzkezelés bizonylatai						14	10
	Fizetési eszközök, törvényi előírások						12	10
	A pénztáros elszámoltatása						12	10
	Önkiszolgáló pénztárterminál						18	16
	Termékismeret és -forgalmazás	0	0	90	144	77,5	93	404,5
	Árendszerek			5	10			15
	Minőség			10	16			26
	Fogyasztói érdekvédelem			13	24			37
	Árufőcsoportok bemutatása			36	52	26	31	145
	Termékkihelyezés			17	28	16,5	20	81,5
	Csomagolás			9	14			23
	Specifikus termékismeret					25	28	53
	Fogyasztói trendek					10	14	24
	Üzleti kommunikáció	0	0	90	144	31	62	327
	Az értékesítő szerepe			20	40	5	10	75
	A vásárlói döntést befolyásoló tényezők			15	25			40
	Értékesítési technikák és eladásösztönzés			40	59	21	42	162
Digitális kommunikáció			15	20	5	10	50	
Tanulási terület összórása	0	0	396	504	279	434	1446	
Egybefüggő szakmai gyakorlat:			0		140			

5. Cukrász

Turizmus-vendéglátás ágazathoz tartozó

4 1013 23 01 Cukrász szakmához

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Turizmus-vendéglátás

A szakma megnevezése: Cukrász

A szakma azonosító száma: 4 1013 23 01

A szakma szakmairányai: —

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Turizmus-vendéglátás ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Cukrászsegéd

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		1/9.		2/10.		3/11.		A képzés összes óraszámja
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszámja		360	216	144	756	124	651	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Turizmus-vendéglátás alapozás	A munka világa	54	0	0	0	0	0	54
	Alapvető szakmai elvárások	9						9
	Kommunikáció és vendégkapcsolatok	36						36
	Munkabiztonság és egészségvédelem	9						9
	IKT a vendéglátásban	72	0	0	0	0	0	72
	Digitális eszközök a vendéglátásban	36						36
	Digitális tananyagtartalmak alkalmazása	9						9
	Digitális eszközök a turizmusban	27						27
	Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	216	216	0	0	0	0	432
	A cukrászati termelés alapjai	54	54					108
	Az ételkészítés alapjai	54	54					108
	A vendégtéri értékesítés alapjai	54	54					108
	A turisztikai és szálláshelyi tevékenység alapjai	54	54					108
	Tanulási terület összórészámja	360	216	0	0	62	0	638

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

Cukrász - középszintű képzés	Előkészítés	0	0	0	108	0	62	170
	Cukrászati anyagok technológiai szerepe, anyagok, eszközök előkészítése, anyaghányadok kiszámítása				108			108
	Munkafolyamatok előkészítése						62	62
	Cukrászati berendezések-gépek ismerete, kezelése, programozása	0	0	0	72	0	62	134
	Cukrászati berendezések, gépek és készülékek kezelése				72		62	134
	Cukrászati termékek készítése	0	0	0	504	0	403	907
	Töltelékek, kréms készítése, gyümölcsök, zöldségek tartósítása				38		18	56
	Tészták és uzsonnasütemények készítése				120			120
	Tészták és sós teasütemények készítése				92			92
	Krémes készítmények előállítása				74			74
	Édes teasütemények, mézések készítése				91			91
	Felverték és hagyományos cukrászati termékek készítése				80		70	150
	Nemzetközi cukrászati termékek készítése						160	160
	Bonbonok készítése						62	62
	Hidegcukrászati termékek készítése						62	62
	Különleges táplálkozási igények figyelembevételével készülő cukrászati termékek előállítása						31	31
	Cukrászati termékek befejezése, díszítése	0	0	72	36	0	62	170
	Bevonatok készítése, alkalmazása				36		18	54
	Cukrászati termékek egyszerű díszítése, tálalása			72			18	90
	Cukrászati termékek tervezése, különleges díszítése						26	26
	Anyaggazdálkodás-adminisztráció-elszámoltatás	0	0	72	36	62	62	232
	Anyaggazdálkodás			36	27	15,5	13	90
	Cukrászati termékek kalkulációja			36	9	31	36	112
	Elszámoltatás					15,5	13	27
	Tanulási terület összórása	0	0	144	756	62	651	1613
	Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0			175			

6. Pincér-vendégtéri szakember

Turizmus-vendéglátás ágazathoz tartozó

4 1013 23 04 Pincér – vendégtéri szakember szakmához

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Turizmus-vendéglátás

A szakma megnevezése: Pincér – vendégtéri szakember

A szakma azonosító száma: 4 1013 23 04

A szakma szakmairányai: —

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Turizmus-vendéglátás ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Pincérsegéd

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		1/9.		2/10.		3/11.		A képzés összes óraszámja
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszámja		360	216	144	756	124	651	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Turizmus-vendéglátás alapozás	A munka világa	54	0	0	0	0	0	54
	Alapvető szakmai elvárások	9						9
	Kommunikáció és vendégkapcsolatok	36						36
	Munkabiztonság és egészségvédelem	9						9
	IKT a vendéglátásban	72	0	0	0	0	0	72
	Digitális eszközök a vendéglátásban	36						36
	Digitális tananyagtartalmak alkalmazása	9						9
	Digitális eszközök a turizmusban	27						27
	Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	216	216	0	0	0	0	432
	A cukrászati termelés alapjai	54	54					108
	Az ételkészítés alapjai	54	54					108
	A vendégtéri értékesítés alapjai	54	54					108
	A turisztikai és szálláshelyi tevékenység alapjai	54	54					108
	Tanulási terület összórészámja	360	216	0	0	0	0	558

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

Vendégtéri szakember - középszintű képzés	Rendezvényszervezési ismeretek	0	0	0	108	0	62	170
	Rendezvények típusai, fajtái				35			35
	Értékesítés folyamata				25			25
	Kommunikáció a vendéggel				12			12
	Rendezvény logisztika				20			20
	Rendezvény bonyolítása				16		22	38
	Elszámolás, fizettetés						40	40
	Vendégtéri ismeretek	0	0	72	36	0	62	134
	Felszolgálati ismeretek			36	18		28	82
	Felszolgálat lebonyolítása			36	18		28	82
	Fizetési módok						6	6
	Étel és italismeret	0	0	0	486	0	403	889
	Konyhatechnológiai alapismeretek				76			76
	Ételkészítési ismeretek				185		112	297
	Betekintés a csúcsgasztronómia világába, fine dining						24	24
	Étterem értékelő és minősítő rendszerek a világban						22	22
	Italismeret és felszolgálatuk szabályai				225		128	353
	Italok készítésének szabályai						40	40
	Ételek és italok párosítása, étrend összeállítás						42	42
	Étel és ital érzékenységek, intoleranciák, allergiák						35	35
	Értékesítési ismeretek	0	0	0	90	0	62	134
	Étlap és itallap szerkesztésének marketing szempontjai				51			51
	A bankett kínálat kialakításának szempontjai				39		15	54
	A Séf (táblás) ajánlat kialakításának szempontjai						10	10
	Sommelier feladatának marketing vonatkozásai						7	7
	Vendéglátó egységek online tevékenységének elemzése						15	15
	Gasztroesemények az online térben						8	8
	Hírlevelek szerkesztése és marketing vonatkozásai						7	7
	Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek	0	0	72	36	62	62	232
	Beszerzés			11	5			16
	Raktározás			11	5			16
	Termelés			10	6			16
	Ügyvitel a vendéglátásban					13	13	26
	Százalék számítás, mértékegység átváltások			9	4			13
Árképzés			20	10	13	13	56	
Jövedelmezőség					22	22	44	
Elszámoltatás					14	14	28	
Vállalkozási formák			5	3			8	
Alapvető munkajogi és adózási formák			6	3			9	
Tanulási terület összórászáma	0	0	144	756	62	651	1613	
Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0			175				

7. Szakács

Turizmus-vendéglátás ágazathoz tartozó

4 1013 23 05 Szakács szakmához

A SZAKMA ALAPADATAI

Az ágazat megnevezése: Turizmus-vendéglátás

A szakma megnevezése: Szakács

A szakma azonosító száma: 4 1013 23 05

A szakma szakmairányai: —

A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 4

Ágazati alapoktatás megnevezése: Turizmus-vendéglátás ágazati alapoktatás

Kapcsolódó részsakmák megnevezése: Szakácssegéd

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Évfolyam		1/9.		2/10.		3/11.		A képzés összes óraszámja
		e	gy	e	gy	e	gy	
Évfolyam összes óraszámja		360	126	144	756	124	651	2251
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0	0	18
	Álláskeresés	5						5
	Munkajogi alapismeretek	5						5
	Munkaviszony létesítése	5						5
	Munkanélküliség	3						3
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62	0	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések					11		11
	Önéletrajz és motivációs levél					20		20
	„Small talk” – általános társalgás					11		11
	Állásinterjú					20		20
Turizmus-vendéglátás alapozás	A munka világa	54	0	0	0	0	0	54
	Alapvető szakmai elvárások	9						9
	Kommunikáció és vendégkapcsolatok	36						36
	Munkabiztonság és egészségvédelem	9						9
	IKT a vendéglátásban	72	0	0	0	0	0	72
	Digitális eszközök a vendéglátásban	36						36
	Digitális tananyagtartalmak alkalmazása	9						9
	Digitális eszközök a turizmusban	27						27
	Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	216	216	0	0	0	0	432
	A cukrászati termelés alapjai	54	54					108
	Az ételkészítés alapjai	54	54					108
	A vendégtéri értékesítés alapjai	54	54					108
	A turisztikai és szálláshelyi tevékenység alapjai	54	54					108
	Tanulási terület összórészámja	360	126	0	0	0	0	548

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola szakmai programja

Szakács - középszintű képzés	Előkészítés és élelmiszerfeldolgozás	0	0	0	108	0	62	170
	Előkészítés				20			20
	Alapműveletek, fűszerezés, ízesítés				20			20
	Alaplevek, rövid levek, kivonatok és pecsenyelevek				20			20
	Alapkészítmények				4			4
	Sűrítési eljárások				10			10
	Bundázási eljárások				14			14
	Mártások				20			20
	Töltelék áruk (kolbászok, terrinek, pásté- tomok, galantinok)						18	18
	Pékáruk és cukrászati alaptészták						18	18
	Savanyítás, tartósítás						26	26
	Konyhai berendezések-gépek ismerete, kezelése, programozása	0	0	72	0	0	62	134
	Kézi szerszámok			20				20
	Hűtő és fagyasztó berendezések			20				20
	Főző és sütő berendezések			20				20
	Egyéb berendezések és gépek			12				12
	Karbantartási és üzemeltetési ismeretek						62	62
	Ételkészítés-technológiai ismeretek	0	0	0	432	0	403	907
	Főzés				128			128
	Gőzölés				116			116
	Párolás				134			134
	Sütés I.				126			126
	Sütés II.						65	65
	Különleges technológiák						64	64
	Cukrászat						110	110
	Speciális ételek (mentes, kímélő)						64	64
	Ételkészítés árukosárból						100	100
	Ételek tálalása	0	0	0	108	0	62	134
	Alapvető tálalási formák, lehetőségek				29			29
	Szezonális alapanyagok használata				26			26
	Heti menük összeállítása				24			24
	Alkalmi menük összeállítása				29			29
	Rendezvényekkel kapcsolatos teendők						17	17
	Nemzetközi ételismeret						17	17
	Büfék összeállítása és tálalása						16	16
	Kalkuláció összeállítása						12	12
	Anyaggazdálkodás, adminisztráció, elszámoltatás	0	0	72	36	62	62	201
	Áruátvétel			7	5			12
	Árugazdálkodási szoftverek használata			23	20			43
	Élelmiszer- és árukészlet ellenőrzése			10	3			13
	Az anyagfelhasználás kiszámítása					12	12	24
	Vételezés, rendelési mennyiség megállapítása			12	5			17
	Raktározás			18	5			23
	Árképzés					16	15	31
	Bizonylatolás					10	10	20
	Elszámoltatás					12	10	22
	Készletgazdálkodás					12	15	27
Tanulási terület összórászáma	0	0	144	756	62	651	1613	
Egybefüggő szakmai gyakorlat:	0		175					

6. Felnőttképzés

6.1 Érettségi vizsgára felkészítő évfolyamok

A szakmai végzettséggel rendelkezők érettségi vizsgára felkészítő oktatása a szakképző iskola első három évfolyamát (vagy korábban szakiskolát, szakmunkásképző intézetet, szakközépiskolát) végzett tanulók számára biztosítja az érettségi vizsgára történő felkészítést. A képzés célja az, hogy olyan ismereteket nyújtson, illetve olyan készségeket, képességeket fejlesszen, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét. Ugyanakkor tekintetbe kell venni azt, hogy a szakképző iskola első hároméves szakasza során az alacsony közismereti óraszámok miatt nem nyílt lehetőség arra, hogy a tanulók az elvégzett évfolyamokon maradéktalanul elsajátítsák az előírt követelményeket, ezért itt a hiányok pótlására különösen nagy hangsúlyt kell helyezni.

Évfolyam/ Tantárgyak	12. Nappali tagozat	13. Nappali tagozat	12. Esti tagozat	13. Esti tagozat
Magyar nyelv és irodalom	6	6	3	3
Idegen nyelv	6	6	3	3
Matematika	6	6	3	3
Történelem	4	5	3	3
Természetismeret	2	–	1	–
Informatika	2	2	1	1
Testnevelés és sport	5	5	–	–
Osztályközösség-építő program	1	1	–	–
Szabadon tervezhető órakeret	3	5	4	5
Összesen (közműveltségi	35	36	18	18

6.2. Szakmai oktatás esti tagozaton

Az esti tagozaton oktatott szakma heti óraszámai megegyeznek a mindenkor hatályos programterv heti óraszámainak 40%-ával.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola Szakmai Programját az intézmény oktatói testülete 2021. augusztus 31-én tartott értekezletén egyhangúlag elfogadta.

A Szakmai Program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Marcali, 2021. augusztus 31.

* Kerner Krisztina
igazgató

Jóváhagyta:

Horváth Péter
főigazgató
Siófoki Szakképzési Centrum

Szamosi Lóránt
kancellár
Siófoki Szakképzési Centrum

MELLÉKLETEK

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének programja

Az alapító okiratban kiemelt területként kezelt sajátos nevelési igényű tanulók (érzékszervi fogyatékos, egyéb pszichés zavarral küzdők) felvétele csak akkor valósítható meg intézményünkben, ha a felvételt alátámasztja a foglalkozás-egészségügyi szakorvos által kiadott munkaalkalmassági igazolás.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
- b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többlétszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint

részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

– A befogadó iskola vezetője támogatja oktatói részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

– Az együttnevelést megvalósító iskolák oktatóinak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

– Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

– A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

– A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;

b) egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár

a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

b) javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, stb.);

c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;

d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;

- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- h) segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- i) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Fogalmak

Sajátos nevelési igényű gyermek: „Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd”.

Tanulásban akadályozott gyermek: „A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.”

Tanulási zavarral küzdő gyermek: Az a gyermek, aki átlagos oktatási körülmények között nem tud megtanulni írni, olvasni vagy számolni, vagy ezeken a területeken iskolai teljesítménye jelentősen elmarad az intelligenciaszintje alapján elvárható teljesítménytől.

Diszlexia: „A diszlexia definíciója a tudomány mai állása szerint - és még egy jó ideig - empirikus: Abból a tapasztalatból indul ki, hogy egyes, egyébként normál képességű gyermekek az anyanyelvi oktatás során olyan mértékben elmaradnak az olvasás-írás területén társaiktól, hogy az lényegesen nehezíti iskolai beilleszkedésüket, negatívan befolyásolja későbbi pályaválasztásukat, csökkenti esélyeiket a társadalmi érvényesülésben, és közülük egyesek mint funkcionális analfabéták élik le életüket.”

Diszgráfia: „A motoros zavarok miatt nem fejlődő írásképhez társuló helyesírási problémák (szavak, mondatok tagolási, elválasztási, illetve a szabályos-szabálytalan alakok helyes betűzésének zavara) együtt adják a fejlődési diszgráfia néven emlegetett fejlődési zavar jellemzőit.”

Diszkalkulia: „A matematikai tanulási nehézség különböző intelligenciaszint mellett a matematika bármely témakörének tanulásakor rendszeresen ismétlődő eredménytelenségekben, vagy tartósan nagyon alacsony szintű teljesítményekben mutatkozik meg.”

Integráció: „Tágabb értelmezésben az integráció folyamata minden olyan gyermek beillesztését jelenti, akinek valamilyen nehézsége van, valamiért más, mint a többi, tipikus fejlődésű társa. Szűkebben értelmezve a sajátos nevelési igényű (SNI-s) gyermekek együttnevelését kell megvalósítanunk az integráció kapcsán. Sajátos nevelési igényűek azok a gyermekek, akiknek a nevelhetősége eltér a többiekétől. Nekik az eredményes nevelésük-

oktatásuk érdekében a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai/ gyógypedagógiai segítséget kell nyújtani. Állapotukat a szakértői és rehabilitációs, illetve a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok vizsgálják, s szakvéleményben rögzítik.”

A sajátos nevelési igényű tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos megsegítési lehetőségek formái

Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók megsegítését a Marcali Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal, a marcali Hétszínvirág Iskola és a Somogy megyei Duráczky EGYMI pedagógusaival együttműködve biztosítja. Gyógypedagógusok koordinálják a helyi tanárok munkáját.

A szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározza, hogy milyen speciális jogosultságokat, többlétszolgáltatásokat tart szükségesnek a sajátos nevelési igényű tanuló fejlődésének támogatásához.

Ezekben az esetekben a pozitív diszkrimináció eszközeit lehet felhasználni arra, hogy a gyermek számára a társadalmi beilleszkedést, az oktatási rendszerben való továbblépést, a továbbtanulásra való felkészítést elősegítsük.

A pozitív diszkriminációnak a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében megvalósítható formái

A tankötelezettség teljesítésének módja

A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek elérje az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget. Ezt a sajátos nevelési igényű tanulók esetében szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye határozza meg. Iskoláskorú gyermek esetében a szakértői véleményben szerepel, hogy a tanuló tankötelezettségének minden napos iskolába járással vagy csak magántanulóként tehet-e eleget. A szülő joga, hogy a szakértői bizottság által javasolt intézmények közül válasszon.

Egy tanévnél hosszabb idő

Sajátos nevelési igényű tanuló esetében a helyi tanterv, a szakmai (pedagógiai) program az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt is megjelölhet. Ebben az esetben a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot a tanítási idő végénél állapítják meg.

Egyéni továbbhaladás

A kilencedik évfolyamra felvett tanuló részére az iskola igazgatója a szakértői vélemény alapján az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást engedélyezhet. Ha a tanulónak egyéni továbbhaladást engedélyeztek, a pedagógus – a szakértői vélemény alapján – egyéni fejlesztési ütemtervet készít. Az ütemtervben kell meghatározni, hogy a tanulónak az egyes évfolyamok végére milyen követelményeket kell teljesítenie, valamint megjelölni, hogy melyik évfolyam végére kell utolérnie a többi tanulót. Ha a diák az egyéni ütemtervben meghatározott évfolyam utolsó tanítási napjáig nem éri utol a többi tanulót, tanulmányait ennek az évfolyamnak a megismétlésével folytathatja.

Mentesítés a minősítés, értékelés alól

Az igazgatónak lehetősége van arra, hogy a sajátos nevelési igényű tanulót – a szakértői bizottság javaslata alapján – mentesítse tantárgyak minősítése és értékelése alól.

A sajátos nevelési igényű tanuló mentességet kaphat bizonyos tantárgyak tanulása alól – ekkor tudásáról nem is kell számot adnia –, illetve az egyes tantárgyak, tantárgyrészek értékelése, minősítése alól. Ebben az esetben a tanuló részére egyéni foglalkozást kell szervezni, amelynek célja, hogy egyéni fejlesztési terv alapján a tanuló felzárkózzon a többiekhez.

Ha egy tanulót az igazgató mentesített egy tantárgy, tantárgyrész értékelése és minősítése alól, az érettségi vizsgán a tanuló másik tantárgyat választhat, illetve az írásbeli vizsgát kiválthatja plusz szóbeli tétel húzásával.

Felmentés

A tanuló joga, hogy kérje a tanórai foglalkozásokon való részvétel alóli felmentését (kiskorú tanuló esetében ehhez írásbeli szülői nyilatkozat szükséges), amelynek engedélyezéséről az iskola igazgatója dönt. Erre akkor van lehetőség, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokolttá teszi. Az igazgató – a gyakorlati képzés kivételével – a tanulót kérelmére részben vagy egészben felmentheti az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól.

Osztálylétszám

A közoktatási törvény meghatározza az egyes intézményekben indítható osztályok átlagos és maximális létszámát, amelyben a nevelési, tanulási folyamatban tartóan akadályozott tanulót kettő tanulóként kell számításba venni.

Ez lehetővé teszi, hogy a sajátos nevelési igényű tanulókat kisebb létszámú osztályban neveljék, oktassák, s így nagyobb figyelemben, több segítségben részesüljenek.

A fejlesztés szervezeti keretei

Szervezeti keretek

A tanulók egyéni fejlesztésének időbeosztását a gyógypedagógus és az intézmény vezetése együttesen határozzák meg.

Egyéni fejlesztés: a foglalkozások helye és ideje állandó legyen, így hozzájárulhatunk egy megfelelő napi ritmus kialakításához.

Kiscsoportos fejlesztés (2-4 fő): A csoportok megszervezésekor meghatározó szempont, hogy azonos vagy hasonló fejlettségi szinten álló tanulókból, illetve azonos vagy hasonló nehézségekkel küzdő tanulókból szervezzünk homogén csoportokat. A kiscsoportos fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére irányul.

Csoportos fejlesztés

A csoportos foglalkozásokon általában 4-9 fő vesz részt. Ez a forma heterogén csoportok szervezését teszi lehetővé.

A pedagógusok alkalmazhatnak a tanórákon olyan, az együttnevelést szolgáló tanulásszervezési módozatokat, tanítási módszereket, amelyeket a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazíthatóak.

Ezek:

- páros- és csoportmunka
- többszintű feladatadás, ehhez igazodó feladatlapokkal,

- kooperatív tanulás
- szemléltetés
- eltérő nehézségi fokozatra kidolgozott feladatlapok
- a tanuló teljesítményét önmagához viszonyító, a fejlődést figyelembe vevő értékelés.

Az iskolák pedagógusainak fel kell készülni a sajátos nevelési igényű fogadására, az együttnevelésre. Tanfolyam, tréning során új kompetenciákat kell elsajátítaniuk, s ezeket érvényesíteni kell napi munkájukban.

Utazó gyógypedagógus segítségével megvalósuló együttműködés és helyi fejlesztés

Célcsoportjai, jellemzői, befolyása megegyeznek az előző pontnál leírtakkal, kiegészítve azzal, hogy az érintett tanuló fejlesztésére is koncentrálnak, valamint itt az együttműködési kultúra kialakítását segíti az intézmények közötti kooperáció, a célok, elvárások, produktumok, ellenőrzés módjának a rögzítése.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógiai tanár, gyógypedagógus foglalkoztatása,
- speciális tanterv, tankönyv és más segédletek,
- a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakszolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés, oktatás és terápia hatására a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Középfokú nevelés – oktatás szakasza

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók a speciális szakiskola, – vagy az integrált keretek között történő – nevelés, oktatás során elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, megmaradáshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek.

Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz

A speciális szakiskola szakképző évfolyamain szakmai vizsgára történő felkészítés, vagy az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását nyújtó képzés folyik. Az államilag elismert, az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) szereplő szakképesítésekre és rész-szakképesítésekre való felkészítés esetén a szakképzési évfolyamok száma az OKJ-ben megjelölt képzési idő, illetve – a Nemzeti alaptantervben biztosított lehetőség alapján – a sajátos nevelési igény típusához igazodó nyújtott képzési idő szerint történik. A szakképzési évfolyamokon is kiemelt szerepet kap a tanulók adottságaihoz igazodó készség- és képességfejlesztés, a komplex személyiségfejlesztés.

A nevelés, oktatás, képzés célja:

- a még meglévő tudásbeli és szociális hátrányok felszámolása,
- a tanuláshoz, szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése, erősítése,
- a szakmai vizsgára való felkészítés,
- munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elsegítése, önálló életvezetés megalapozása.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervét. Fontos meghatározni és biztosítani azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár, gyógypedagógus együttműködése szükséges.

Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

A Nat alkalmazása

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szintéren belül lehetőséget adni (diákönkormányzat).

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében.

Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai képzésre és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése a családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell jelentkezzen.

Pályaorientáció

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztására, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése.

Médiatudatosságra nevelés

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából kiemelten fontos, egész életen át tartó tanulásra.

Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiiban megfogalmazott, a Nat-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag – a tanítási tartalom – eszköz a tantárgy nevelési feladatai megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centráltságát kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukciónak fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg.

A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokra tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítás-tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világnézet kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közösségekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem

csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést.

Hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Műveltségi területek

Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv a tanulás célja és egyben minden ismeretszerzés eszköze is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kitüntetett helye van. Célja és feladata a szókinccsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, e speciális készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz juttassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról.

A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Az olvasás elsajátításához szükséges hármasszociáció megerősítése: vizuális észlelés – jelfelismerés, akusztikus észlelés – hangok differenciálása, a beszédmotoros észlelés fejlesztése.
- A téri és síkbeli tájékozódás fejlesztése.
- Grafomotoros készségek fejlesztése.
- Az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetése.
- Szavak olvasásának begyakorlása – szóemlékezet, vizuális, akusztikus memóriafejlesztés.
- Szövegösszefüggések megláttatása, szövegértés fejlesztése.
- A helyesírási szokások megerősítése.

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetekben.

A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.

A kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés fejlesztése, gyakorlása.

Önismeret erősítése. Véleménynyilvánítás, mások véleményének meghallgatása.

A szövegtartalmat, a beszélő szándékát tükröző kommunikáció eszközeinek alkalmazása fokozódó önállósággal.

Figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analízis, szintetizáló képesség fejlesztése.

A tanulók passzív és aktív és szókinccsének gazdagítása.

Összerendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok mellett. Az írás eszközszintű műveleteinek gyakorlatai: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás fokozatai.

Mozgás, finommotorika, ritmusfejlesztés, szem-kéz koordináció, optikus differenciáló képesség, vizuális észlelés fejlesztése.

Az önkorrekciónak képesség fejlesztése, hibakeresés, -javítás, helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Helyesírás fejlesztése másolással, tollbamondással, illetve emlékezetből történő írásbeli feladatokkal.

Idegen nyelvek

Az idegen nyelv tanításának alapvető célja a kellő motiváció és készítés a nyelv tanulása iránt, sikerélményekhez juttatni a tanulót a későbbi nyelvtanulás érdekében.

A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Az idegen nyelv elsajátítása során a tanulók olyan nyelvi tevékenységekben vesznek részt, amelyek értelmi szintjüknek, fejlettségüknek megfelelnek.

A nyelvtanulási stratégiák között fontos szerep jut a játékos tevékenységeknek, az egyszerű élethelyzetek modellezésének, ismert helyzetek, tartalmak idegen nyelven történő értelmezésének.

Természetes része a tanuló tanórai beszédének a magyar nyelvű kérdés és válasz, amelyet párhuzamosan használnak az idegen nyelvvel együtt. A nyelvtanulás középpontjában a motiváció fenntartása, a hallott szöveg (kérdés, utasítás, cselekvés stb.) megértése, fejlesztése áll.

Az idegen nyelv olvasásának, írásának tanítása csak a tanulóban erősödő igény alapján kívánatos. Az idegen nyelv tanulása nem önmagáért történik, hanem az idegen nyelvi környezetben az elemi kommunikáció és kapcsolattartás érdekében, az egyszerű információk felfogása, megértése céljából.

A sikeres nyelvtanulás érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra.

Fejlesztési feladatok

a) Beszédszándék

Az idegen nyelven történő megszólaltatás gátlásainak oldása. Szükségletek, motívumok felébresztése az idegen nyelv tanulása iránt. Idegen nyelvű információhordozók iránti kíváncsiság felkeltése. Az Európában való eligazodás, kommunikálás igényének felkeltése.

b) Beszédértés

Az idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése. Egyszerű – a témához kapcsolódó – kérdések felfogása, megválaszolása. Kapcsolatfelvétel a tanult témakörökben. Kérdések, igények egyszerű kifejezése.

c) Beszédkészség

d.) Képesség – a tanult témákban – egyszerű kérdések megfogalmazására és azok megválaszolására.

Matematika

A gyakorlás folyamán, a kognitív képességeket szem előtt tartva növelhetjük a tanulók intellektuális kapacitását.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- A tanulás eszközeinek célszerű használata.
- Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.
- Ismeretek mozgósítása bemutatott analóg helyzetekben, alkalmazás a próbálgatások szintjén.
- Cselekvésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása próbálkozással. Az eredmény ellenőrzése.
- Tárgyak, személyek, alakzatok, jelenségek, mennyiségek megfigyelése, a látottak értelmezése, és a tapasztalatok összefoglalása.
- A mennyiségállandóság, a mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének kialakítása.
- A matematika tanulásához szükséges fogalmak fokozatos megismerése.
- A közös cselekvéshez, munkához szükséges tulajdonságok, képességek felépítése, szokások kialakítása.
- A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.
- Az alkotás örömeinek átélése. Az érzelmi, akarati életük fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek megismertetése, elfogadtatása.
- Mindennapos probléma megoldásának elképzelése, sejtés megfogalmazása. A képzelt és a tényleges megoldás összevetése.

Fejlesztési feladatok

A térben és időben, valamint a világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás saját élményből kiindulva.

A megszerzett tudás, az elvont fogalmak, szabályok, összefüggések stb. felhasználása, kezdetben ismert, majd ismeretlen szituációkban.

A problémamegoldó képesség megszerzése a próbálkozás útján, majd racionális szinten.

Kérdések megfogalmazásának, állítások bizonyításának, a véleményalkotás képességének kialakítása.

A kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása.

A számolási készség fejlesztése változatos gyakorlati feladatok segítségével.

Műveletek írásban való végzése, a szóbeli számoláson túl a műveleti sémákra való emlékezés.

Cselekvési sorrend tervezése; megoldáskeresés: lehetséges megoldások kiválasztása, megoldása készen kapott sémák szerint, algoritmusok segítségével, később alternatív gondolkodás mentén.

A feltételezés és a valóság összehasonlításának a képessége az eredmény helyességének megítélésében.

A segítségkérés és -elfogadás képességének, valamint az együttműködési képesség fejlesztése, kialakítása.

A gyakorlatban megfigyelt tulajdonságok megnevezése, a lényeges jegyek kiemelése.

A látottak elemzése, összehasonlítása, a különbségek felfedezése.

A tájékozódási képesség fejlesztése térben, időben és a mennyiségek között a gyermek ismereteihez igazodva.

A finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztése.

Mennyiségek elképzelése, cselekvéshez, történéshez fűződő megfogalmazással.

A tulajdonságok kiemelése, a tulajdonságok összehasonlítása, a különbségek felismerése.

Megadott szempont szerint összefüggések keresése a látszólag különböző dolgok között.

A tapasztalatok gyűjtése alapján kérdések megfogalmazása. Az ítéloképesség fejlesztése.

Ember és társadalom

A tartalmak elsajátításakor figyelembe kell venni a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, ezért előnyben kell részesíteni a sajátélményű tevékenységeket. A személyes élmény segíti annak a belátását is, hogy a jelen eseményei nagymértékben a múlt eseményeinek eredményei, és mai életünk hatást fog gyakorolni a jövő nemzedékek sorsára is, azaz a történelemnek, a társadalom eseményeinek mi magunk is részesei vagyunk.

A fejlesztés kiemelt területként kezeli a személyiség és az emberi jogok tiszteletére nevelést, a szociális érzékenységet, az értékvédő magatartás kialakítását, a környezetért érzett felelősséget.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Az időészlelés fejlesztése saját élményen keresztül, majd pedig, az évtizedek, évszázadok, évezredek, az emberöltő megértése.
- Az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása, összefüggések felfedeztetése. Az egyén és társadalom kapcsolata, egyén, család, közösség, nemzeti társadalom, a világ nemzetei.
- Emberi magatartásformák és élethelyzetek megfigyelésének, az információgyűjtés technikájának fejlesztése. Az információ forrásainak megkülönböztetése, bizonyosan hiteles, nem bizonyosan hiteles, hiteltelen.
- A tér és idő kapcsolatainak bemutatása, ezek felfedeztetése.
- A kommunikációs képességek fejlesztése.
- A képzelet, a kreativitás alakítása, fejlesztése.
- Tapasztalatok szerzése a valós, a lehetséges és a lehetetlen megítéléséhez, valóság és a fikció közötti különbség érzékeltetése, szemléletes bemutatása.
- A megtartó emlékezet, az akaratlagos figyelem fejlesztése.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése. Kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Az együttműködésen alapuló tanulás fejlesztése kooperatív technikák alkalmazása.

Fejlesztési feladatok

Régen és ma érzékelése, események beazonosítása saját élményből.

A saját szerep, a saját feladat, a saját felelősség felismerése.

A különböző közösségekben való létezés formáinak, lehetőségeinek ismerete.

Ismeretszerzés a szabadság, felelősség, emberi helytállás jelentőségéről.

Erkölc és vallás helye, szerepe az egyén és társadalom szempontjából.

Történelmi események okainak és következményeinek elemzése fokozatosan csökkenő segítségnyújtás mellett.

Költségvetési, gazdálkodási ismeretek a családi költségvetéstől az államháztartásig.

A munkavállalás gyakorlata.

Ember és természet

A tanulók ismeretelsajátításában a természeti-környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. Ugyanakkor nagyobb hangsúlyt kap a szemléletformálás, a természethez való pozitív viszonyulás megteremtése, az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás- és viselkedésformák elsajátítása. E területen szerzett műveltség fontos eszköze az egészséges életmóddal, életvitellel, környezettudatos viselkedéssel kapcsolatos szabályok elsajátításának is.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Figyelem-, emlékezet fejlesztése, a kíváncsiság, az érdeklődés felkeltése.
- Kérdésfeltevés, kérdések megfogalmazásának tanítása.
- A kommunikációs képességek és készségek fejlesztése.
- A saját testkép, testséma kialakítása, majd pedig a térérzet alakítása, megerősítése, viszonzszavak pontos használata, az idő múlásának érzékelése, felfogása, az idői és téri változás észlelése, értelmezése.
- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések, probléma felismerés, megoldások keresése.
- Szokások, szokásrendszerek kialakítása.
- A tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése.
- Kísérletek, saját tapasztalat, a természettudományos ismeretek és a hétköznapi élet tapasztalatai közti összefüggések felismerése, erősítése.

Fejlesztési feladatok

Anyagok és halmazállapotok megkülönböztetése a hétköznapi élet példáival.

Az élőlényekkel kapcsolatos fogalmak gazdagítása, csoportokba sorolás, életműködés felfedeztetése konkrét példákon.

Az élőlények érzékelhető jegyeinek megállapítása – összehasonlítások, elvonatkoztatások.

Tapasztalatok, ismeretek gyűjtése a természet könnyen megfigyelhető és felfogható ciklusaival kapcsolatban; a mindennapok időviszonyai.

Állandóság és változás felfedezése irányítással, egyszerű példákkal.

Tájékozódás a közvetlen környezetben, a szűkebb lakótérben, lakóhelyen.

Ismeretek a földrajzi környezetről konkrét tapasztalatokból merítve.

Az élő és élettelen közötti különbség, az életjelenségekhez kötött élet-értelmezés elemi ismeretei.

Törekvés az ember számára fontos egészségmegőrző szokások elsajátítására: egészséges táplálkozás, tisztálkodás, mozgás.

A használati tárgyak anyagainak felismerése, az anyagfogalom biztos használata.

A hétköznapi folyamatokban előforduló energiafajták és energiahordozók bemutatása példák segítségével.

Egyszerű megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló időjárás-megfigyelés, a változások értelmezése.

Az élővilágban működő egyensúly szerepének bemutatása az életből vett példákon keresztül.

Ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről – megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével.

A gyakoribb betegségek megelőzése, a gyógyítás mindenki számára elérhető módozatainak ismerete, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése.

Önismeret, önellátás, egészségmegővő készségének fejlesztése.

A háztartás, a környezet ismert és használt egyszerű gépeinek működtetése, a fizikai ismeretek alkalmazása a működtetés során.

Felismertetni a kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémákat.

A háztartási szerek használatával, tárolásával kapcsolatos elővigyázatossági szabályok megismerése.

Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Földünk és környezetünk

A mindennapokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit. Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik – a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térképösszefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő érzékelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek – kérdezni tudás, szakkifejezések használata.
- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

Fejlesztési feladatok

Ismeretszerzés, tanulás – a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése.

Tájékozódás a földrajzi térben és időben, földrajzi-környezeti kérdésekben, folyamatokban.

Tájékozottság a hazai földrajzi-környezeti folyamatokban.

A hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása.

Tájékozottság a regionális és globális földrajzi-környezeti kérdésekben – a természetföldrajzi övezetesség társadalmi-gazdasági életben való megnyilvánulásainak felismertetése példákon keresztül.

A világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásai – példák segítségével.

Művészetek

Az iskolai nevelés, oktatás rehabilitációs célú feladatainak megvalósításában kiemelt szerepe van a gyakorlati tevékenységeknek, mert általuk az ismeretek élményszerűvé válnak, segítik a mélyebb megismerést, fejlesztik a kreativitást. A tevékenységek, az alkotások széleskörű kínálata lehetőséget teremt az egyéni adottságok kibontakoztatására, a differenciális megvalósítására.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Önismeret, önértékelés, társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség fejlesztése.
- Képzlet, kifejezőkészség, kreativitás, fejlesztése.
- Harmonikus mozgás kialakítása, fejlesztése.
- A figyelemkoncentráció, a tartós figyelem és az emlékezet fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban.
- A finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az ismeretszerzési, a tanulási képességek fejlesztése.
- Az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés, érzékszervi kultúra gazdagítása.
- Felelősségérzet kialakítása és fejlesztése magunk és környezetünk iránt, ok-okozati összefüggések, következmények felismerése, következtetések levonása.

Fejlesztési feladatok

Téri helyzetek leírása szóban, megjelenítése szabadkézi rajzban.

Egyszerű közlő ábrák értelmezése.

A kezdeményező, az alkotó magatartás kialakítása, fejlesztése.

Változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban.

Az egyéni ízlés, stílus érvényesítése a saját tárgy készítésében.

A művészi alkotásokban megismert konfliktusok értelmezésével a toleráns, másokkal szemben empatikus személyiség kialakításának segítése.

Zenei képesség fejlesztése (írás-olvasás, énekhang, zenei memória, fantázia)

Az életvezetés során adódó krízishelyzetek humánus kezelését szolgáló képességek fejlesztése.

Informatika

A műveltségi terület – igazodva az informális társadalmi elvárásokhoz – középpontjába a munkához, az életvitelhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzést és készségfejlesztést állítja.

A mindennapi élet szerves részeként jelenlévő informatikai ismeretek, illetve az informatikai ismerethordozók használatának készsége, az esélyegyenlőség megteremtése, az életvitel céljából is kiemelkedő jelentőségű. A tanulóinknak képessé kell válniuk az informatika eszközszerének alapvető használatára.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Érzékszervi megismerések.
- Térbeli, időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása.

- Szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése.
- Csoportosítások, következtetések.
- Algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A gyors, pontos, koordinált mozgásos reagáló képesség fejlesztése.
- A figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése.
- Felismerő, rendszerező képesség, szerialitás fejlesztése.
- Analízis, szintézis.

Fejlesztési feladatok

A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel, később önállóan is.

A hálózat eszközként való használata ismeretek gyűjtéséhez, kapcsolatok építéséhez, problémák megoldásához.

Gyakorlati problémák megoldása a dokumentumok készítésével.

Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuknak megtanulása, szokások kialakítása.

Életvitel és gyakorlat

A tanuló egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttesének figyelembevételével hozzájárul a cselekvési, a szociális, a kommunikációs kompetenciák kialakításához. A sérülés specifikus jegyek figyelembevételével épít a NAT ezen műveltségi területen megfogalmazott alapelveire, kiemelt fejlesztési területeire, fő témaköreire, feladataira.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs /rehabilitációs feladatai

- A gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése: azonosságok, különbségek, csoportosítások, szabálykeresések, analógiák, felismerése, összefüggések megoldása, ok-okozat felfedezése.
- A probléma felismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, kíváncsiság, motiváltság ébrentartása.
- A cselekvőképesség fejlesztése, önellátás, környezetellátás technikáinak elsajátítása, alkalmazása.
- Motorikus képességek fejlesztése, szabályozott akaratú mozgások, mozdulatok továbbfejlesztése. A kar-kéz sebességének és ütemének alakítása.
- A munkához való helyes viszonyulás, az érzelem, akarat, kitartás céltudatos fejlesztése.
- A reális énkép, önismeret kialakítása, távlati lehetőségek felismerése, az önfejlesztő magatartás elfogadtatása.
- Szociális képességek fejlesztése.

Fejlesztési feladatok

A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőrzésében.

Tapasztalatszerzés a mesterséges környezetről, szabálykövető magatartás a mesterséges környezetben, anyagok, formák, egyszerű szerkezetek megfigyelése, az anyagalakító tevékenység műveletei.

Gazdálkodás az anyaggal, energiával, a munkával és az idővel.

Az egyéni tulajdonságok és eredményesség összefüggései a tervezés, szervezés, kivitelezés során.

Önértékelő-, ítélőképesség, az individuális különbségek megfogalmazása.

A napi ismétlődő háztartási feladatok felismerése, tevékenységek ön- és környezetellátásban, gyakorlottság az egyszerűbb háztartási munkában, szerszámok, gépek használatában, a szolgáltatások igénybevételében.

Tapasztalatszerzés a jövedelem beosztásában, tudatosság a takarékoságban.

Érzékenység a közvetlen környezet, a lakás formai, esztétikai világában, az otthon nyugalmanak, mint értéknek, örömforrásnak elfogadása, szükségletek és lehetőségek felismertetése egyéni sajátosságok szerint.

A minőség, a tudatos fogyasztás ismeretei, reklámok értelmezése, szelektálás, viszonyulás.

Az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlődése, tapasztalatok a legfontosabb pályákról, a hozzájuk vezető utakról, lehetőségekről, valóság és a vágyak valamint a realitások összehangolása.

Testnevelés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet. Mindezek szükségessé teszik, hogy az általános testnevelés körét kibővítve, a gyógypedagógia és ezen belül a szomatopedagógia eszközrendszere segítse eljuttatni a tanulókat a rendszeres testedzés, a mozgásos játéktevékenység öröméhez, a mozgásbiztonsághoz.

A műveltségi terület kiemelt habilitációs/rehabilitációs feladatai

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményező készséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömére.
- Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonzszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmzett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

Fejlesztési feladatok

Az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség növelése.

Koordinációs képesség, mozgástanulási képesség, mozgásszabályozó képesség, mozgásalkalmazkodó képesség, egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, reakciók, téri tájékozódó képesség fejlesztése.

Jellemtulajdonságok – akarat, bátorság – fejlesztése.

A megosztott figyelem képességének automatizálása.

Helyzetfelismerő képesség fejlesztése.

Tartásjavító és korrigáló gyakorlatok, prevenciók és rehabilitációs feladatok, sporteszközök alkalmazásával is.

Önállóan végezhető mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok.

A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja. A fogyatékból eredő hátrányok csökkentését segítő programok az iskola sajátos nevelési igényű tanulóira irányuló helyi tantervnek részeként működnek.

A gyógypedagógus készíti el a fejlesztő programot, amely a tanuló sajátos nevelési igényeire, és egyedi tulajdonságainak fokozatos kibontakozását szolgálja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás.

Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység során a fejlesztő programok készítésekor és elemzésekor elsődlegesen azt kell figyelembe venni, hogy a gyógypedagógiai nevelés, a terápiás eljárás és eszközrendszer miként tud vagy tudott hozzájárulni a pszichikai, a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztésének elvei

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanuló

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együtt járása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá

- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavarai a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki, és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együtt járást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki. Ezek a sajátosságok az életkor előrehaladásával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei a pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkozik, hogy

- a tanulók általában fáradékonyabbak, a meteorológiai változásokra érzékenyebbek,
- az átlagnál, nehezebben tűrhetnek zajokat, viselik el a várakozás, kivárást okozta feszültséget, aktivációs szintjük
- erősebben ingadozik, nyugtalanabbak,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint
- a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Pszichés fejlődési – súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási – zavarral küzdő tanulók iskolai fejlesztése

A fejlesztés alapelvei

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökre.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a szakértői bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a bármely területen

tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogatja a pályaorientáció folyamatát is.

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása intenzív terápiás céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. logopédiai osztályban, tagozaton), valamint a többi tanulóval együtt, integrált nevelés, oktatás keretében történhet.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő. Ezért a specifikus tanulási zavar valamint a viselkedésszerveződés zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel a szakértői bizottságok részéről.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással (diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között aluteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együtt járás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia: az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: neheztett a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság,
- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,

- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analízis-szintetizáló módszerrel,
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással,
- szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával,
- speciális olvasástanítási program alkalmazása,
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia: a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együtt járástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak
Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonéma feldolgozás zavara,
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén),
- helyesírási hibák halmozódása,
- a tollbamondás utáni írás hibái.

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség,
- a rövidtávú emlékezet fejlesztése,
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása,
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése.

Diszgráfia: az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői

- csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép,
- szaggatott betűalakítás és betűkötések,
- rossz csukló, -kéz,- ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség,
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák,
- kialakulatlan kézdominancia,
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé,
- fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondat szerkezet, helyesírás).

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció

egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés),
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése,
- sikertudat kialakítása.

Diszkalkulia – a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei,
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara,
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai,
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei,
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya,
- számértékek szimbolikus funkciójának értelmezési nehézségei,
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége,
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák,
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái,
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége,
- figyelemzavar.

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkúliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése,
- matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása,
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása,
- a diszkalkulia redukáció speciális terápiás programjainak felhasználása,
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitással, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek. A hiperaktivitás és/vagy figyelemzavar megállapítása többlépcsős diagnosztikus folyamat eredménye, szülői és tanári kérdőívek kitöltését, közvetlen megfigyelést, speciális differenciáldiagnosztikai vizsgálatok elvégzését követően.

Jellemzői:

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani,
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni,
- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók,
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb.),
- megkezdett tevékenység befejezetlensége,
- ingersorozatok hibás kivitelezése,
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban),
- én-bizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek.

A fejlesztés célja

A figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése.

A fejlesztés feladatai

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés,
- speciális figyelem-tréning,
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése,
- fokozott egyéni bánásmód,
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése,
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése,
- motiválás, sikerélmény biztosítása.

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja

A közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások alkalmazása,
- pszichoterápia,
- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése,
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása,
- önértékelési képesség fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,
- a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

A NAT alkalmazása a helyi tanterv készítésénél

A helyi tanterv készítésénél a NAT-ban foglaltak az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Célzottan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az Idegen nyelvek tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek előtérbe helyezése javasolt.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy gyógyúszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt. A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, indokolt a korszerű, rugalmas szervezeti keretek és módszerek előtérbe helyezése a helyi tanterv készítésénél.

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ebből a szempontból fontos a gyermek neurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálat, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációs feladat. (32/2012 EMMI rendelet)

Az intézmény SNI tanulóira vonatkozó helyi tantervének általános elvei, céljai, kiemelt feladatai

A sajátos nevelési igényű tanulók egyéni adottságait, sajátosságait, valamint a szakértői bizottság véleményében leírt javaslatokat figyelembe véve sérülés-specifikus módszerek, esetlegesen speciális eszközök alkalmazásával foglalkozunk meg az egyes műveltségterületek, tantárgyak, témakörök, fejlesztő tevékenységek tartalmát, követelményeit. A helyi tanterv nem tartalmazza azokat a tananyagokat vagy tananyagrészeket, amelyeket a sajátos nevelési igényű tanulóktól nem követelünk meg, de benne foglaltatnak azok a tananyagok, amelyeket módosítva kívánunk számukra megtanítani. Az értékelési rendszer is differenciált.

A tananyag egyes részeit adaptáljuk, feldolgozhatóvá, megérthetővé tesszük a sajátos nevelési igényű tanulók számára. Biztosítjuk az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő elsajátítást, feldolgozást és megértést. Lehetővé tesszük a személyre szabott programokat, a differenciálást, a gyakorlatra orientáló, a tanuló tapasztalataihoz kötődő ismereteket. Módszereinket tekintve alkalmazkodunk az aktuális nevelési és oktatási feladatok sokszínűségeihez. Ha jól dolgozunk, akkor a tanórán alkalmazott speciális módszereink nemcsak a sajátos nevelési igényű tanulóira hatnak pozitívan, hanem motiválók és építő jellegűek az ép fejlődésmentű társakra is.

Célok és feladatok a szakképző iskolában

A társadalmi rehabilitációhoz feltétlenül szükséges a munkaerő-piaci szinten való beilleszkedés. Feladatunk, hogy tanulóinkat képességeikhez mérten felkészítsük a munkaerőpiacra történő belépésre. Versenyképességük elősegítésére a pozitív diszkriminációt jelentő szakmai előképzés is hatásos eszköz lehet.

A szakiskola évfolyamaiban folyó közismereti képzés, a modulokra felkészítés az értelmileg akadályozott tanulók számára a megszerezhető alapfokú ismeretek befejezését jelentik. A munkavégzés és a munkára nevelés pedagógiáinknak kezdetektől fontos része.

Célunk a tanulók személyiségének ismeretében az önmagukhoz képest maximális fejlődés lehetőségének megteremtése. Figyelembe vesszük a SNI tanulók speciális szükségleteit, pl. a téri tájékozódás, a finommotorika, figyelem, az észlelés, a kommunikáció, a szociális viselkedés zavarait.

Feladatunk az alapvető készségek, képességek fejlesztése, valamint a környező világban való eligazodáshoz szükséges ismeretek nyújtása. A nevelés-oktatás egészével hozzá szeretnénk járulni a sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók korrekciójához. Emellett átadjuk azokat a magatartási és viselkedési formákat, melyeket nevelési tervünkben is megfogalmaztunk.

A kezdő és bevezető szakaszban a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztése, alapvető a kultúrtechnikák eszközszintű elsajátíttatása, a tanulásban egyre nagyobb önállóság kialakítása már megtörtént. Az alapozó és fejlesztő pedagógiai szakaszban a korábbi eredményekre építve folytatódik a fejlesztő munka. Hangsúlyos a megismerési módszerek további fejlesztése. A tanulásban előtérbe kerül a verbális szint, de több esetben számolni kell a manipulációs, illetve a képi szint jelenlétével is.

Munkánkat végigkíséri a folyamatos fejlesztő, segítő ellenőrzés és értékelés. Ez történhet diagnosztikus céllal, mely elsősorban felmérő jellegű, vagy fejlesztő, illetve lezáró, minősítő jelleggel. Minden esetben elsősorban a gyermek önmagához mért fejlődését kívánjuk értékelni.

A megszilárdító szakasz elsődleges célja az előző képzési szakaszokban folyó nevelés-oktatás tartalmi, szemléleti összehangolása, szintetizálása. Az önálló tanulás, a tájékozottság, a tájékozódási képesség, a pályaválasztási ismeretek és a munka világával való ismerkedés szélesítése, a döntési képesség erősítése.

Feladatunk a tanulók sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása. Az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság a döntési képesség erősítése.

A társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

Tantárgyi tantervek:

Magyar nyelv és irodalom

Célok

- a későbbi tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használandó olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) szinten tartása és továbbfejlesztése, melynek célja az önkifejezést segítő kommunikáció kialakítása
- a biztonságos, az egyénre jellemző nyelvhasználati gyakorlat, a nyelvi igényesség kialakulása

- a helyes erkölcsi, esztétikai érzék formálása, normák megerősítése
- megfelelő önkifejezés megteremtése, a kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása

Feladatok

- az irodalom, a művészet önismeretet, önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek tudatosítása
- felkészítés a társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, a kulturált nyelvi magatartásra
- az ítéloképesség, az erkölcsi és esztétikai érzékenység növelése
- az ismeretszerzés technikájának megismertetése és használata
- a nyelvtani ismeretek rendszerezése, a helyesírási tudás megerősítése
- a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása
- a kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességek bővítése, továbbfejlesztése
- az önállóság erősítése, kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban
- az értékrend alakítása, a problémafelismerő és –megoldó képesség fejlesztése a megismert irodalmi művek és köznapi élmények kapcsán
- a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára nevelés.

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	Tartalom
Kommunikáció, beszédművelés	Kommunikációs folyamatok tényezői, véleménynyilvánítás szélesebb kommunikációs körben. Szövegformálás. Kiejtési gyakorlatok. Kulturált vita. Nyelvi konfliktusok. Írásbeli és szóbeli kifejezőmód
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikációs rendszerekben megjelenő üzenetek: hír, történet, reklám. Kommunikációs helyzetgyakorlatok. Memoriterek – a szövegfonetikai eszközök alkalmazásával.
Nyelvtani ismeretek	Jelentéstani ismeretek bővítése. Szöveg –mondat megkülönböztetése. Mondattani ismeretek bővítése. A magyar nyelv rendszere, elemei.
Nyelvhelyességi ismeretek	Állandó szókapcsolatok. Szólások – közmondások. Párbeszéd. A szövegtani ismeretek analízisa – szintetizálása. A legfontosabb szövegtípusok. Mondattani, szótani, fonetikai ismeretek rendszerezése.
Helyesírás	Tantárgyi szakkifejezések, szakszavak helyesírása. A nyelvi rendszer helyesírási szabályainak alkalmazása szövegalkotáskor. A helyesírás alapelvei szerinti írásmód. A helyesírási szótár használata.
Fogalmazási ismeretek, szövegértés,	Összefüggő szöveg szerkesztése. Szövegelemzés, szövegek átalakítása. Az eddig tanult fogalmazási műfajok áttekintése,

szövegalkotás	rendszerzése (elbeszélés, leírás, levél, önéletrajz, hivatalos levél, jellemzés, kérvény, postai nyomtatványok kitöltése). Vázlatkészítés, vázlat alapján különböző műfajú szövegek alkotása. Lényegkiemelési gyakorlatok. A tetszésnyilvánítás formái. Az irónia és a gúny. A humor kommunikációs funkcióinak megismerése a szövegekben. Különböző műfajú irodalmi szövegek értelmező olvasása. Véleménykifejtés, beszámoló.
Irodalomolvasás, tájékozódás az irodalmi kifejezésformákban	Az irodalom születése. Teremtésmítoszok. A Biblia. Mesék, mondák, legendák. Tegnapjaink, napjaink: Ady Endre, József Attila, Radnóti Miklós – élete, versei, kora, válogatás napjaink irodalmából. Lírai műfajok, novellák, regényrészletek a magyar és a világirodalom köréből. A tanult irodalmi műfajok rendszerzése. Költői képek és alakzatok. A megyéhez kapcsolódó írók, költők munkássága, egy-egy alkotásának részlete. Válogatás a mai magyar irodalomból. Ismerkedés a világirodalommal.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek, tanulásszervezés

- kommunikációs helyzetek elemzése, szóbeli és írásbeli kommunikációs műfajok gyakorlása
- a kritikai érzék és az önkontroll fejlesztése
- kulturált vitakészség fejlesztése különböző kommunikációs szinteken
- szókinccsgyakorlatok, szólások, közmondások gyűjtése, megfelelő alkalmazása saját nyelvhasználatban
- mondatok átalakítása bővítéssel, szűkítéssel
- szó szerkezetek gyűjtése irodalmi és ismeretterjesztő szövegből
- szövegformálási gyakorlatok: szöveg átírása, kiegészítése, hangnem váltás
- epikai és verses művek hangsúlyos, kifejező bemutatása, feldolgozása felkészülés után
- verstani ismeretek szélesítése, a regény fogalmi bővítése
- vizsgálódás a könyvtárban, a korosztálynak szánt sajtótermékek használata a tárgyalt irodalmi művekkel kapcsolatban
- a nyelvi rendszerről szerzett ismeretek rendszerzése
- a tudatos nyelvhasználat képességének fejlesztése
- érzelmek, magatartások, jellemek, kapcsolatok, indítékok bemutatása, elemzése a jellemzés műfajában
- szövegalkotások, beszámolók, vélemények élményről, irodalmi műről
- példagyűjtés irodalmi művekben a korokhoz kötődő témákra, problémákra
- önéletrajz készítése; hivatalos nyomtatványok, űrlapok (csekk, meghatalmazás, bejelentőlap) kitöltése.

A szakasz végére elvárható követelmények:

Tudjon a hétköznapi kommunikációs helyzetekben biztonságosan eligazodni, tartsa be az alapvető kommunikációs szabályokat.

Alkalmazza a kulturált, illemnek megfelelő nyelvi eszközöket.

Tudjon szabatos nyelvhasználattal véleményt mondani, egyszerű témákban érvelni, cáfolni, meggyőzni, bizonyítani.

Legyen képes kifejező hangsúlyozással áttekintés után bemutatni, felolvasni egyszerűbb stílusú 1–1 oldal terjedelmű prózai vagy verses művet.

Alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.

Tudjon szóban és írásban is szöveget alkotni különböző műfajokban.

Ismerjen néhány művet a magyar irodalom legjelentősebb alkotóitól.

Legyen képes gondolatok megfogalmazására a tanult művek jelentéséről, azok hatásának irodalmi eszközeiről.

Ismerje fel az irodalmi művekben rejlő erkölcsi és esztétikai, nyelvi értékeket, a hazához, személyekhez fűződő érzéseket.

Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz megírására, magán- és hivatalos levelek írására.

Idegen nyelv

Célok

- a nyelvtanulás segítségével az érdeklődés felkeltése
- pozitív viszonyulások kiépítése más népek élete és kultúrája iránt.

Feladatok

- az érdeklődés felkeltése az idegen nyelv tanulása iránt
- beszédszándék, a kommunikációra való késztetés kialakítása
- sikerélmények nyújtásával folyamatos ösztönzés a rendszeres nyelvtanulásra
- az idegen nyelv tanulásához legalkalmasabb egyéni tanulási technikák megtalálása.

Tantárgyi tartalmak, témakörök:

Témakör	Tartalom
Kommunikációs szándék – beszédszándék	
A társadalmi érintkezéshez szükséges beszédértés, beszédképesség	Egyszerű tanári utasítások megértése. Biztatás, tiltás, kérés. Kapcsolatfelvétel: napszaknak megfelelő köszönés, bemutatkozás. Kérés, megköszönés formái. Alapvető információk önmagunkról: név, életkor, osztály, nem, lakcím. Hazánk, lakóhelyünk neve. Ünnepek: ünnepnapok neve. A család tagjai, foglalkozások. Testrészek. Az időjárás – az évszakok, hónapok, napok, napszakok nevei. Környezetünk növényei, állatai.
Információk kérése	Útirány, járművek, jegyváltás. A pontos idő utáni érdeklődés. Betegség jelzése, segítsége kérése: orvos, kórház, gyógyszertár, posta, rendőrség utáni érdeklődés.
Tárgyak, dolgok azonosítása, információcsere	Mindennapi tevékenységek, cselekvések megnevezése. Tisztálkodás, takarítás, öltözködés – ruhaneműk. Főzés, terítés, ételek nevei. Bevásárlás, üzlettípusok neve. Számok, színek, formák. A szókincs folyamatos gyarapítása a tanult témakörökben. Helyzetek, irányok. Tő- és egyszerű bővített mondatok alkotása. Jelölések, gyakori feliratok felismerése, megértése.

Fejlesztési feladatok, tevékenységek, tanulásszervezés

Beszédészándék:

- az idegen nyelven való megszólalással kapcsolatos gátlások oldása
- az idegen nyelv lehetőségeinek felhasználása a világ jobb megismeréséhez
- a tanuló önálló szóbeli kommunikációjának elősegítése.

Beszédértés:

- a témákban begyakorolt szavak, tömondatok, egyszerű kérdések, információk, utasítások megértésének segítése, a kapcsolatfelvétel serkentése a tanult témakörben.

Beszédkésztség:

- megfigyelés, utánzás, memorizálás, játékos szituációs gyakorlatok alkalmazásával a páros és csoportos kommunikációs helyzetek megteremtése, a kommunikációs készség fejlesztése
- az idegen nyelvi környezetben való elemi szintű tájékozódás segítésére alkalmas kifejezések, beszédfordulatok, konvenciók megtanulása és alkalmazása
- a mindennapi két- vagy többszereplős beszélgetések szervezése (jobb képességű tanulók esetében). Idegen nyelvű feliratok, utasítások, információk felismerése.

A tantárgy kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs célú feladatai:

- a kommunikációs bátorság erősítése
- a vizuális, akusztikus észlelés pontosságának fejlesztése
- a pontos fonémahallás, hallásdifferenciálás kialakítása
- az akusztikus emlékezet fejlesztése
- a szándékos tanulás erősítése.

A tanulók értékelésének elvei:

Az idegen nyelv tanulásában kiemelt szerepe van a folyamatos és következetes értékelésnek. Az értékelés alapja a tanulók önmagukhoz mért fejlődése. Az értékelés legfontosabb célja az ösztönzés.

A szakasz végére elvárható követelmények:

Akarja megismerni az idegen nyelvet.

Érdeklődjön az idegen nyelvi közlések, feliratok jelentése iránt.

Értse meg a tanár gyakran használt utasításait, kéréseit.

Tudjon udvarias formában köszönni, megköszönni, kérni.

Bővüljön az önmagával és környezetével kapcsolatos szókinccse.

Legyen képes a tanult témakörökben szavakkal, tőmondatokkal információkat adni, segítséget kérni egyszerű szavak, tőmondatok alkalmazásával.

Ismerje fel a leggyakoribb idegen nyelvű feliratokat, jelzéseket.

Matematika

Célok

- a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismertetése
- a problémák elvont szintű megoldása
- függvényszerű gondolkodás alapozása
- a mérések és számítások alkalmazása életszerű helyzetekben, alkalmazásképes matematikai műveltség kialakítása a tanulmányok folytatására.

Feladatok

- készségszintű műveletvégzés a racionális számok körében, a racionális szám fogalmának mélyítése
- a műveletfogalom elmélyítése, bővítése a törtszámok körében
- a geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, új szabványmértékek bevezetése
- szerkesztési alapismeretek bővítése
- segítség nyújtása az ismeretek rendszerezéséhez
- a problémák több úton való megközelítésének segítése, a letapadt gondolkodás oldása
- az önértékelés, tevékenységsszervezés képességének megszilárdítása
- az önálló munkavégzéshez szükséges képességek szokások kialakítása
- a műveletvégzés eszközként való használatának kialakítása
- a már kialakult ismeretek, képességek folyamatos megerősítése
- a megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése
- a problémamegoldás fejlesztése
- az ismeretszerzéshez szükséges sajátos szokások, egyéni módszerek kialakításának segítése
- önbizalom növelése a problémák megoldásában.

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	Tartalom
Gondolkodási módszerek alapozása	Elemek elhelyezése adott halmazokba. Közös elemeket tartalmazó elemek uniója. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata: nincs közös elemük; van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak; illetve egyik halmaz része a másiknak. A logikai “és”, “vagy” alkalmazása. A “minden”, “van olyan”, “van,

	amelyik nem”, “egy sem” használata. Fogalmak értelmezése, rendszerezése.
Számтан, algebra:	
Számfogalom, számköri ismeretek	Természetes- és racionális számfogalom, mennyiségfogalom elmélyítése. Racionális számfogalom bővítése. Közönséges törtek, tizedes törtek. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés. Összeg, különbség, szorzat alakok. Negatív számok a mindennapi életben.
Műveletek	Műveletek természetes és racionális számokkal, tanult műveletek gyakorlása. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban. Tizedes törtek osztása két- és háromjegyű osztóval. Tizedes tört osztása egész számmal és tizedes törttel. A százalék fogalma. A százalékkérték kiszámítása. Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel. Arányosság, következtetések, egyenes és fordított arányosság. Százalékszámítás: kamat-, adószámítás. Fizetések, vásárlások részletre.
Szöveges feladatok	Egyszerű, összetett, fordított szövegezésű feladatok természetes és racionális számokkal a tanult alpműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.
Geometria, mérések:	
Geometriai alakzatok, tulajdonságaik	Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján. Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása. Venn-diagramok. A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata.
Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások	Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása, elmélyítése. Szakmaorientált feladatvégzések.
Szerkesztések	A tanult szerkesztések gyakorlása. Helyiségek méretarányos alaprajza – adott és mért adatok alapján. Testek nézeteinek lerajzolása.
Összefüggések, függvények, sorozatok	Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Egyenes arányosság ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben. Állandó és változó különbségű sorozatok, hányados sorozatok, egész és tört számokkal. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása. Függvények megadása ellenpárokkal, táblázattal, nyíllal, szabállyal. Függvények jellemzése grafikonok alapján.
Valószínűség,	Kísérleti játékokban események összehasonlítása – melyik a

kombinatorika, statisztika	valószínűbb. Táblázatkészítés, ábrázolás grafikonon. Az átlag kiszámítása. Mindennapi élethelyzetekhez kötődő statisztikai adatok elrendezése, grafikon készítése (szakmaorientáció).
-------------------------------	---

Fejlesztési feladatok, tevékenységek, tanulásszervezés

Tantárgy specifikus képességfejlesztési feladatok, tevékenységek

- a tudástartalom transzformálása, új ismeretek megszerzése
- taktikai, kombinatorikus gondolkodás fejlesztése
- a számfogalom elmélyítése, számköri ismeretek megerősítése, a számok rendszerének, azok összefüggéseinek megértése, a műveletek értelmezése a gyakorlatban való alkalmazás szintjén; jelenségek, tények, cselekvéssorok ellenkező irányú értelmezése a kritikai gondolkodás szintjén
- összefüggéslátás a mértékek, az alakzatok kapcsolatában; elemzőképesség fejlesztése; a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- az alkalmazási képesség fejlesztése; az arányosság értelmezése; a valóság térformáinak és mennyiségi viszonyainak értelmezése
- a következtetési képesség fejlesztése; pontosságra nevelés; az elemzőképesség fejlesztése
- gondolkodási képesség fejlesztése: állítás, tagadás értelmezése, megfordítása. problémamegoldó gondolkodás fejlesztése; az önfejlesztési igény kialakítása
- az egyéni lehetőségek és korlátok tudatosítása; cselekvéstervezés, önálló kivitelezés, befogadóképeség fejlesztése; önfejlesztő programok kialakításának segítése
- a külső kapcsolatokban is érvényesíthető szociális viselkedés szabályszerűségének felismerése
- az együttműködés használata a mindennapi életben.

A tantárgy kiemelt habilitációs/rehabilitációs célú feladatai

- valóságos viszonyok becslése térkép alapján, térképkészítési elvek megértése, térbeliség ábrázolása két dimenzióban: takarás, célszerű síkmetszetek
- a távolság és a számok abszolút értékének, kapcsolatának értelmezése, a mennyiségi jellemzők kifejezése racionális számokkal, a mértékegységek megváltoztatásával
- számmemória fejlesztése, összefüggésekre való emlékezés műveleti sémákhoz kapcsolva; szóbeli és írásbeli információkra, adatokra és összefüggésekre való együttes emlékezés, emlékezést segítő vázlat készítése
- gondolkodási funkciók és műveletek erősítése: az ismeretek rendszerezése, fogalmi gondolkodás; kijelentések, tagadások igazságtartalmának eldöntése; algoritmusok követése; oksági kapcsolat megfogalmazása, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel
- fogalmak viszonyának rendezése részhalmazokba való rendezésével
- rendszerezést segítő eszközök megismerése
- algoritmusok felismerése, ismeretek mozgósítása életszerű helyzetekben
- a gyakorlatban létező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, alternatív megoldása; az eredmény ellenőrzése

- események megjelenítése szimbolikus jelekkel; alakzatok reprodukálása szerkesztéssel; fogalmak egymás alá rendezése; fogalmak alkotása önállóan
- szükséges kifejtések fokozatos megismerése, a saját vélemény megvédése
- a tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása
- az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése
- az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése
- a matematikai ismeretek felhasználása más tantárgyak problémáinak megoldására.

A tanulók értékelésének elvei

- a tanuló munkájának folyamatos megfigyelése, a tapasztalatok, mérések regisztrálása
- a gyermek személyiségalakulásának, a tanulási képesség fejlődésének figyelembevétele
- a dicséret, a biztatás alkalmazása a tanulói motiváció erősítésére.

A szakasz végére elvárható követelmények

A tanuló használja a halmazok és a logikai megfogalmazásokat, ismereteit különböző módon alkalmazza a gondolkodási műveletek végzésekor.

Legyen biztos szám- és műveletfogalma az adott számkörben.

Ismereteit alkalmazza gyakorlati példákban (szakmaorientáció).

Legyen jártas a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben.

Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.

Sorozatok folytatása felismert szabály alapján egész és tört számokkal mindkét irányban.

Adott szabály alapján táblázat kitöltése, ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben.

Függvények jellemzése grafikon alapján.

Összefüggések biztos felismerése. Egyenes arányosság ábrázolása.

Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése, fogalmak használata.

A gyakoriság és a relatív gyakoriság fogalmának ismerete.

Informatika

Célok

Az információs kultúra alapjainak gyakorlatorientált megismerésével a tanulók hozzásegítése a munkájukhoz, az életvitelük alakításához szükséges információk korszerű, gyors megszerzéséhez, feldolgozásához és alkalmazásához.

Feladatok

- az informatikai eszközök szerepének, fontosságának tudatosítása az élet különböző területein
- az informatika azon eszközeinek, fogalmainak és módszereinek megismertetése, amelyek lehetővé teszik informatikai személetük kialakulását, az informatika alkalmazására készíteti őket

- az önálló számítástechnikai produktum (pl.: rajz, levél, névjegy, stb.) létrehozásának élménye
- az alkotás élményének biztosítása
- az esztétikai érzék fejlesztése.

Fejlesztési feladatok, tevékenység, tanulásszervezés

- adott informatikai eszközök tudatos használata
- a számítógéppel való interaktív kapcsolattartás a legszükségesebb perifériák használatával
- rajzos-szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása; kézi szöveg feldolgozása
- szöveg, rajz, zene, fénykép, animáció szerkesztése
- adatok csoportosítása, értelmezése, táblázatba rendezése
- egyszerű problémák megoldása önállóan
- egyszerűbb algoritmusok használata
- ismert adatokból eredmény meghatározása
- táblázatok, diagramok megismerése, adatok rendezése
- hatékony, céltudatos információszerzés az internetről
- csoportos kommunikációs eszközök segítségével információ küldése és fogadása
- internetes portálok, szöveges és képi információforrások használata
- tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazása
- információk keresése a helyi adatbázisban
- médiumok megkülönböztetése, irányított feldolgozása
- dokumentumválasztás
- adatgyűjtés – játék az adatokkal, csoportosítás, rendezés, összehasonlítás, elemzés.
- szakkatalógus böngészése
- információs játékok
- „szörfözés” a világhálón
- saját hivatalos irat (önéletrajz, pályázat) készítése.

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	Tartalom
Számítástechnika	
Algoritmusok	Algoritmus kódolása programnyelvre, utasítások gyakorlása, programfuttatás, hiba, hibüzenet, hibajavítás.
Dokumentumkészítés	Ismerkedés alapvető dokumentumformákkal, szoftverekkel. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés.
Adatkezelés	Az iskolai élet adatai: saját gyűjtésű adatok számítógépes adatállományának elkészítése. Az adatkezelés etikai szabályai.
Táblázatkezelés	Kész táblázat gépbe vitele. Adatmódosítás a táblázatban.
Számítógéppel segített problémamegoldás	Paraméterek változtatása, a programmódosítás lépései, hatása: matematikához, fizikához kapcsolódó paraméterek közötti kapcsolatok.

Számítógépes hálózat	A számítógépes hálózat funkciója, információszerzés egyszerű keresőprogrammal.
Könyvtárhasználati ismeretek:	
Dokumentumismeret	Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival. Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz. Az osztály életével kapcsolatos dokumentumok létrehozása, nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése, nyomtatása.
Általános könyvtárhasználati ismeretek	Különböző könyvtártípusok: iskolai, szak- és közkönyvtárak. Az önálló könyvtári ismeretszerzés főbb lépései. A megszerzett könyvtári ismeretek rendszerezése az aktuális érdeklődéshez igazodva.

A tantárgy kiemelt habilitációs/rehabilitációs célú feladatai:

- érzékszervi megismerések
- térbeli és időbeli tájékozódás
- a figyelem, az emlékezet, az akarat, az alkotó képzelet fejlesztése
- a gyors, pontos, koordinált mozgásos reagáló képesség
- felismerő, rendszerező képesség fejlesztése
- analízis, szintézis
- algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás.

A tanulók értékelésének elvei

- az értékelés kifejezi a tanuló az önmagához mért fejlődését, differenciált, személyre szóló, a tanuló fejlettségéhez, állapotához igazított
- az értékelés alapja nem csupán az adott helyzetnek való megfelelés, hanem a tantárgyi specifikumoknak megfelelő – már begyakorolt – tanulási és munkaszokások alkalmazása.

Az értékelés alapja:

- az informatikai eszközök szerepének, fontosságának megértése,
- az operációs rendszer segítségével történő kezelése,
- munkálkodás a számítógéppel a képességeinek és korosztályának megfelelő feladatok során,
- az alapvető algoritmusok végrehajtása,
- dokumentumformák és rajzi dokumentumformák ismerete,
- az esztétikus külalak kialakításának igénye.

A szakasz végére elvárható követelmények

A tanuló legyen képes rövid programokat önállóan futtatni, elakadásnál konkrét segítséget kérni.

Értékelje a szövegszerkesztő program előnyeit.

Tudjon néhány soros dokumentumot beírni a számítógépbe, és tegyen lépéseket a szerkesztőműveletek megismerésére, egyszerű rajz készítésére.

Legyen képes rákérdezni az adatbázis megfelelő adataira.

Tudjon egyszerű adatokkal adatállományt létrehozni.

Ismerjen fel a táblázatban elhelyezett adatokat.

Ismerje az adatkezelés etikai szabályait.

Alakuljon ki jártasság a problémamegoldásban, a tapasztalaton alapuló vizsgálatok végzésében.

Érzékelje a paraméterek módosító hatásait, megfigyeléseit legyen képes megfogalmazni.

Tudjon a számítógépes hálózatból információt lekérni, rövid elektronikus üzenetet küldeni.

Ismerje a hálózati viselkedés szabályait.

Értékelje a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát.

Ismerje és tudja használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtárat.

Tájékozódjon biztosan az iskolai, a lakóhelyi könyvtárban, ismerje állományait, használja egyéb szolgáltatásait.

Tudja segítséggel kiválasztani feladatmegoldásához, az érdeklődéséhez megfelelő információhordozót.

A szerzett információkat használja fel tanulmányaiban, önművelésében.

Történelem és társadalomismeret

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	Tartalom
Korunk történelme	A rendszerváltás, a demokratikus viszonyok.
Hazánk Európában és a nagyvilágban	Hazánk az európai tájak rendszerében. Közép-európai elhelyezkedés. Hazánk kapcsolata a szomszédos országokkal. A határon túl élő magyarság. Magyar állampolgárok külföldön. Útlevel, vízum, nagykövetség.
A globalizálódó világ	A kettészakadt világ, népességrobbanás, világelelmezési válság, AIDS – a globalizáció problémái. Az ENSZ tevékenysége. Az európai biztonsági rendszer és intézményei. Az Európai Unió, az egységes pénznem, az euró.

<p>Hazánk, a Magyar Köztársaság</p>	<p>A demokratikus állam, az államterület. Az alkotmány mint alaptörvény. A választási rendszer, a képviseleti demokrácia szervei – az országgyűlés, a helyi önkormányzat képviselőinek választása. A személyes részvétel lehetőségei a törvényhozásban – népszavazás, népi kezdeményezés. Állampolgárság – állampolgári jogok és kötelességek. Az élethez, az emberi méltósághoz, a személyes szabadsághoz való jog mint alapjogok. A gyermekek jogai. Gazdasági, szociális és kulturális jogok.</p>
<p>A kormányzati rendszer</p>	<p>Az országgyűlés, a törvényhozás. Kormány- és ellenzéki pártok. Miniszterelnök, minisztériumok, helyi önkormányzatok. Végrehajtás, ellenőrzés.</p>
<p>Az állam feladatai</p>	<p>A belső rend védelme. A rendőrség. A bűnüldözés, a közrend és a biztonság védelme. Közlekedés-rendészet, rendészeti szervek, a polgárőrség. A honvédelem. Külpolitikai, diplomáciai feladatok. Az igazságszolgáltatás. A bíróságok. Polgári és büntető eljárások. Az ügyészségek. A védelemhez és az ártatlansághoz való jog. Művelődésügy – a műveltség társadalmi szerepe. A közoktatás. Az iskolán kívüli művelődés. Az egészségügyi ellátás, a társadalombiztosítás, a szociálpolitika.</p>
<p>Gazdasági ismeretek</p>	<p>A háztartás. Családi munkamegosztás, családi szükségletek, a családi költségvetés. Megtakarítási lehetőségek. A vállalkozás. Fajtái, az alapítás feltételei. A sikeres vállalkozás kritériumai: nyereség, társadalmi hasznosság. A munka világa. A munkaviszony létesítésének szabályai. A munkaszerződés. Munkanélküliség, munkaügyi szervezetek. Érdekvédelmi, érdekképviselői szervezetek. A nemzetgazdaság. Termelés, fogyasztás, felhalmozás. A gazdaság főbb sarokpontjai egy-egy egyszerű példán keresztül: gazdasági növekedés, foglalkoztatottság, infláció, költségvetés, fizetési mérleg. Állami bevételek, az állami adók. A külgazdaság. Külkereskedelem, nemzetközi gazdasági szervezetek.</p>

Fejlesztési feladatok, tevékenységek, tanulásszervezés

- újságolvasás, televíziós, rádiós hírek hallgatása, ismeretszerzés a kapott információkból, beszámoló
- vázlat, ábra, rajz készítése tanári segítséggel
- statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzés, következtetések levonása
- saját élményből gyakorlati tapasztalatgyűjtés
- történetek, események elbeszélése
- történelmi események okainak és következményeinek elemzése
- látogatás a közeli közigazgatási és szolgáltató intézményekben (polgármesteri hivatal, bíróság, családsegítő központ, utazási iroda)
- a helyi közélet eseményeinek követése
- szituációs játékok (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés, tudósítás)
- kérdőívek, kérvények kitöltése
- részvétel osztály- vagy iskolai újság írásában. Hirdetések fogalmazása

- naplóvezetés.

A tantárgy kiemelt habilitációs/rehabilitációs célú feladatai

- ismeretszerzés technikáinak fejlesztése különböző írásos forrásokból, információk gyűjtése az interneten
- a legfontosabb történelmi, társadalomtudományi kézikönyvek, lexikonok ismeretének és használatának megszilárdítása
- a kritikai gondolkodás fejlesztése többféleképpen értelmezhető szöveg jelentésrétegeinek feltárásával, különféle társadalmi-történelmi jelenségek összehasonlításával
- történelmi szereplők, társadalmi csoportok, intézmények viselkedésének elemzése
- feltevések megfogalmazása, összefüggések felismerésének fejlesztése az egyének, csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról
- társadalmi, történelmi eseményekről, jelenségekről és személyekről szóló önálló vélemény megfogalmazási képességének erősítése
- különféle értékrendek összehasonlítása, a saját értékek tisztázása
- a megismert jelenségek rendezése: ok és okozat, hasonlóságok és különbségek, szándékok és következmények szerint
- a kommunikációs képesség fejlesztése, a tanultak gyakorlása, automatizálása az alábbi tevékenységekkel: a vita során véleménykülönbségek tisztázása, a saját álláspont gazdagítása, továbbfejlesztése mások véleményének figyelembevételével. a különböző információforrások elemzéséből levont következtetések, illetve különféle társadalmi-történelmi összefüggések szóbeli kifejtése
- történelmi, társadalmi témák vizuális ábrázolása; önállóan gyűjtött képekből tabló készítése
- térben-időben való tájékozódás fejlesztése, szókincsbővítés a történelmi korszakok, periódusok nevének használatával a történelmi idő tagolására, események, jelenségek, személyek stb. időrendbe állításával, a történelmi tér változásainak leolvasásával különböző térképekről
- ismeretszerzés elsajátított technikáinak gyakorlása
- elemzés, összefüggéslátás, ok-okozat feltárása.

A tanulók értékelésének elvei

- folyamatos ellenőrzés, értékelés, egyéni szükséglethez igazodó segítségnyújtás jellemezze a tanítás-tanulás folyamatát,
- az ellenőrzés és értékelés legyen sokszínű, sokirányú, következetes,
- az értékelés legyen a tanulók számára is informatív jellegű, biztosítsa a további motiváltságot, a személyiség fejlődését,
- az értékelés megerősítő szereppel bírjon, pozitívumokra épülő legyen,
- a kiinduló diagnosztizáló értékelést kövesse egész évben a folyamatos formatív értékelés,
- az értékelés alapja mindig az önmagához mért fejlődés legyen, vegye figyelembe az ismeretsajátítási folyamatban tanúsított aktív részvételt,

- a tanuló egyéni képességeihez, fejlettségéhez, tudásához igazodó egyénre szabott számonkérésen alapuljon,
- a differenciált értékelés kapjon hangsúlyt minden szakaszban,
- vegye figyelembe a tanuló kritikai gondolkodásának, kommunikációs készségének, időbeli, térbeli tájékozódásának fejlődését.

A szakasz végére elvárható követelmények

Legyenek elemi ismeretei a világot érintő nagy problémakörökről.

Ismerje a külföldre utazás gyakorlati tudnivalóit.

Tudjon egyszerű példákat mondani a demokratikus társadalmi részvétel tanult színtereiről.

Értse, hogy az emberek az eseményeket, a változásokat különbözőképpen is érzékelhetik, értékelhetik.

Legyen képes néhány mondatban véleménye mellett érvelni, mások érvelését figyelembe venni.

Tudjon ismereteket meríteni különböző forrásokból.

Tudjon egyszerű és képes információból származó ismeretet értelmezni, abból következtetéseket levonni.

A tanult történelmi események kapcsán tudja megkülönböztetni a tényeket és az ehhez kapcsolódó véleményeket.

Tudja egyszerű példával bemutatni a folyamatosság és a változások szerepét a társadalmi-történelmi folyamatokban.

Tudjon egyszerű példát mondani az értékek őrzésére, a fejlődésre.

Legyen képes konkrét események kapcsán a jelen és a múlt megkülönböztetésére.

Használjon kronológiai táblázatokat.

Tudja megnevezni Magyarország államformáját, állam- és kormányfőjét, legyen képes felsorolni néhány minisztert.

Tudja, mit jelent a hatalommegosztás, tudjon példákat mondani a törvényhozás, a végrehajtás, az ellenőrzés megvalósulásának színtereiről.

Ismerje az igazságszolgáltatás szerveit. Legyen tisztában az Alkotmánybíróság szerepével.

Ismerje az alapvető állampolgári jogokat és kötelességeket.

Legyenek konkrét ismeretei a közrend, a haza védelméről.

Ismerje az alapvető gazdasági ágazatokat (mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, szolgáltatás), értse a termelés és az életszínvonal közötti összefüggéseket.

Tudjon példákat mondani a különböző vállalkozási formákról.

Ismerje a munkába állás, a munkavállalás szabályait.

Ismerje a munkanélkülivé válás esetén szükséges teendőket.

Ismerje az adók fajtáit, tudja, hogy a szerzett jövedelem után adózni kell.

Ismerje a munka világával kapcsolatos helyi intézményeket, tudja, hol lehet segítséget kérni.

Tudjon családi költségvetést készíteni.

Állampolgári ismeretei tükröződjenek a magatartásában.

Természetismeret, biológia

Célok

- tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatása az emberi test működéséről az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében
- a felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban
- a felnőtt életben való sikeres helytállás megkönnyítése, az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismertetése útján.

Feladatok

- elemi balesetvédelmi és munka-egészségügyi ismeretek nyújtása
- hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetése
- az egészséges életmód előnyeinek tudatosítása, a megelőzés jelentőségének felismertetése.

Tantárgyi tartalmak, témakörök

Témakör	Tartalom
Az ember szervezete és működése	A hormonális szabályozás alapelvei. Hormonhiány vagy-túltermelés következtében fellépő leggyakoribb betegségek (a pajzsmirigy, a hasnyálmirigy, a mellékvese legfontosabb hormonjai). A hormonok szerepe az ivari szabályozásban. Az immunitás. Védőoltások. Vércsoport. Az emberi szexualitás. Párvalasztás, felkészülés a családi életre. A fogamzásgátlás módjai. Utódvállalás, családtervezés, genetikai tanácsadás A terhesség, terhes gondozás, az embrionális fejlődés. A szülés. A terhesség megszakítás veszélyei. A szülő és gyermek kapcsolata. Csecsemőápolás. A kisgyermek gondozása. A felnőttek felelőssége a gyermekek egészséges felnevelésében.

Környezet- és munka-egészségtani ismeretek	Lakó- és munkahelyi környezetünk higiénája. Az egészséget veszélyeztető szokások: a dohányzás, az alkoholizmus, a drogok használata, a felelőtlen szexualitás, az AIDS. A szűrővizsgálatok, fogászati kezelés, a megfelelő pihenés, regenerálódás, korszerű táplálkozási szokások kialakítása. Egészséges életvezetés a felnőttkorba lépéskor. Egészségügyi ismeretterjesztő kiadványok megismerése. A betegségek általános tünetei. Házi betegápolás orvosi ellenőrzés mellett. Fertőző betegségek, járványok. Idős emberek leggyakoribb egészségügyi problémái. Idősebb családtagok egészségvédelme, ápolásuk iránti felelősség. Gyógyszerek tárolása, kezelése, használatának szabályai. Egészségügyi intézmények és azok rendeltetés szerinti igénybevétele. Háziorvosi és szakorvosi kórházi ellátás. Az egészségbiztosítási rendszer. A tb-ellátásra jogosultság feltételei. A jogosultság megőrzésének fontossága munkanélküliség esetén is. Munka alkalmassági vizsgálatok, munkavédelmi előírások, a munkahely sajátos munkavédelmi szabályai. Baleset-megelőzés. Munkahelyi balesetek – ügyintézés. Lakó- és munkahelyi környezetünk higiénája
--	--

Fejlesztési feladatok, tevékenységek, tanulásszervezés

Tapasztalatok az emberi szervezet működéséről, egészségéről

- példákon keresztül felismerni az ember szabályozó szervrendszerének működését
- megismertetni a nemi szervek egészségét biztosító személyi higiénés tennivalókat.
- vélemények, tapasztalatok gyűjtése az abortusz társadalmi megítéléséről
- figyelem felhívása az anya terhesség alatti életmódja és a születendő gyermek egészségi állapota közötti összefüggésre
- a korán kezdett nemi élet veszélyeinek megismertetése
- szituációs, kommunikációs szerepjátékokon át a kockázatos, veszélyes viselkedési módok elkerülésének, élethelyzetek megoldásának bemutatása
- az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételeinek, a gyógyszerfogyasztás és –kezelés szabályainak elsajátíttatása.

Tevékenységek

- megfigyelések, összehasonlítások az egészséges és beteg szervezetről
- véleményalkotás
- a tanult ismeretek felhasználása a segítségnyújtásban, a saját élet szervezésében egészségügyi ismeretterjesztő kiadványok, lexikonok önálló tanulmányozása
- az elsősegélynyújtás modellálása, szituációs gyakorlatok végzése
- higiéniai ismeretek önálló alkalmazása a mindennapokban
- látott, tapasztalt élmények kritikus értékelése
- véleménynyilvánítás, ítéletalkotás a feldolgozott témakörökkel kapcsolatosan.

A tantárgyak kiemelt habilitációs, rehabilitációs célú feladatai:

Gyakorlati problémák felismerése, korszerű életvezetés:

- példák, gyakorlati feladatok segítségével tudatosítani az iskolában tanultak és az iskolán kívüli világ közötti kapcsolatot.
- pozitív életvezetési stratégiák kialakítása, elfogadtatása, az életvezetési készségek fejlesztése.

Egészség- és környezetvédelem:

- az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítése hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással
- a környezetvédő magatartás kialakítása
- a természetbarát, ökológikus szemlélet formálása, példák bemutatása, összefüggések feltárása az érzelmi intelligencia mozgósításával.

Gondolkodási műveletek fejlesztése, megerősítése

- a gondolkodás rugalmasságának, a kritikai, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át
- a tanult analógiák transzfer hatásának megerősítése új feladatban, tevékenységben.

Az általános képességek fejlesztése

- a kommunikációs, a téri irányok, téri viszonyok, a térbeli szókincs, az időészlelés pontossága, tudatossága
- kommunikáció változó helyzetekben, különféle vélemények, nézetek egyszerű kifejezése
- az önálló tanulás erősítése, az információhordozók használatának képessége

A tanulók értékelésének elvei

Az értékelés célja a tanulók fejlesztése. Az értékelés szempontjai:

- helyes képzetek kialakulása, a tanult és begyakorolt szakkifejezések használatának fejlettsége
- a megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazásának szintje.
- a természettudományos megismerés szintje – a tanuló fejlettségének figyelembevételével
- a kísérletekben történő részvétel, egyszerű vizsgálódások, kísérletek önálló, vagy párokban történő megoldása
- a gondolkodási funkciók, műveletvégzések szintje, alkalmazásuk önállóan vagy irányítás mellett
- ismeretek gyakorlati alkalmazása saját életvitelében
- tantárgyspecifikus tanulási szokások, az önálló vagy az irányított tanulás szintje
- a tanulmányok során elsajátított magatartási és viselkedési szakaszok bensővé válása
- a jelenségek, folyamatok közül az emberre, a környezetre veszélyt jelentők felismerése, környezettudatos fogyasztói magatartás
- a tanuló részvétele a közös munkában, feladatokban, egyéni vállalásokban.

A szakasz végére elvárható követelmények

A tanuló tudjon példákat mondani a hormonális szabályozás fontosságára.

Ismerje a védőoltások szerepét az egészség megóvásában.

Ismerje a terhesség megszakítás veszélyeit.

Tudatosodjon benne a korai szexualitás veszélye.

Alakuljon ki a felelősségtudat a családalapítással kapcsolatban.

Tudja, hogy a szülők felelősséggel tartoznak gyermekeik neveléséért.

Ismerje az elsősegélynyújtás elemi szabályait.

Váljék igényévé az otthoni és munkahelyi környezet higiénája.

Utasítsa el az egészséget károsító szokásokat.

Tudja, hogy saját egészsége megőrzéséért tudatosan tenni kell.

Ismerje fel a betegségek általános tüneteit. Ismerje a hőmérő használatának szabályait, a gyógyszerek tárolási és használati rendjét.

Tudja, hogy a fertőző betegeket el kell különíteni egészséges társaiktól.

Legyenek ismeretei a munkába álláshoz szükséges orvosi vizsgálatok lebonyolítási lehetőségeiről.

Tudja, hogy a munkahelyek balesetveszélyesek, a balesetek bekövetkezte ellen a szabályok pontos betartásával lehet védekezni.

Ismerje lakóhelye egészségügyi intézményeit és igénybevételük módját.

Az orientációs fejlesztés szakmai programja

Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola

Rugalmas tanulási utak

Orientációs fejlesztés szakmai program

Marcali
2021

Tartalom

Bevezetés.....	3
1. Az orientációs fejlesztés jellemzői.....	3
1.1. Jogszályi háttér	3
1.2. Az orientációs fejlesztés célcsoportja és célkitűzései	4
1.3. Az orientációs fejlesztés megvalósítása	5
2. Az orientációs fejlesztés feltételei.....	6
2.1. Szervezeti feltételek	6
2.1.1. A rugalmas tanulás-szervezési formák integrálása a szervezeti kultúrába	6
2.1.2. Együttműködés a programok megvalósítása során szakképzési centrumon belül és szakképzési centrumok között	7
2.1.3. Tanulásszervezeti fejlődés	7
2.2. Személyi feltételek	7
2.2.1. Oktatók támogatása	7
2.2.2. Oktatói team kiválasztása.....	7
2.2.3. Teamülések.....	8
2.2.4. Teamvezető	8
2.2.5. A team tagok órarendje és feladatai	8
2.2.6. A team tagjainak felkészítése, szakmai támogatása	8
2.3. Tárgyi feltételek.....	9
2.3.1. Megfelelő tanulási környezet biztosítása	9
2.3.2. Tanműhelyek, DKA laborok szerepe.....	9
2.3.3. Külső helyszínek.....	9
3. A tanulás tartalma és szervezése	10
3.1. Kompetenciafejlesztés	10
3.2. A diákok értékelése	10
3.2.1. A tanév szervezése	11
3.2.2. A tanítási nap szervezése	11
3.2.3. A tanítási hét szervezése	12
3.2.4. A tanulási tartalmak szervezése	12
Legitimációs záradék	13

Bevezetés

„ A kompetencia nem annak a kérdése, hogy egy személy okosabb-e a másíknál.

A kompetencia az, hogy egy személy képesebb-e valaki másnál arra, hogy azt csinálja, amit csinál.”

L. Ron Hubbard

Intézményünk tanulóinak összetétele igen változatos. A környező települések általános iskoláiból érkeznek többségében azok a gyermekek, tanulók, akik között többnyire megtalálhatók a kiemelt figyelmet, a különös bánásmódot igénylő, a kedvezőtlen családi háttérű, különösen roma tanulók, akiknek iskolai sikeréhez, ez által a továbbtanulásukhoz, munkaerőpiaci esélyeik növeléséhez, valamint a társadalmi integrációjuk elősegítéséhez igyekszünk hozzájárulni nevelő- oktató munkánkkal.

Az orientációs évfolyam indításával iskolánkban folyó pedagógiai munka új pedagógiai eszközrendszer kialakításának megalapozását teszi lehetővé. Álláspontunk szerint, ahhoz, hogy a tanulóink személyre szabott ösztönös tanulási programját segíteni tudjuk, pontosan tudnunk kell, hogy mik azok a dolgok, amelyek segíteni, és mik azok, amelyek gátolják e tanulási program megvalósítását. A rugalmas tanulási utak cél- és eszközrendszere megteremti mind azt a lehetőséget az általános iskolát befejezett, kudarc élményeket megélt, felhalmozott kompetencia hiánnyal rendelkező, pályaválasztásukban bizonytalan diákok számára, melyek az erősségeiket figyelembe véve, a meglévő hátrányaikat csökkentve, a képességeiket megerősítve megalapozza jövőjüket és hozzájárul a munkavállalói kulcskompetenciák erősítéséhez.

Jelen szakmai program bemutatja az orientációs fejlesztés legfontosabb jellemzőit és kereteit, az indításához szükséges személyi, tárgyi és szervezeti feltételeket, tanulási tartalmakat, valamint a vezető feladatait a program elindítása és megvalósítása során.

1. Az orientációs fejlesztés jellemzői

1.1. Jogszabályi háttér

- A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (Szt.) 19. § (4) alapján az orientációs fejlesztést szakképző iskola indíthatja előkészítő évfolyamon, a szakma megszerzéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése céljából.
- A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet (Szkr.) 51. § (1) szerint az előkészítő évfolyam tartalmát szakmai programban kell meghatározni, a szakmai program elfogadásához (az állam által fenntartott szakképző iskola esetén) a fenntartó jóváhagyása szükséges.
- Az Szkr. 51. § (3) szerint az orientációs fejlesztés végezhető rugalmas tanulászervezési és személyre szabott oktatási formában.

- Az Szkr. 52. § alapján a tanuló a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait (a választott ágazatról, illetve szakmáról az igazgató által meghatározott időszakban nyilatkoznia kell).
- Az Szkr. 171. § (2) és (3) alapján az előkészítő évfolyamon járó ösztöndíj havonkénti összege az ösztöndíj alapjának öt százaléka.

1.2. Az orientációs fejlesztés célcsoportja és célkitűzései

Célcsoport: 14-15 éves, általános iskola 8. évfolyamát befejezett tanulók, akik még bizonytalanok a pályaválasztásukban, vagy tanulmányi eredményeik alapján feltételezhető kompetenciahiány állhat fent, amely kihathat előzetes tanulmányaikban szerzett kudarcélményeikre, melyek motivátlanságukat a jövőben tovább növelheti.

Az orientációs fejlesztés célkitűzései

A kompetencia- és orientációs fejlesztésre irányuló évfolyam tanulói a szakképző iskolába való belépés feltételeinek megfelelően rendelkezzenek azokkal az alapkompenciákkal, melyek alapvetően szükségesek a szakma elsajátításához.

Cél az egyén több szempontú megismerése az elkészült bemeneti mérések és helyzetfeltárások alapján a készségek és egyéni motivációk figyelembe vétele, melyek meghatározzák az egyéni fejlesztési tervben foglaltak további fejlesztési irányát, s a fejlődés nyomon követését az orientációs év időtartalmára.

Az orientációs fejlesztés feladata

A tanuló egyéni tanulási útjának támogatása a tudatos pályaválasztási döntés meghozatalában, a szakmatanuláshoz szükséges alapkészségek és kulcskompetenciák megalapozása a kudarcok elkerülése érdekében. Feladatunknak tekintjük diákok kompetenciáinak komplex fejlesztését, mely projektoktatás szemléleté alapul. Ezért a szakmák megismeréséhez, a szakmatanulás előkészítéshez a teamben dolgozó oktatók által közösen létre hozott projektek tematikája szorosan kapcsolódik, és épít a tanulók önálló ismeretszerzésére. A projekt témák feldolgozására, annak megvalósításának módjára, időintervallumára a tanulói csoport és az oktató közös megállapodást köt, ezzel szakítva a hagyományos 45 perces órakerettel. Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a projekt témák hozzájáruljanak a helyi munkaerőpiaci lehetőségek megismeréséhez, ennek egyik megvalósítható formájaként támogatjuk, hogy minél több lehetőség nyíljon a tanulóknak üzemlátogatásra, ahol betekintést nyerhetnek egy-egy szakma elsajátításához szükséges készségek, képességek megismerésére. Támogatjuk, hogy az iskolai tanműhelyekben kipróbálhassák az egyes eszközöket, munkafolyamatokat.

Projekt témákon keresztül, a saját élményű tanulással diákjainkat hozzásegítjük a kommunikációs, digitális, matematikai, szociális, életviteli kompetenciájuk fejlődéséhez, melyek hozzájárulnak, hogy megtanulnak csapatban dolgozni, együttműködni és ezáltal fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk, konfliktuskezelési technikájuk. Mindez alapot ad diákok erősségeinek felszínre hozatalához, sikerélmények megéléséhez, és motiváció

megszerzésével a sikeres szakmatanuláshoz. Az orientációs fejlesztés során alkalmazott alternatív pedagógiai módszereknek – mentorálás, egyéni fejlesztés, fejlesztő értékelés - az a célja, hogy felszínre hozzák a diák erősségeit, sikerélményhez juttassák a tanulót, aki ily módon motivációt szerez a szakmatanuláshoz.

1.3. Az orientációs fejlesztés megvalósítása

- Csoportlétszám: 6-12 fő
- A képzés időtartama a tanév rendjéhez igazodik, de a tanév elején, illetve az első félév során is bekapcsolódhatnak diákok. Az első félévben csatlakozók nagy valószínűséggel még sikeresen integrálhatók a csoportba, a később érkezők esetén azonban erre már kisebb az esély és a képzéstől várt eredményeket sem lehet pár hónap alatt elérni.
- Beiskolázás:
  - A célcsoportba tartozó diákok nagy része nem foglalkozik tudatosan a továbbtanulással, ezért beiskolázásuk az iskola aktív szerepvállalásával érhető el. Célszerű az általános iskolákkal és egyéb szervezetekkel (pl. családsegítő, gyermekvédelem, szociális munkások, önkormányzat stb.) felvenni a kapcsolatot, illetve tájékoztatókat szervezni azon diákok szülei számára, akiket nem vettek fel az általuk elsősorban megjelölt képzésre. Aktív marketingtevékenységgel kell a programok láthatóságát, az információk elérhetőségét biztosítani.
  - Az előkészítő évfolyam egy évvel megnöveli a képzési időt, amit kommunikálni kell a tanulókkal és családjukkal a beiskolázást megelőzően. Ugyanakkor a képzés előnyei a tanuló életének későbbi szakaszaiban is érezhetőek lesznek, az orientációs fejlesztést elvégző tanulók rugalmasabban és sikeresebben tudnak majd szakmát váltani és könnyebben eligazodni a továbbképzési lehetőségek között. A tanuló továbbá már az előkészítő évfolyam során is ösztöndíjat kap, amelynek mértéke az ösztöndíj alapjának öt százaléka.
- Heti óraszám: 30 óra/hét
- Tanulási tartalom:
  - pályaorientáció, szakmaismeret: 40 - 60%
  - műveltségterületekhez köthető kompetenciafejlesztés: 60 - 40%
(A tényleges arányok az osztály és a tanulók igényeihez igazodva alakulnak ki, akár év közben is változhatnak.)
  - A tanulási tartalmak szervezése nem a hagyományos tantárgyi keretekre bontva, hanem projektalapú oktatási/képzési formában történik. A projektek gyakorlatorientált módon integrálják az egyes tanulási tartalmakat, műveltségterületeket.
  - Az ismeretek átadásán túl a 21. századi munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő kompetenciák és készségek fejlesztése kerül a fókuszba.
- Személyre szabott tanulás: bemeneti mérésre és helyzetfeltárással alapozva az oktatói team a tanulókkal (és szüleikkel) közösen egy több szakaszból álló egyéni fejlődési

tervet készít az orientációs év időtartamára. Az egyéni fejlődés, tanulás folyamatát mentor kíséri, támogatja.

- Vállalati kapcsolatok kiépítése – átlagosan heti egy napot tanműhelyben vagy vállalatnál tölt az osztály. Fontos a fokozatosság elve, a tanműhelyben eltöltött idő, majd a városi séta és a külső helyszíneken történő (banki -, postai stb.) ügyintézés segítenek felkészülni a szabályok betartására, a vállalati látogatásokra. Mivel nincs minden cég felkészülve a job shadowingra, nem mindenhol tudnak tényleges munkahelyi benyomásokat, a részvétel élményét nyújtani a tanulónak arról, hogy milyen az adott szakmában dolgozni. Emiatt a kinti programok megválasztása és a vállalati kapcsolatok kiépítése nagy körültekintést igényel.
- A tanműhelyek mellett a DKA (Digitális Közösségi Alkotóműhely) laborok is nagyon jól támogatják a szakmaismereti és pályaaorientációs projektek megvalósítását.
- Tanítási nap szervezése – a nap nyitókörrel indul és zárókörral fejeződik be. A 45 perces órák helyett nagyobb blokkokban zajlanak a tanegységek, projektek (pl. kommunikációs, társadalomtudományos, természettudományos blokkok a heti projekt (egy adott szakma, ágazat) tematikájához illeszkedve.
- Kapcsolattartás a szülőkkel – rendkívül fontos a család bevonása a nevelési-oktatási folyamatba. Az oktatói team családlátogatások során, vagy alternatív utakat keresve folyamatos kontaktusban áll a szülőkkel (családi délután, közös programok, ahol a gyerekek is jelen vannak, bemutathatják, előadhatják produktumaikat.
- Az előkészítő év befejezését követően a diák szakképzési centrumon belül felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait szakképző iskolában, technikumban vagy műhelyiskolában a választott szakmában/ágazaton. A tovább lépés feltétele, hogy a tanuló rendelkezzen azokkal a kompetenciákkal, amelyek alapvetően szükségesek a választott szakma elsajátításához. Szakképzési centrumon kívüli továbbtanulási szándék esetén a tanulót továbbirányítjuk a megfelelő intézménybe.
- Az orientációs fejlesztésben részt vevő tanuló ösztöndíjra jogosult, amelynek mértéke az ösztöndíj alapjának öt százaléka (hat igazolatlan óra elérése esetén a tanév hátralévő részében már nem jár ösztöndíj).

2. Az orientációs fejlesztés feltételei

2.1. Szervezeti feltételek

2.1.1. A rugalmas tanulószervezési formák integrálása a szervezeti kultúrába

A rugalmas tanulási utakat képviselő programok – a résztvevő tanulók hátrányos társadalmi-szociális helyzete, az alkalmazott pedagógiai szemlélet és gyakorlat, a tanulószervezés eltérő keretei (napi- és heti rend), a tanulás rendhagyó fizikai környezete és nem utolsósorban az oktatói team létrejötte és működése miatt – jelentős mértékben eltérnek az iskola többi képzésétől. Az intézményvezető szerepe a program sikerében létfontosságú: vezetői támogatásra van szükség ahhoz, hogy a program, annak speciális feltételrendszerével és eltérő munkakörülményeivel integrálható legyen az intézmény működésébe. A vezetés feladata,

hogy a program szempontjai beépüljenek a stratégiai gondolkodás folyamatába, ne írassák felül azokat rövid távú, eseti szempontok. A vezetői támogatás és érzékenység a programban érintett kollégák és tanulók számára egyaránt alapvető fontosságú: az oktatói team igényeit és szükségleteit figyelembe véve kell az elvárásokat megfogalmazni, ugyanakkor biztosítani kell a megvalósításhoz szükséges feltételeket is. A teljes oktatói testület számára láthatóvá kell tenni a team működését, ez egyrészt lehetőséget ad arra, hogy az érdeklődő oktatókat bevonják a rugalmas tanulási utat megvalósító programokba, de megteremti annak az alapját is, hogy a orientációs fejlesztésben alkalmazott pedagógiai módszerek elterjedjenek az intézmény egészében. Ez azért is kívánatos, mert az évfolyam elvégzését követően a tanulók a szakképzés hagyományos útjaiba kapcsolódnak majd vissza, amit megkönnyítene számukra, ha ismerős módszerekkel dolgozhatnak tovább. Vezetői támogatás szükséges ahhoz is, hogy az orientációs programban résztvevő diákok is az iskola tanulóinak érezhessék magukat, akik hozzájárulnak az iskola hírnevének öregbítéséhez.

2.1.2. Együttműködés a programok megvalósítása során szakképzési centrumon belül és szakképzési centrumok között

A Siófoki Szakképzési Centrum több intézményében is elindult a rugalmas tanulási utak programok valamelyike, ezért folyamatosan együttműködünk a megvalósítás során. Többek közt képzések szervezése, a centrumon belüli tudásmegosztás, tapasztalatcsere szervezése, a napi- és heti rend kialakításának módszertana, a szervezet fejlődésének, illetve a programok intézményesülésének nyomon követése terén. Lehetőség szerint más szakképzési centrumokkal is felvesszük a kapcsolatot, kihasználva a vertikális és horizontális tanulás lehetőségét.

2.1.3. Tanulószervezeti fejlődés

Az orientációs fejlesztés bevezetésének kiemelt célja a tanulók kompetenciáinak fejlesztése, pályaorientációja, az egyéni utak pedagógiáján keresztül az eredményes életpálya-kísérés megvalósítása. A rugalmas képzési formák megvalósítása, integrálása lehetőséget ad az innovációra, a tapasztalatok beépítésén alapuló korrekciókra nemcsak a program, hanem intézményi szinten is, megteremtve ezzel a tanulószervezeti működés alapjait.

2.2. Személyi feltételek

2.2.1. Oktatók támogatása

Az orientációs fejlesztés sikerének legfőbb kulcsai az oktatók. Ezért különösen nagy hangsúlyt fektetünk a megfelelő pedagógusok kiválasztására, az oktatói team tagjainak felkészítésére és támogatására, az alternatív oktatási módszerek és tanulásszervezési folyamatok feltételeinek megteremtésére.

2.2.2. Oktatói team kiválasztása

Az orientációs fejlesztést megvalósító programban folyó pedagógiai munka olyan kreatív kihívást jelent, ahol a kis csoportlétszámokból adódóan lehetőség van minden egyes diákra odafigyelni, hátrányaik leküzdésében segíteni, a napi programok tartalmát a helyzethez

illeszkedően rugalmasan alakítani. Iskolánkban olyan kollégák – szakmai és közismereti oktatók, gyógypedagógus, szociális munkás, iskolapszichológus – kerültek az oktatói teambe, akik önként és szívesen vállalták a munkát a tanulásban lemaradt, többségében nehéz élethelyzetben lévő diákokkal, képesek őket megérteni és helyzetüket elfogadva segíteni fejlődésüket. Mivel a rugalmas tanulási utak esetén a tanítás nem hagyományos tantárgyi keretek között folyik, hanem jellemzően gyakorlatorientált projektek keretében, a programokban tanító oktatóknak folyamatosan át kell lépniük a tantárgyi határokat. A team kialakításánál fontos szempont az is, hogy a team tagok tudjanak együtt dolgozni.

2.2.3. Teamülések

Az oktatók hetente 1-2 alkalommal team ülést tartanak, ahol értékelik az elmúlt hetet és megtervezik a következő hét feladatait, valamint megosztják, megbeszélik a diákokkal kapcsolatos tudnivalókat, fejleményeket.

2.2.4. Teamvezető

Az oktatói teamet a teamvezető vezeti. Kiválasztásánál fontos szempont, hogy Pozitív tapasztalattal rendelkezzen a tanulási lemaradással küzdő diákokkal való munkában, bízzanak benne a diákok, és elfogadják vezetőként a teamtagok. A teamvezető elhivatott a „segítő” pedagógia terén, és képes megszerzett tudását, tapasztalatát átadni, az adott teamre, célcsoportra adaptálni.

2.2.5. A team tagok órarendje és feladatai

Az orientációs fejlesztésben részt vevő oktatók órarendjét lehetőség szerint úgy állítjuk össze, hogy az adott napon ne kelljen a hagyományos képzési rendszerben is órát tartaniuk. Törekszünk a módszertanilag javasolt kettős vezetőségű órák tartására is. Az oktatók heti javasolt kontaktóra száma egyéb munkaköri feladataikra tekintettel alacsonyabb a hagyományos képzésben tanító kollégáiknál. Ilyen egyéb munkaköri feladat a team üléseken való részvétel, a diákok mentorálása, az egyéni fejlődési tervek egyeztetése és megvalósulásának támogatása, munkahely-látogatásra, munkakörök megismerésére felkészítés és kísérés, tananyagfejlesztés, kapcsolattartás a szülőkkel, műhelymunkák szervezése és azokon való részvétel iskolán belül és kívül. Ezen tevékenységek a tantárgyfelosztásban maximum heti 4 tanóra tartalommal elismerhetők.

2.2.6. A team tagjainak felkészítése, szakmai támogatása

Az orientációs fejlesztés során az oktatóknak ismerni és azonosulni kell a személyközpontú pedagógia alapelveivel és módszereivel ahhoz, hogy alkalmazni tudják eljárásait. A team tagok korábbi gyakorlatától, innovációs tapasztalataitól függően a felkészítés fókuszai a következő területek lehetnek:

- a segítő pedagógia lényege és eljárásai, különös tekintettel a mentori tevékenységre
- különböző alternatív pedagógiai módszerek, aktív tanulásszervezési eljárások alkalmazása
- tanulói portfólió

- egyéni fejlődési terv
- fejlesztő értékelés

Az oktatók együttműködő tanulásának alapját az oktatói team adja, de fontos szakmai segítséget jelenthetnek több rugalmas tanulási utat megvalósító iskola teamjei számára szervezett műhelyek, ahol az egymástól tanulásra, az iskolák közötti tapasztalatcserére is lehetőség nyílik. Emellett fontos, hogy időről időre újabb továbbképzési alkalmak is biztosítottak legyenek.

2.3. Tárgyi feltételek

2.3.1. Megfelelő tanulási környezet biztosítása

Az orientációs fejlesztést megvalósító program esetén az alternatív pedagógiai szemlélet célkitűzéseit támogató tanulási környezetet kell kialakítani. A hagyományos iskolai tanteremtől eltérő foglalkozási térre van szükség, amely a társas együttlétre és a szabad sáv programjainak megvalósítására is lehetőséget ad, és ahol a projektek kényelmesen megvalósíthatók. Fontos, hogy a diákok maguk is részt vegyenek a terem kialakításában és berendezésében, ami segít a csoport összekovácsolódásában. Szerves része lehet a nyitókörnek a közös reggeli-készítés, ami segít a közösségformálásban, a bizalmi légkör kialakításában. A terem berendezésének és felszereltségének fontos elemei a mobilizálható padok és asztalok, polcok, szekrények a tároláshoz (tanulói portfóliók, tanári segédeszközök, tanulást, segítő eszközök, IKT eszközök, wifi, társasjátékok). A tantermet az iskola egy olyan részében alakítjuk ki, ahol nem jelent problémát, hogy napirendjük eltér az iskola hagyományos csengetési rendjétől.

2.3.2. Tanműhelyek, DKA laborok szerepe

Az orientációs fejlesztés keretében a tanulók megismerkednek a szakmák széles körével, melyben fontos szerep jut az iskolai tanműhelyeknek, illetve a DKA laboroknak, ahol a diákok megtekinthetik, kipróbálhatják az egyes eszközöket. Célravezető eleinte játékos formában dolgozni az anyagokkal, a tanulók az adott szakma eszközeivel dolgozva, de eleinte nem a szakmai paramétereknek megfelelő terméket készítenek, hanem egy olyan kreatív produktumot, amelyet 2-3 fős csoportokban dolgozva maguk találnak ki, terveznek és valósítanak meg. Úgy sajátítják el ezáltal a szakma szabályainak megfelelő eszközhasználatot és úgy tesznek szert anyagismeretre, hogy közben kreatív hajlamaikat, az életkorukból adódó játékoságukat is meg tudják élni. Mivel rossz megoldások nincsenek, így a tanulók kevésbé szembesülnek kudarcélménnyel.

2.3.3. Külső helyszínek

Az orientációs évfolyamon a tanulás terei iskolán kívüli helyszíneket, eseményeket is magukba foglalnak, ezekre a programokra különösen nagy hangsúly esik. Legjellegzetesebb a munkahely látogatás, munkaköri feladatok megismerése (job shadowing), de informális és nonformális tanulásra is sokszor az iskolán kívüli terekben nyílik lehetőség (kirándulás, sport, színház, ügyintézés).

3. A tanulás tartalma és szervezése

3.1. Kompetenciafejlesztés

Az orientációs fejlesztés mentori tevékenységének célja a tanulók kompetenciáinak fejlesztése, a programba bevont oktatók és szakemberek nem tantárgyakat tanítanak és nem hagyományos tanórák keretében dolgoznak. A tanulásszervezés módszerei közül kitüntetett szerepe van az aktív tanulást támogató eljárásoknak, így többek között a kooperatív munkának, a projekt munkának, az egyéni kutatómunkának, a saját élményű tanulásnak, a fejlesztő értékelés alkalmazásának. A programok megvalósítása során fejlesztendő legfontosabb készségek és kompetenciák a következők:

- Kommunikációs kompetenciák
- Tanulási kompetenciák
- Szociális kompetenciák
- Életpálya építéssel és a munkavállalói léttel kapcsolatos kompetenciák
- A munkavégzéshez kapcsolódó kompetenciák
- Digitális kompetenciák
- Alapkészségek
- Transzverzális készségek (kritikus gondolkodás, vállalkozói és kezdeményező-készség, problémamegoldás, együttműködőképesség)

A fejlesztendő kompetenciák az egyéni fejlődési utak függvényében további területekkel bővíthetők.

A kompetenciák fejlesztése modulokon vagy komplex projekteken keresztül, valamint az iskolán belül és az iskolán kívül szervezett formális, nem formális és informális tanulási alkalmak során valósul meg. Minden diák fejlődési szükségleteit külön-külön felmérve, a kiinduló állapotot az egyéni fejlődési tervben rögzítve, az elérendő optimális célokat és annak szakaszait ugyanebben megtervezve követjük nyomon.

3.2. A diákok értékelése

A diákok értékelése az egyéni fejlődési terveken (EFT) alapuló fejlesztő értékelés, szöveges formában (osztályzatot nem kapnak a tanulók). Az egyéni fejlődési terv egy folyamatosan fejlődő, alakuló dokumentum. Az induló egy, maximum másfél hónapban az egyes diákok meglévő kompetenciáinak feltárására, erősségeik megismerésére kerül sor. Erre lehet építeni az egyéni fejlődési terv céljainak meghatározását. A fejlődési cél kitűzésének aktív részese az érintett diák. A tervezett fejlődési célok eléréséhez rövidebb időszakokra meghatározott kisebb célok kitűzése és a fejlődés nyomon követése útján lehet eljutni. A fejlődési folyamatot a fejlesztő értékelés módszereit alkalmazva a mentorált és a mentor két-háromhavi időszak eredményeit áttekintve együtt értékelik és ez alapján tűzik ki a következő időszakra szóló célokat. Az egyes diákok fejlődésének eredményeit, dokumentumait a diák személyes portfóliójában gyűjtjük. A kompetenciák értékelésének alapja a tanulási eredmények elérésén alapul. A tanulási eredmények részben az egyes képzési modulokban jelennek meg, részben

pedig az informális és nonformális tanulási folyamatok hatására, melyekre lehetőséget biztosít a számos nem közismereti tartalom, azaz az életpálya építéssel kapcsolatos tartalmak, illetve a szabad sávban megvalósított tevékenységek és egyéb szabadidős lehetőség biztosítása, melyek tartalmát részben szintén előre szükséges meghatározni, illetve kidolgozni. Ezen a területen az oktatók saját – nem feltétlenül a szaktárgyukhoz, szakterületükhöz kapcsolódó – tudásukat, képességeiket hozhatják be a tanulási folyamatba.

A tanulást támogató, fejlesztő értékelés interaktív módon értékeli a tanulók teljesítményét, amelyben kulcsfontosságú a tanulók önértékelésének ösztönzése, segítése. Ez az értékelés segíti a diákokat abban, hogy maguk is értsék, miért érik kudarcok őket, mitől eredményesek, s képesek legyenek célokat kitűzni önmaguk elé.

Az egyéni fejlődési utak rögzítését követően a megvalósítás folyamatában a tanulókat mentor támogatja: segíti őket az életpályatervezésben, pozitív énképük kialakításában, önismeretük növelésében. Mentor és mentorált közti egyéni beszélgetésre heti rendszerességgel kerül sor, ekkor értékelik a diák heti munkáját, eredményeit, számba veszik a következő hét feladatait és igény esetén megbeszélik a diákot foglalkoztató egyéb kérdéseket.

3.2.1. A tanév szervezése

- első hét: ráhangolódás, ismerkedés
- első hónap: bemeneti mérés, segítő párok alakulása
- első másfél hónap: egyéni fejlődési tervek (EFT) elkészítése
- október közepe – január közepe: az EFT megvalósulásának első szakasza
- január közepe - március: az EFT második szakaszának megvalósítása
- április - június: az EFT harmadik szakaszának megvalósítása
- június: döntés az egyéni tanulási utakról, program zárás

3.2.2. A tanítási nap szervezése

A tanítási napok javasolt szervezési módja:

- Nyitó kör – ráhangolódást segítő, az esetleges otthonról hozott feszültségeket oldó beszélgető kör, amely az előző közös együttlét óta eltelt időszakban szerzett egyéni élmények megosztásán túl segíti az adott nap főbb eseményeire való ráhangolódást is. Oldott, szabad légkörben, akár együtt teázva-reggelizve zajlik.
- Két 90 perces blokkba szervezett tanítási egység, közte szünettel: a tanítási tartalmak megvalósítása projektalapú képzési formában történik. A projektek integráltan tartalmazzák a közismereti tartalmakat (pl. egy szakmaismereti projektnek lehetnek matematikai, anyanyelvi, társadalomtudományi stb. tartalmi). A tartalmakat a csoport igényeihez kell igazítani és szükség esetén aktualizálni kell. Célszerű, ha az oktatói team – az előre megtervezett témakörökben – saját tananyagokat is fejleszt. A jó gyakorlatokból feladatbank építhető, ami a későbbiekben a rugalmas tanulási utat megvalósító intézmények rendelkezésére áll.

- Záró kör – az aznapi sikereket, eredményeket tekintik át.

3.2.3. A tanítási hét szervezése

A diákok heti, iskolai elfoglaltsággal töltendő ideje 30 tanóranyi, egy-egy tanítási hét 3+2 napra oszlik. Három napon az alapkompentenciák fejlesztése kap elsődleges hangsúlyt, míg a további két napon az életpálya építés, a vállalkozói és munkavállalói kompetenciák fejlesztése, a munkahelyek és munkakörök megismerése kerül előtérbe. Utóbbi, lehetőség szerint heti egy alkalommal intézményen kívül történik.

3.2.4. A tanulási tartalmak szervezése

A tanulási tartalmak szervezésére a tanév rendjéhez illeszkedő orientációs fejlesztés során az alábbiak szerint kerülhet sor:

Tartalom	Időkeret
Óra/hét	30
Bevezető hét (ismerkedés)	1 hét
Záró hét (visszacsatolás)	1 hét
Tanulási tartalmak	34 hét
Felhasználható óraszám a tanévben	1020 óra
Pályaorientáció, szakmaismeret:	40% - 60%
Műveltségterületekhez köthető fejlesztési idő:	60% - 40%

Az orientációs fejlesztés műveltségterületekhez köthető tartalmai a NAT műveltségterületei alapján szervezhetők:

- kommunikációs és anyanyelv
- idegen nyelv
- matematika
- társadalom- és jelenkor ismeret
- természetismeret
- informatika
- művészetek
- testnevelés és sport

Mivel egy-egy tanítási blokk, projekt keretében több műveltségterület is megjelenik, az óraszámok alábontása, számontartása a hagyományostól eltérő, komplexebb adminisztrációt igényel a KRÉTA rendszerben az oktatói teamtől.

Legitimációs záradék

A Siófoki SZC Hikman Béla Szakképző Iskola Orientációs fejlesztés Szakmai Programját az intézmény oktatói testülete 2021. szeptember 29-én tartott értekezletén egyhangúlag elfogadta.

Az Orientációs fejlesztés Szakmai Program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Marcali, 2021. szeptember 29.

Kérner Krisztina
igazgató

Jóváhagyta:

Horváth Péter
főigazgató
Siófoki Szakképzési Centrum

Szamosi Lóránt
kancellár
Siófoki Szakképzési Centrum